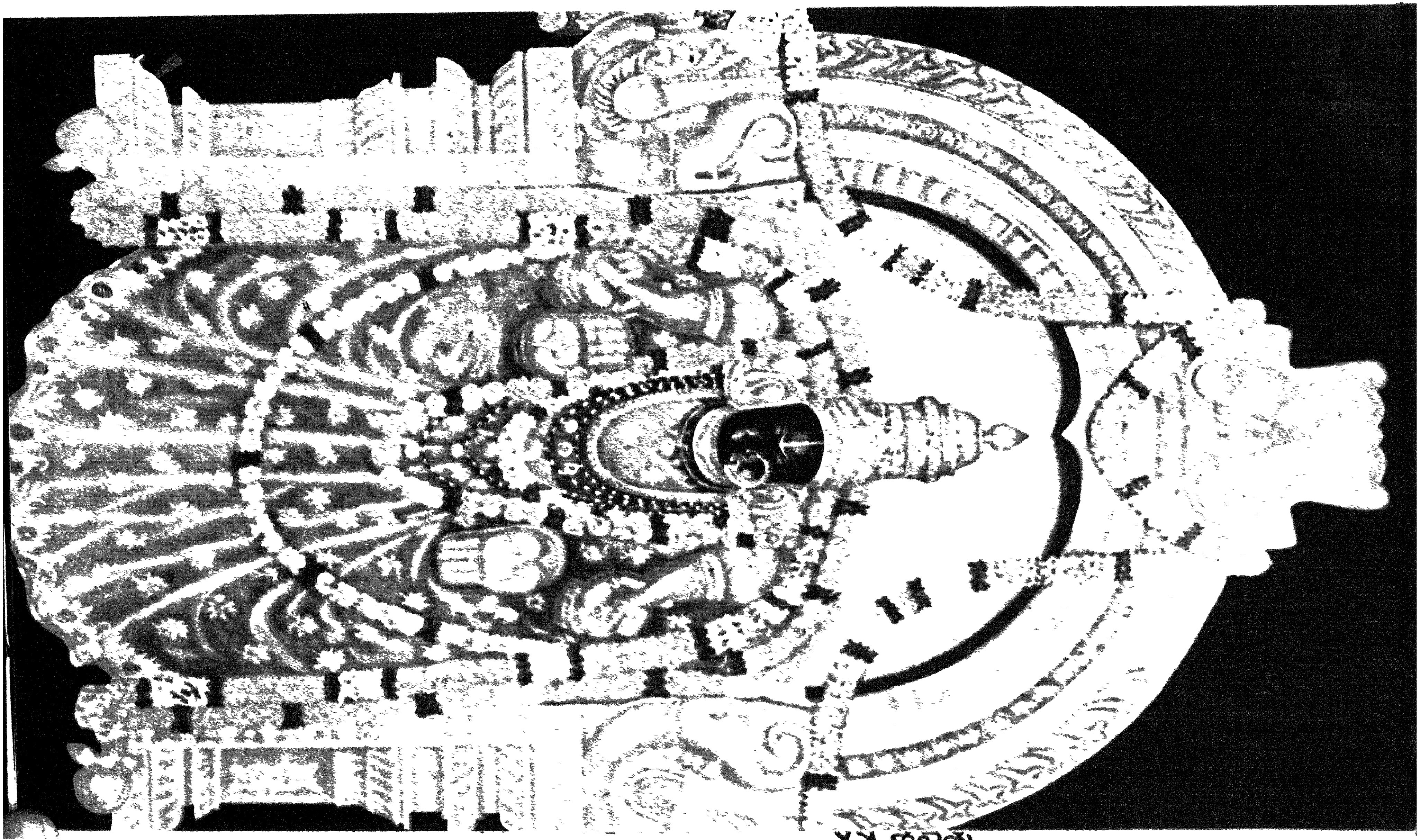
డిశంబరు 1983 వెల: రూ. 1/-

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థాన సచిత్ర మాసపత్రిక

పార్థాయ ప్రతిబోధితాం భగవతా
నారాయణేన స్వయం
వ్యాసేన గ్రథితాం పురాణమునినా
మధ్యేమహాభారతమ్
అద్వైతామృత వర్షిణీం భగవతీ
మష్టాదశాధ్యాయినీమ్
అంబ ! త్వామనుసంధధామి భగవద్గీతే
భవద్వేషిణీమ్

(డిసెంబరు 16 తేది 'గీతాజయంతి సందర్భంగా)

మీ మాట

ప్రకటనలు

సప్తగిరి లాంటి మహోన్నత పత్రికలో 'నవశక్తి నిలయం' వంటి ప్రకటనలు వేయకండి. ఆ ప్రకటనలలోని ఫలితాలు నిజమూ కావచ్చు; కాకపోవచ్చు! ఇటువంటివి ప్రచురించి ప్రజలను మభ్య పెట్టవద్దు! లేదా వాటిశక్తుల్ని మీరు పరిశీలించి నిరూపణ అయితేనే ప్రకటించండి. 'సప్తగిరి' వ్యాపారపత్రిక కాదుగదా!

పి. శ్రీదేవి — కడప

సప్తగిరిలో వ్యాపార ప్రకటనలపై నిషేధంలేదు. సం॥

పూర్ణకుంభం

తిరుమల శ్రీవారి ఆలయంలో పూర్ణ కుంభంతో ప్రముఖ పీఠాధిపతులకూ, రాజకీయనాయకులకూ స్వాగతం పలికే ఆచారం ఎప్పటినుండి వస్తున్నదో తెలుపుతూ ఈ సంప్రదాయ విశేష ఫలితాలను పాఠకుల ముందువుంచ కోరుతున్నాను.

బి. సింహాద్రి — అచ్చంపేట

అక్షర ముముక్షువు

సెప్టెంబర్ సంచికలో వెలువడిన "అక్షర ముముక్షువు" వచన కవిత అక్షరాలా ఆలోచనామృతం.

మాటలను మౌనాన్ని పడుగు పేకగా పేర్చి అల్లిన గిజిగాని గూడుగా దివికి భువికి మధ్య ఊగుతూ సహృదయుల హృదయాలను ఉర్రూతలూగించింది.

రచయిత శ్రీ పూలికుంట పార్థసారధి రెడ్డిగారికి నా సహృదభివందనలు.

డా॥ నంమూరి రామకృష్ణమాచార్య—సికిందరాబాద్,

మహిషాసుర మర్దిని

అక్టోబర్ సప్తగిరిలో "మహిషాసుర మర్దిని" చాలా బాగుంది. రచయిత శ్రీ బి. ఎల్. ఎన్. ఆచార్యగార్కి మా ధన్యవాదాలు. "సప్తగిరి"ని పక్ష పత్రికగా ప్రచురింప కోరుతున్నాము.

చిలపేరి మహేశ్వర్, రాపుల విఠల్, రామకృష్ణయ్య — ఆదిలాబాద్.

ప్రతిసారి "మహిషాసుర మర్దిని" ని గురించి కథలు, వ్యాసాలు చదివే మాకు 'మహిషాసుర మర్దిని' ని నూతన రూపంలో నాటకంగా అందించిన ఘనత సప్తగిరికి దక్కింది. రచయిత శ్రీ బి. ఎల్. ఎన్. ఆచార్యగార్కి ప్రచురించిన మీకు అభినందనలు.

కొండపి వాసుదేవ మూర్తి — ఒంగోలు.

గృహలక్ష్మి

అక్టోబర్ సప్తగిరిలో 'కట్నములు, శుల్కములు శాస్త్ర సమ్మతములా?' వ్యాసం అనేక మంచి విషయాలను వెల్లడి చేసింది. రచయితకు మా ధన్యవాదాలు.

ఏ రామసుబ్బారెడ్డి — కడప.

సెప్టెంబర్ సంచికలో "ప్రమద్వర" కథ వరకట్న పిశాచి ఆవహించిన నేటి సమాజానికి కనువిప్పు కలిగించేలా వుంది. ఇటువంటి కథలు మున్ముందు కూడా ప్రచురింప ప్రార్థన.

ఆర్. సుబ్బరామప్ప శెట్టి — వంకరకుంట.

శ్రీవారి ప్రసాదం

భక్తులకు ప్రియమైన శ్రీవారి లడ్డు ప్రసాదాన్ని ఆంధ్రాబ్యాంకు లేదా మరే యితర శాఖల ద్వారా నైనా దేశమంతటా కనీసం వారాని కొక రోజైనా (ప్రతి శనివారం) అమ్మేలా ఏర్పాటు చేస్తే ఆనందించగలం.

ఎం. వెంకటరమణ — గుంటూరు.

★

తిరుచానూరు శ్రీ పద్మావతీ అమ్మవారి బ్రహ్మోత్సవ కార్యక్రమము

తేదీ	వారం	పగలు ఉత్సవములు	రాత్రి ఉత్సవములు
30-11-83	బుధవారం	—	సేనాధిపతి ఉత్సవము. అంకురార్పణము
1-12-83	గురువారం	తిరుచ్చి, ధ్వజారోహణము	చిన్న శేషవాహనము
2-12-83	శుక్రవారం	టాంజాన్ ఉత్సవము	హంసవాహనము
3-12-83	శనివారం	సింహవాహనము	ముత్యపుపందిరివాహనము
4-12-83	ఆదివారం	కల్పవృక్షవాహనము	సర్వభూపాలవాహనము
5-12-83	సోమవారం	పల్లకీ ఉత్సవము	గజవాహనము
6-12-83	మంగళవారం	హనుమద్వాహనము (సాయంకాలం వసంతోత్సవము)	గరుడవాహనము
7-12-83	బుధవారం	సూర్యప్రభవాహనము	చంద్రప్రభవాహనము
8-12-83	గురువారం	రథోత్సవము	అశ్వవాహనము
9-12-83	శుక్రవారం	పల్లకీ ఉత్సవము, తిరుచ్చి ఉత్సవము, చక్రస్నానం, తీర్థవారి అవభృథోత్సవం	ధ్వజావరోహణోత్సవము

సప్తగిరి

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థాన సచిత్ర మాస పత్రిక...

గౌరవసంపాదకులు.

శ్రీ జి. కుమారస్వామిరెడ్డి,
ఐ. ఏ. ఎస్.

కార్యనిర్వహణాధికారి,
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు,
తిరుపతి

ప్రచురణకర్త - సంపాదకుడు.

కాట్రపాటి సుబ్బారావు,
ఎమ్. ఎ.

ఉపసంపాదకుడు.

తిరుమూరు సుధాకర్ రెడ్డి,
ఎమ్. ఎ. బి. ఇడి.

ముద్రాపకుడు

ఎమ్. విజయకుమార్ రెడ్డి.

విడిప్రతి-రు. 1-00

సం॥ చందా-రు. 12-00

ప్రతులకు:

వెల్ ఫేర్ ఆఫీసర్,
టి. టి. డి., తిరుపతి

ఈ సంచికలో....

డిసెంబర్ 1983

సంపుటి 14 సంచిక 7

రెండవ కవరుపేజి: తిరుమల తిరుపతి దేవస్థాన నూతన బోర్డుసభ్యులతో ముఖ్యమంత్రి శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు.

మూడవ కవరుపేజి: తిరుమలలో నీటికరువును తొలగించిన పాపవినాశనం ప్రాజెక్టు.

నాల్గవ కవరుపేజి: నారాయణగిరి నుంచి కనిపించే తిరుమల దృశ్యం.

ముఖచిత్రం: శ్రీ పద్మావతీ అమ్మవారు.

సంపాదకీయం

మతం మనిషికి మత్తుమందులాంటిదన్నాడో మహానీయుడు. మతం సంగతలావుంచి మత్తుప్రభావం ఎలాంటిదో చూద్దాం. ఆరంభంలో అందరి మాదిరివున్న మనిషే, కైపు తలకెక్కేటప్పటికి చాలా విచిత్రంగా ప్రవర్తిస్తాడు. ఆ కాసేపు ఈ విశాలవిశ్వంలో తానే మగరాజు, మహారాజుననే భావం అతణ్ణి ఆక్రమిస్తుంది. ఎదుటివాడు ఎందుకూ పనికిరాని చవట అని, తానే సర్వజ్ఞుణ్ణనే దర్పం విలువెల్లా నిండిపోతుంది. తన పై చేయి, నిరూపించుకోవటానికి. అందరికన్న పెద్దగా మాట్లాడటం, పోట్లాడటం, దారినపోయే ప్రతి దానయ్యమీద చేయిచేసుకోవటం, ఎదుటివాడు ఎదురుతిరిగి రెండంటిస్తే కైపు క్రిందికి దిగి, 'నువ్వా? ఎవరో అనుకొన్నా' అని దులపరించుకు లేచిపోవటం - ఇదీ సంతత సమస్యా వలయంలో తిరిగే సామాన్యుని కించిత్సరస విలాసప్రహసనం. నిజానికేది మితి మించి తలకెక్కినా అందరి స్థితి ఇదే. వాటి మదం అలాంటిది. అయితే ఈ గుణాలన్నిటిలోను 'మాకుందేటికి మూడేకాళ్ళనే తత్వం మతాభిమానులలో కాస్త మోతాదు మించి వుంటటంతో, తార్కికబుద్ధి తనకు తగదన్నట్లు ప్రవర్తిస్తుండటంవల్ల, మతం మనిషికి మత్తుమందని బుద్ధిమంతులు అనుకొని వుంటారు.

కాని భరతఖండమనిపేరుబడ్డ ఈ భూఖండం మాత్రం మొదటినుంచి ఈ ప్రవృత్తులకు దూరంగానే వున్నది. కారణం ఇక్కడిది ఒక మతం కాకపోవటమే. పరిణత బుద్ధులు, త్రికాలవేదులైన మహర్షులు సామాన్యమానవ జీవనంలోని సమాన విశేషాలన్నింటినీ క్రోడీకరించి, ఆ ఒరవడిలో ప్రవహింప జేసిన సంతత జీవనస్రవంతిలో ఆపాదమస్తకం మునకలిడిన దివ్యదేశం ఇది. కనుకనే గ్రీకులు, రోమనులు, హూణులు, శకులు, యవనులు ఇంకా ఎందరెందరో తమ బలదర్పాలతో ఈ అమృత వాహినికి అడ్డుగోడలు వేయాలని ప్రయత్నించినా, ఈనాటిదాకా నిశ్చల గంభీర నిర్ఝరిగా సాగివస్తున్నదంటే, అందుకు కారణం మహామనీషుల అంతర్మథనావిర్భూతమైన సుసంఘటిత జీవన విధానమనే చెప్పాలి. సర్వమానవ సమతాధర్మాలు సర్వత్రా పరివ్యాప్తమైనవన్న సత్యాన్ని గుర్తించారు కనుకనే విదేశీయులు దాదాపు అందరూ తమప్రత్యేకతను కాపాడుకుంటూకూడా భారతజనతాస్రవంతిలో అంతర్భాగాలుగా విలీనమయ్యారు. చీమలోని ప్రాణాన్ని చాటిచెప్పిన మహావీరుడు, అహింసే పరమధర్మంగా బోధించిన గౌతమబుద్ధుడు వెలసిన దివ్యదేశంగా మారింది ఈ దేశం.

మతవ్యాప్తికి కత్తిపదునే అదననుకొన్నవారి పరిపాలనలోకూడా చాలావరకు మానవత్వమే మనుగడ సాగించిందని చెప్పాలి. తాన్‌సేన్, బీర్‌బల్, గురునానక్, కబీర్. రాస్ఖాన్, జగన్నాథపండితరాయలువంటి మహామనీషులెంతమందో తమ ప్రతిభావిశేషాలతో జాతిని ఉత్తేజ పరిచారు సార్వకాలిక సమాధాన సర్వస్వమైన భగవద్గీతను ఉపనిషత్తులను అరబ్బీలోనికి అనువదించాడా మొగల్ షహజాదా దారా! ఇంకా 50 ఉర్దూ అనువాదాలుకూడా భగవద్గీతకు వున్నాయంటే అందుకుకారణం రాజకీయపు రాజసపు తెరలు తొలగించుకొని ఈ జాతిమానవతా మాతృమూర్తిని దర్శించి తరించాలనుకునే తపనే! మాక్సుముల్లర్, అనిబిసెంటు, నివేదిత, గుండర్ట్. కిట్టెల్, కాల్డ్వెల్, బ్రౌన్ ఇంకా ఎందరో భారత ధర్మానికితోధికంగా సేవచేసి, జాతిచరిత్రలో చెరగని స్థానాన్ని సంపాదించుకున్నారు, ఈ నాటికీకూడా భారతీయ శాస్త్ర నిధులమీద, విధులమీద ప్రామాణిక పరిశోధనలు జరుగుతున్నదికూడా, ఇక్కడికన్న అక్కడే ఎక్కువ.

కాని ఈ నాడు జరుగుతున్నదేమిటి? ఆ విశ్వమానవ సౌభ్రాతసూత్రాలకు తీరని ఆఘాతం కలుగుతోంది. ఇంటా బయటాకూడా ఏదో ఒక రూపంలో విద్వేషానలం రగిలి మానవత్వానికే మారణం జరుగుతోంది. బుద్ధధర్మామృతాన్ని పానంచేసిన దేశంలో ఆ ధర్మాలకే కాలదోషంపట్టి, అనుకోలేని అత్యాచారాలు జరిగాయి. ఇంట భాషారోషాలకు కొందరు బలైతే, మతకల్లోలాల పేరిట మరికొందరు మరణిస్తున్నారు. సర్దుకొనిపోదగ్గ చిన్నసంఘటనలుకూడా చిలికి గాలివానగామారి ఎందరినో బలిగొంటున్నవి. నిజానికవన్నీమత కల్లోలాలా? ఇంత కల్లోలపూరితంగా ప్రతిరోజూ భయంతో చస్తూ బ్రతకమని ఏ మతమన్నా సిద్ధాంతీకరించిందా?

(48 వ పేజీలో)

ధనుర్మాసం విశేషాలు

శ్రీ ఎ. కృష్ణమూర్తి

ధనుర్మాసమందు ప్రతిపల్లె, పట్టణము లందు గ్రామస్థులు ప్రతి ఉదయం భజనలు చేయుట ఆచారము. ముఖ్యంగా తిరుమల వంటి పెద్ద పెద్ద ఆలయాల్లో 'ఆండాల్' ఉత్సవాలు మహావైభవంగా జరుపుతారు. దీనిని 'మార్గశిరాదోత్సవం' అంటారు. ఆండాళ్ లేదా గోదాదేవి శ్రీవిల్లిపుత్తూరు నందు పెరియాళ్వారు కుమార్తె. అతడొక రోజు తులసివనంలో పాదుతీయుచుండగా భూమి నుండి లభించెనట! ఆమెకు తండ్రి చిన్ననాటినుండీ విష్ణువుయొక్క మహిమలను గురించేగాక, దేశములోని ప్రముఖ వైష్ణవదేవాలయాలు, వాటి ప్రాము ఖ్యతను గురించి బోధించుటచే ఆమెకూడా మహాభక్తురాలై, తనను గోపికగాను, విల్లి పుత్తూరును వ్రేపల్లెగాను, వటపత్రశాయిలో శ్రీరంగని శ్రీకృష్ణుడుగా భావించి పూజిం చెడిది. అంతేకాక ఈమె 'తిరుప్పావై' అనే ముప్పది పాశురములుగల కావ్యాన్ని వ్రాసింది. ఇది క్రీ. శ. 8వ శతాబ్దపునాటి రచన. ధనుర్మాసమునందు వైష్ణవ ఆల యములందు రోజుకొకటి చొప్పున ఈ పాశు రములను 30 రోజులు అధ్యయనము చేస్తారు. ఈ పాశురములన్నియు వేమన పద్యములందు చివర 'విసురవేమ' అని ముగియుచున్నట్లే 'ఎలోరెంబావాయ్' అను పదముతో అంతమవుతాయి. ఈ పాశు రములందలి చిట్టచివరి దానియందు రచ యిత పేరుతోపాటు 'తిరుప్పావై' పఠిం చినచో కలిగెడి ఫలితములను గురించి కూడా తెలుపబడినది. ప్రముఖ వైష్ణవా చార్యులైన రామానుజాచార్యుల వారికి ఈ పాశురములన్నచో ఎంతో మక్కువట! అందుచేతనే ఇతడిని 'తిరుప్పావై జియ్యర్' అంటున్నారు. ఈ రచనకు ప్రసిద్ధ శైవా చార్యుడైన 'మాణిక్యవాచకర్' 'తిరువెం బావై' రచనకు పోలికలున్నవని పండితుల భావన.

గోదాదేవి (ఆండాల్) చరిత్ర పాశురము లందును, ఆమె తండ్రి రచనయైన 'తిరు ప్పావళం' మరియు శ్రీకృష్ణదేవరాయల 'ఆముక్తమాల్యద'లోను ఎంతగానో ముచ్చ టించబడినది. గోదాదేవి చిన్ననాటి నుండి తండ్రి తోటనుండి తెచ్చిన పూలను మాల కట్టి, శ్రీరంగనాథునికి పంపెడిది. ఆమెకు వయస్సుతోపాటు స్వామిపైన ప్రేమకూడా పెరగసాగినది. ఆమె కట్టినమాలను మొదట తాను మెడలో ధరించి అందముగానున్నచో స్వామికి పంపెడిది. ఒకరోజు అలా పంపిన మాలలో పూజారులకు ఒక వెంట్రుక కన బడుటచే పూజారులు, పెరియాళ్వారుకు తెలుపగా, స్వామికి సమర్పించెడి మాలను మొదట, మానవులు ధరించుట అపచారముగా ఎంచి కేకలేసి కుమార్తెను మందలించలేక ఆమరుసటిరోజు స్వామికి పూలహారము తీసుకెళ్ళలేదట! ఆరాత్రి స్వామి అతని కలలో కనపడి, ఆండాలు ధరించిన మాలే నాకు అమిత ప్రీతిపాత్రమైనదని తెలుపగా, తిరిగి మునుపటివలెనే గోదాదేవిచేత మాలను కట్టించి శ్రీరంగనాథునికి సమర్పిం చెడివాడు.

పెరియాళ్వారు గొప్ప విష్ణుభక్తుడు. సాక్షాత్తు మహావిష్ణువే అతడికి ప్రత్యక్ష మయ్యెడివాడట!

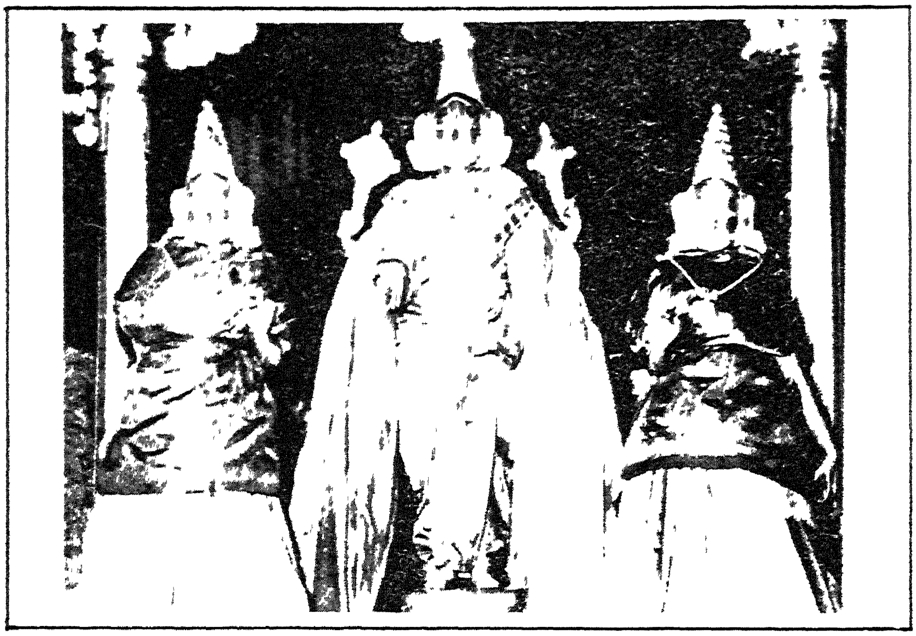
విష్ణుచిత్తుడు (పెరియాళ్వారు) రోజు రోజుకు పెరుగుతున్న తన కుమా ర్తెకు వివాహము చేయతలంచి, తగిన వరుని కొరకై వెదకుచుండగా 'ఆండాల్' స్వామినే భర్తగా భావించి, ధనుర్మాస మందు వేకువజామునే లేచి లోడిచెలికత్తె లతో వెళ్ళి నదిలో స్నానమాడి ఒండిపూల ఆహారముతో 'కాత్యాయని' వ్రతమాచరిం చగా, ఆమె చేసెడి పూజకు, భక్తితో పఠిం చెడి పాశురములకు మెచ్చి, ఆమె కోరిన

[47వ పేజీలో]

తిరుమలలో తోటఉత్సవం

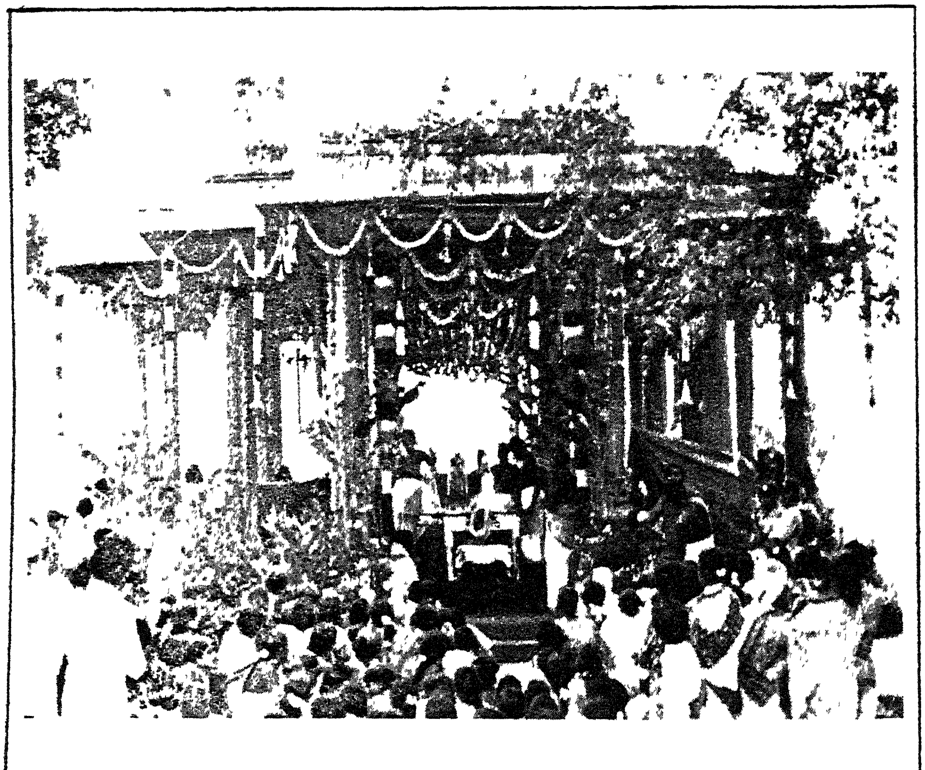
శ్రీ గోపికృష్ణ

తోట ఉత్సవానికి వేంచేసిన ఉత్సవమూర్తులు.

తిరుమలలో 23-9-83 తారీఖున జరిగిన తోటఉత్సవము మునుపు జరుగుతూవచ్చి, మధ్యలో ఆగిపోయిన తోటవుత్సవ పునరుద్ధరణమే.

దేవస్థాన శాసనాలలో తోట తిరుణాళ్, తోపు తిరుణాల్ అని వ్యవహరింపబడిన ఈ వుత్సవము మొట్టమొదట సాళువ నరసింహుని కాలములో (సంపుటము 2, శాసనము 113) 17-2-1494 తారీఖునాటి శాసనములో కనిపిస్తుంది. చంద్రగిరి నివాసుడయిన, హరీతగోత్ర, అశ్వలాయనసూత్ర, నియోగి-తిమ్మన దండనాయకుడిదయిన యీ శాసనములో, తోటవుత్సవము 20 రోజులు జరిగేట్టు ఉత్సవము ప్రారంభమయిన రోజు తదుపరి పదునొకండవ రోజు తిమ్మన దండనాయకుడు శ్రీవారికి కైంకర్యము ఏర్పాటు చేసినట్టు పేర్కొనబడింది.

తోట ఉత్సవం జరిగిన చంద్రగిరిలోయ ప్రాంతంలోని నాగయ్యాన్ రాతితేరు మండపం.

శ్రీకృష్ణదేవరాయల కాలమునాటి అనగా 15-9-1512 తారీఖు శాసనములో (సంపుటము 3, శాసనము 28) తిరుపతి సమీపము నరసింగాపుర నివాసి పండయారం శెన్నము శెట్టియార్ కుమారుడు పప్పుశెట్టి అయ్యన్ తిరుపతి శ్రీ గోవిందరాజస్వామి, తిరుమల శ్రీవారు తన తోటలలోని మండపములకు విచ్చేసినపుడు తిరుమల తిరుపతులలో జరుగవలసిన మర్యాదలను విడివిడిగా పేర్కొన్నారు. శాసనాలలో పేర్కొనబడిన రెండవ తోటవుత్సవము యిది.

అచ్యుతదేవరాయల కాలములో 6-3-1536 తారీఖునాటి శాసనములో (సంపుటము 4, శాసనము 73) శ్రీ పరాశర భట్టాచార్య శిష్యుడయిన మట్ల మల్లయ్యర్ కుమారుడు రామయ్యన్, రామభట్ట తోటవుత్సవము - రామచంద్రదీక్షిత తోటోత్సవము - అప్పాపిళ్లై తోటవుత్సవములకు ఉభయములు ఏర్పాటుచేసినట్టు వ్రాయబడివున్నది.

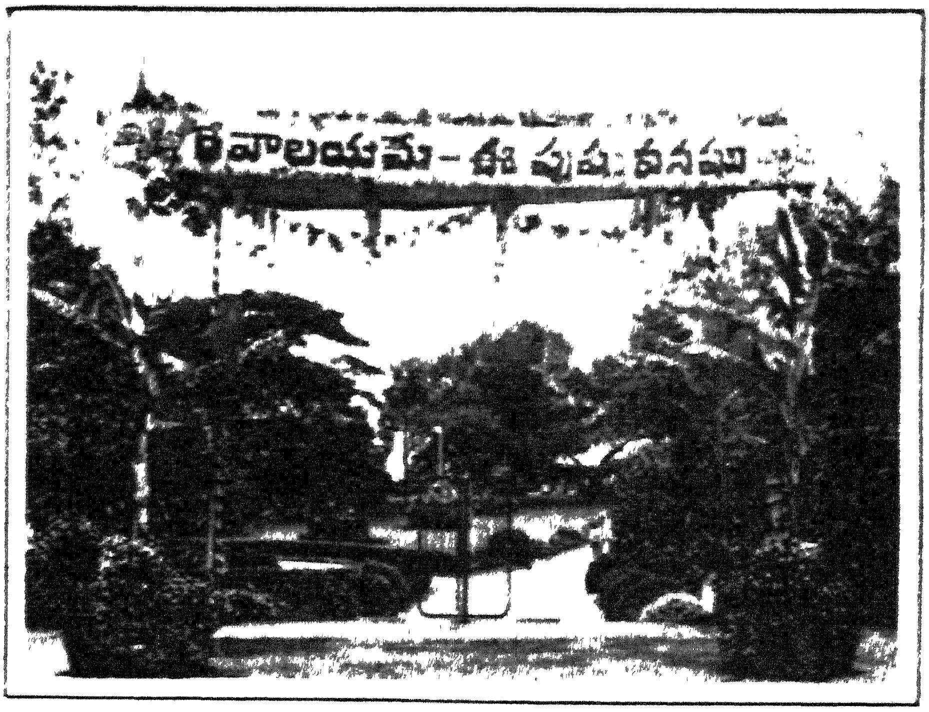
ఐదవ సంపుటములోని 18 నంబరు శాసనములో బయ్యప్పనాయకర్ తోటవుత్సవము, 19 శాసనములో కుమారపల్లికి చెందిన కట్ల కొండమనాయకర్ కుమారుడు మూర్తి నాయకర్‌కు చెందిన కట్ల కొండమ నాయకర్ కుమారుడు సదాశివ రాయల కాలమునకు చెందిన (తారీఖు 7-8-1954) యీ శాసనము తోట ఉత్సవమునకు చెందిన ఒకే ఒక సంపూర్ణ శాసనము.

ఇందుచే తోట ఉత్సవము జరుగ వలసిన క్రమము, శ్రీ మలయప్ప స్వామికి, నాచ్చార్లకు (శ్రీదేవి, భూదేవి), కృష్ణస్వామికి విష్వక్సేనుల వారికి, భాష్యకారుల వారికి, (శ్రీ రామానుజ స్వామికి) జరుగ వలసిన ఉభయములు, మర్యాదలు, సమర్పించ వలసిన పడుచు-పడి దినుసులు, మొదలగు కైంకర్యము లన్నియు సవివరముగా పేర్కొన బడినవి.

ఈ ఉత్సవము ఖర్చులకు గాను మూర్తి నాయకర్, రాజేంద్రసింగ నల్లూరులో 50 సువర్ణ రేఖై పన్‌లు, పుదిపట్టు కోనేటి కాల్వలో 25 రేఖై పన్‌లు మొత్తం 75 రేఖై పన్‌ల ఆదాయము వచ్చు భూమిని కొని తిరుమల శ్రీ భాండారమునకు సమర్పించినాడు. ఆ 75 రేఖై పన్‌లు దేని కొరకు ఎంత ఖర్చు పెట్టవలయునో కూడ శాసనములో తెలియ జేయ బడినది.

మూర్తి నాయకర్‌చే కొనుగోలు చేయ బడి, సాగు చేయబడుచున్న పూ దోటలో, నిర్మించిన మంటపంలో శ్రీవారు, ఉభయ నాంచార్లు, శ్రీకృష్ణుడు, సేనాధిపతులవారు, శ్రీ రామానుజుల వారు-తాళ్ళపాకం తిరు మలయ్యంగారు ఏర్పాటు చేసిన ఆని బ్రహ్మోత్సవము (జూన్-జూలై) అంకు రార్పణం నాడు, శ్రవణ నక్షత్రయుక్త ముహూర్తంలో ఆసీనులు అవుతారు. తరు వరి పునుగు చందనాదులతో వారికి తిరు మంజనం జరుగుతుంది. తరువరి అలం కారం, అవతల నైవేద్యం, హారతులు, శకారి యీ క్రమం-యిప్పటికి యీ క్రమంలోనే అన్ని జరుగుతాయి. ఇటీవల జరిగిన తోటోత్సవం కూడ యీ విధంగానే జరిగింది.

తోట ఉత్సవము ఆ పేరిట జరగడం చివరిసారిగా వేంకటపతి రాయల కాలంలో 31-3-1606 తారీఖు శాసనంలో చూడవచ్చు. (6-వ 13-వసం॥ శాసనము). విజయనగర కోశాధిపతి అయిన బొక్కసం కృష్ణయ్య తన తండ్రి అయిన బొక్కసం నరసయ్య పేరిటనున్న పూదోటమండపములో దానిని

జరిపించినాడుగాని అవతల అది నవాబుల కాలంలోగానీ, కంపెనీవారి పాలనలోగానీ, మహంతుల ఆధ్వర్యంలోగానీ జరిగినట్లు దాఖలాలులేవు. దాదాపు 400 సంవత్సరాల తరువాత 1983 లోనే జరగడం.

తోటఉత్సవం ఆ పేరుతో జరుగక పోయినా, తిరుమల శ్రీవారు తిరుమలలోని కొన్నిముఖ్య ప్రదేశాలను దర్శించడం; వనభోజనంవంటి ఉత్సవాలన్నీ తోట ఉత్సవాల క్రిందికే వస్తాయి.

తిరుచానూరు పద్మావతి అమ్మవారు శుక్రవారపు తోట విచ్చేయడం, తిరుపతి గోవిందరాజస్వామివారి పొన్నకాల్వ మహోత్సవం. తిరుమల శ్రీవారు పురిశవారి తోటకు, మైసూరుమహారాజావారితోటకు, విచ్చేయడం వంటి ఉత్సవాలన్నీ తోట ఉత్సవాల క్రిందనే లెక్క.

గతరెండు సంవత్సరాలనుండీ ఆలో చించి యీ ఉత్సవాన్ని యిప్పుడు పునరు ద్ధరించారు. మూడు సంవత్సరాలకు ముందు శ్రీపుష్పయాగమహోత్సవం అదే విధంగా పునరుద్ధరింపబడింది. ఈసారి యీ ఉత్సవం క్రీ. శ. 1527 నాటి దయిన తిరుమల రాతితేరుమండపంలో నిర్వహింప బడింది. (ఆనాడి ఆ మంటప అలంకరణలు ఫోటోలలో చూడవచ్చు.)

పూదోట!

కనువుల పండువుగాగ!
కల్పతరువులు నాడి!
వెంకన్న వేసెనొక!
వెలలేని పూదోట!!

వేదాలు మూలాలు!
వెంకన్న పాదాలు!
వెలసినవి యీతోట!
వెలిగినవిపూదోట!!

కమ్మకమ్మని కథలు!
గద్యాలు! పద్యాలు!
గీతాలు! గేయాలు!
గిరుల విరిసినపూలు!!

పంచవిధముల పూలు:
అలరారు నాతోట!
ముక్తికాంతను గూడ!
మురిపించు ప్రతిపూట!!

ఆ పూల గమగమలు!
పూదోట ఘుమ ఘుమలు!
పర్విననివి ప్రతిచోట!
ప్రాకినవి ప్రతివీట!!

అకలంకమగు భక్తి!
సకల జనులకూర్చి!
సాయుజ్య మందించు!
"సప్తగిరి" యీతోట!!

— శ్రీ జి. నాగశేషయ్య

హిందూత్వమే భారతీయత

— శ్రీ కెప్టన్ షేక్ మౌలాలి

అద్వైతారాధనకు ఆచారాల ఆర్భాటాలు అడ్డురావు. అందుకిదే నిదర్శనం సం॥

ఒక జాతి యుగయుగాల అనుభవాల సమ్మేళనంతో ఒక సమ్యక్ దృక్పథం ఏర్పరచుకుంటుంది. కాలగమనంలో ఆ దృక్పథం ఆ జాతి సంస్కృతిగా మారుతుంది. సంస్కృతి పునాదుల మీదనే జాతి జీవనసౌధం ఆధారపడి ఉంటుంది.

భారత సంస్కృతికి మూలం వేదాలు. 'వేద' శబ్దానికి అర్థం "జ్ఞానం" ఋగ్వేదములో "ఆ నో భద్రాః క్రతవో యంతు విశ్వతః" అన్న సూక్తి చాలప్రసిద్ధిచెందింది. విశ్వంలో అన్ని వైపులనుండి మాకు ఉదాత్తభావాలు కలుగుగాక అని అర్థం. అంటే భారతీయులు ఆదినుండి జ్ఞానపిపాసులు అని మనకు స్ఫురిస్తుంది. అంతేగాక ప్రకృతి తత్త్వాలను ఆవాహన చేసినది మొదటగా భారతీయులు. సూర్య, వరుణ, ఇంద్ర, బృహస్పతి, విష్ణు, బ్రహ్మ, రుద్ర, వాయు తత్త్వాలను ఆరాధించారు. విశ్వానికి ఆధారతత్త్వమైన విరాట్స్వరూపాన్ని "పురుషుడన్నారు-" 'విశ్వమేవేదం' పురుష స్తద్విశ్వ ముపజీవతి!

శాశ్వత అమృత స్వరూపుడు—
పురుష ఏవేదగ్ం సర్వం
యద్భూతం యచ్చ భవ్యం।
ఉతామృతత్వ స్యేశానః
యదన్నే నాతి రోహతి ॥

ఆ పురుషుని- స బ్రహ్మ స శివస్సహరి స్సేన్ద్రః పరమ స్వరాట్' అని వివిధనామాల తోకీర్తించారు.

అయితే వేదవాఙ్మయంలో 'ధ్యానం' తో పాటు "ఆచరణ"కు ప్రాధాన్యత యివ్వబడింది. ఋతము, సత్యము, తపము మున్నగు వాని ఆచరణకు ఎంతగానో ఉగ్గడించటం జరిగింది.

"సత్యాన్న ప్రమదితవ్యం
ధర్మాన్న ప్రమదితవ్యం."

అంటూ జీవన పరమావధి చెప్పబడింది.

జ్ఞాన పిపాసత్వంలో ఆనాడు ఎవ్వరూ కూడ మతాన్ని గురించి ఎక్కువగా ఆలోచించలేదు. "ధర్మ" శబ్దం బహుళప్రచారంలో ఉండేది. 'వేద' 'భారత' అనే పదాలు జాతీయంగా వాడబడుతుండేవి. "గుణకర్మ" లను బట్టి అన్నివృత్తులకు గౌరవస్థాన మివ్వబడింది—

"బ్రహ్మణోఽస్య ముఖమాసీత్
బాహూ రాజన్యః కృతః।
ఊరూ తదస్య యద్వైశ్యః
పద్భ్యాగం శూద్రో అజాయత॥"

పురాణ యుగం వచ్చేసరికి వృత్తిని బట్టి కులాలు చోటుచేసుకున్నాయి. 'భారత' శబ్దం ఎక్కువగా వ్యాప్తిచెందింది. ప్రజలలో భక్తి ప్రవృత్తులు వ్యాప్తిచేసే నిమిత్తం అవతార హేతువులు చెప్పబడ్డాయి. విశ్వవ్యాప్తంగా భారత సంస్కృతికి ఆదరణ లభించింది.

కాల గమనంలో మనదేశం కొన్ని శతాబ్దాలు బానిసత్వం అనుభవించాల్సివచ్చింది. 'భారతీయత,' 'హిందూత్వం' గా మారింది. ఉచ్చారణ సౌలభ్యం కొరకు" "సింధు" ప్రాంతం వారిని "హిందువులని మొదటగా అన్నది ముస్లిములు. పర్షియన్ భాషలో 'హిందూ' శబ్దానికి- భారతదేశంలో ఇస్లాము మతేతరులు-అని అర్థం. తర్వాత వచ్చిన ఆంగ్లేయులు 'ఇండియా' 'ఇండియన్స్' అని సంబోధించారు.

రాజకీయ, సాంఘిక పరిణామాలు తప్పక సంస్కృతి మీదపని చేస్తాయి. కాని అది కొంతవరకు మాత్రమే! ఆసియాలోని అనేక దేశాల్లో వ్యాప్తిచెందిన 'బౌద్ధమతము' 'హిందూధర్మంలో' ఒకభాగంగా గుర్తించబడింది. మన దేశంలో జైన, శిక్కు, ముస్లిము, క్రైస్తవ మొదలైన ధర్మావలంబులుకూడ చాలవరకు హిందూధర్మ విధానాలు అవలంబిస్తారు. కారణం వీరందరూ భారతీయులు కావటమే! భారత లేక 'హిందూ' తత్త్వం ఏ ఒక్క నిర్దిష్ట సమయంలో కాని, ఏ ఒక సంప్రదాయంనుండి కాని లేక ఒక్క ప్రవక్తనుండి గాని రాలేదు. పృథివ్యాపస్తేజో వాయురాకాశాల్లాగ ప్రకృతి సిద్ధంగా వచ్చింది.

మహాసముద్రంలో సుడిగుండాల్లాగ కొన్ని బలవత్తర కారణాల మూలాన భారత సంస్కృతిలో సందర్భాను సారంగా కొన్ని ఒడుదుడుకులు వచ్చాయి. కాని అవి అతి స్వల్పం, నామమాత్రము. మనదేశంనుండి ఒకవ్యక్తి విదేశాలకు వెళితే అతని మతానికీ భాషకు, ప్రాంతానికి ప్రాధాన్యం ఉండదు. అతడు మొదట 'భారతీయుడు,' 'హిందూ దేశీయుడు' గానే గుర్తింపబడతాడు. అతనికి తెలీకుండనే "భారతీయత" బహిర్గత మౌతుంది.

భారతీయత లేక హిందూత్వం ఒక సాంస్కృతిక మహావృక్షం. మతాలుదాని ప్రధాన శాఖలు. కులాలు, జాతులు, ఉపజాతులు- దాని కొమ్మలు, రెమ్మలు అనుకోవచ్చును. ఋతుక్రమాన్ననుసరించి ఆ మహావృక్షం కొన్ని అల్పమైన మార్పులకు లోనైనప్పటికీ. విశ్వవ్యాప్తంగా దాని సుగంధ్యాన్ని వెదజల్లుతూ ఉంటుంది అందుకే ప్రతి "హిందువు" నిత్యం—

ఓం సహనా వవతు
సహనౌ భునక్తు
సహ వీర్యం కరవావహై
తేజస్వినావధీత మస్తు
మా విద్విషావహై

ఓం శ్శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః॥

అని ధ్యానిస్తుంటాడు. ఇట్టి ఉదాత్తభావాలు విశ్వసాహిత్యంలో మరెక్కడా కనుపించవు. అయినా మనకు తృప్తిలేదు. ఇంకా ముందుకు వెళ్ళాలి అనే భావంతో —

అసతో మా సద్గమయ
తమసో మా జ్యోతిర్గమయ
మృత్యోర్మా అమృతం గమయ॥

అని సత్యం, జ్ఞానం, అనంత స్వరూపుడైన పరబ్రహ్మతత్త్వాన్ని సర్వదా ప్రార్థిస్తుంటారు ఇదే మన....సంస్కృతి.

శ్రీమద్భగవద్గీత

(సీరియల్)

వ్యాఖ్యాత :

శ్రీ రావుల సూర్యనారాయణమూర్తి

ఏడవ అధ్యాయం - విజ్ఞానయోగం

శ్రీ భగవానువాచ :

మయ్యాసక్తమనా: పార్థ ! యోగం యుఞ్జన్మదాశ్రయః ।
అసంశయం సమగ్రం మాం యథా జ్ఞాస్యసి తచ్ఛృణు ॥

శ్రీ భగవానుడు : అర్జునా ! మనస్సు నా మీదే నిలిపి నన్నే ఆశ్రయించి, ధ్యానయోగాన్ని ఆచరిస్తూ సంశయం లేకుండా, సమగ్రంగా నన్ను ఎలా తెలుసుకోగలవో వివరిస్తాను విను.

జ్ఞానం తేఽహం సవిజ్ఞానం ఇదం వక్ష్యామ్యశేషతః ।
యద్ జ్ఞాత్వా నేహ భూయోఽన్యత్ జ్ఞాతవ్యమవశిష్యతే ॥

బ్రహ్మజ్ఞానాన్ని గురించి నేను నీకు (స్వానుభవంతో) సంపూర్ణంగా చెబుతాను. దీనిని గ్రహిస్తే ఈ లోకంలో నీవు మళ్లీ తెలుసుకోదగిందేమీ వుండదు.

మనుష్యాణాం సహస్రేషు కశ్చిద్యతతి సిద్ధయే ।
యతతామపి సిద్ధానాం కశ్చిన్మాం వేత్తి తత్త్వతః ॥

ఎన్నో వేలమందిలో ఏ ఒక్కడో యోగసిద్ధి కోసం ప్రయత్నిస్తాడు. అలా ప్రయత్నించి సాధకులైన వాళ్లలో కూడా నన్ను నిజంగా తెలుసుకున్న వాడు ఏ ఒక్కడో వుంటాడు.

భూమిరాపోఽనలో వాయుః ఖం మనో బుద్ధిరేవ చ ।
అహంకార ఇతీయం మే భిన్నా ప్రకృతిరష్టధా ॥

నా మాయాశక్తి ఎనిమిది విధాలుగా విభజించబడింది. అవి: భూమి, నీరు, అగ్ని, గాలి, ఆకాశం, మనస్సు, బుద్ధి, అహంకారం.

అపరేయమితస్త్వన్యాం ప్రకృతిం విద్ధి మే పరామ్ ।
జీవభూతాం మహాబాహో ! యయేదం ధార్యతే జగత్ ॥

అర్జునా ! ఇప్పుడు చెప్పింది అపర ప్రకృతి. జీవరూపమై ఈ జగత్తునంతటినీ ధరిస్తున్న నా మరో ప్రకృతి ఇంతకంటే మేలైనదని తెలుసుకో.

ఏతద్యోనీని భూతాని సర్వాణీ త్యుపధారయ ।
అహం కృత్స్నస్య జగతః ప్రభవః ప్రలయస్తథా ॥

నా ఈ రెండు ప్రకృతులనుంచే సమస్త భూతాలూ పుడుతున్నాయని గ్రహించు. అందువల్ల సర్వజగత్తూ ఆవిర్భవించడానికి, అంతం కావడానికి కారణం నేనే.

మత్తః పరతరం నాన్యత్ కించిదస్తి ధనంజయ ! ।
మయి సర్వమిదం ప్రోతం సూత్రే మణిగణా ఇవ ॥

ధనంజయా ! నా కంటే ఉత్కృష్టమైన దేదీ లేదు. దారం మణులను హారంగా కలిపి నిలిపినట్లు నేనే ఈ సమస్త జగత్తుని ధరిస్తున్నాను.

రసోఽహమప్సు కౌంతేయ ! ప్రభాఽస్మి శశి సూర్యయోః ।
ప్రణవస్సర్వవేదేషు శబ్దః ఖే పౌరుషం నృషు ॥

కౌంతేయా ! నేనే నీటిలో రుచిగా, సూర్యచంద్రులలో కాంతిగా, సర్వవేదాలలో ఓంకారంగా, ఆకాశంలో శబ్దంగా, నరులలో పురుషకారంగా వున్నాను.

పుణ్యో గంధః పృథివ్యాం చ తేజశ్చాస్మి విభావసౌ ।
జీవనం సర్వభూతేషు తపశ్చాస్మి తపస్విషు ॥

నేలలోని సుగంధం, నిప్పులోని తేజస్సు, సర్వభూతాలలోని ఆయుస్సు, తపోధనులలోని తపస్సు నేనే.

బీజం మాం సర్వభూతానాం విద్ధి పార్థ ! సనాతనమ్ ।
బుద్ధిర్బుద్ధిమతామస్మి తేజస్తేజస్వినామహమ్ ॥

పార్థా ! సమస్తజీవులకూ మూలకారణం నేనే అని తెలుసుకో. బుద్ధిమంతులలోని బుద్ధీ, తేజోవంతులలోని తేజస్సూ నేనే.

బలం బలవతాం చాహం కామరాగవివర్జితమ్ ।
ధర్మావిరుద్ధో భూతేషు కామోఽస్మి భరతర్షభ ! ॥

బలవంతులలోని ఆశ, అనురాగం లేని బలాన్ని నేను. ప్రాణులలోని ధర్మ విరుద్ధం కాని కామాన్ని నేనే.

యే చైవ సాత్త్వికా భావా రాజసాస్తామసాశ్చ యే ।
మత్త ఏవేతి తాన్విద్ధి న త్వహం తేషు తే మయి ॥

సాత్త్విక, రాజసిక, తామసిక భావాలన్నీ నా వల్లనే కలిగాయని తెలుసుకో. వాటిలో నేను లేను; నాలో అవి వున్నాయి.

([illegible] వ పేజీలో)

గోపికావస్త్రాపహరణం

రాత్రి పదకొండు గంటలైంది. చదివే భగవద్గీత మూసేసి, కళ్లజోడు ప్రక్కన పెట్టాడు – రాజయ్య.

బాలాయ నీలవపుషే నవకింకిణీక
జాలాయ రమ్యజఘనాయ దిగంబరాయ,
శార్దూల దివ్యనఖ భూషణ భూషితాయ
నందాత్మజాయ నవనీతముషే నమస్తే.

అని నమస్కారం చేసి కళ్లుమూసుకున్నాడు. ఇంకా కునుకు పట్టలేదు– నవనీత విలిప్తాంగో నవనీతనటోఽనఘః, నవనీత నవాహార ముచికుందప్రసాదకః .... అలాఅలా....జలక్రీడా సమాసక్త గోపీవస్త్రాపహారకః దాకా వచ్చాడు! ఒకదాటిదానివేళ కామోసు. తనకు తెలియకుండానే మనసు నవ్వేసింది. రాజయ్య మాగన్నుగా పడుకున్నాడు.... ఇటునుంచి అటు దొర్లబోతే, జుత్తుముడి వూడి, నులకమంచం కోడుదగ్గర ఇరుక్కుపోయిందేమో, రాజయ్యకు మెలకువ వచ్చింది– ఆశ్చర్యమేసింది .... ఇంతలో ఏదో నవ్వు వినిపించింది తలవైపున రాజయ్య వెనక్కితిరిగిచూశాడు........ "చేత వెన్నముద్ద చెంగల్వ పూదండ, బంగారు మొలతాడు, పట్టుదట్టి, సందెతాయితులును, సరిమువ్వగజ్జెలు" తో చిన్నికృష్ణమ్మ, చిరునవ్వులు చిందుతూ, చిందులు వేస్తున్నాడు. జుత్తుముడి, ఊడిపోవడం, నులకలో ఇరుక్కుపోవడం, రాజయ్య ఎన్నడూ ఎరగడు! ఇదాకొంటె గోపాలుని పనే, అనుకుని సాభిప్రాయంగా. కృష్ణుడి వంక చూశాడు, నమస్కరిస్తూ! వెన్నకృష్ణుడు చేయి జాపాడు........ వెన్నతిను అన్నట్టు నాకోసం తెచ్చావా నందగోపాలా అన్నాడు– కళ్లజోడుపెట్టుకుంటూ:

"ఈ వెన్న నీదే"–అన్నాడు పరమాత్మ

'మా ఇంట్లో ఇప్పుడు పాడి లేదే'– అన్నాడు రాజయ్య.

"నీ మనసు పాడిలోనే వుందే" అన్నాడు పరమాత్మ–

రాజయ్యకి పాడి అంటే, ఆవుపాడి, గేదెపాడి తెలుసు....అంతిమయాత్ర చేయించే రెండు కర్రల సాధనం తెలుసు. రాజయ్య శబ్ద రత్నాకరం చదవలేదు– అమాయికంగా అనేశాడు!– పరమాత్మ అభిప్రాయం అర్థం గాని అయోమయంలో........

స్వామీ! తాము అక్షర పరబ్రహ్మయోగం ఉపదేశించినవారు. నేను అక్షరజ్ఞానంలేని పామరుణ్ణి– నానార్థాలు నాకు తెలియవు. తెలిసేట్టు చెప్పమన్నాడు.

పాడి అంటే, న్యాయం, ధర్మం అన్నాడు పరమాత్మ.

'అమ్మదొంగా' అన్నాడు కొంచెం ఉప్పు అందిన రాజయ్య–

'నేను దొంగను కాదు'

'పాల దొంగవు........'

'కాదు పాపాల దొంగను–'

"నందబాలా! బాలగోపాలా! భక్త పరిపాలా! .... అన్నాడు రాజయ్య .... అతని గొంతుగాద్గదికమైంది. శరీరం పులకాంకితమైంది, కళ్లవెంట ఆనంద బాష్పాలు స్రవిస్తున్నై. తలవంచి నమస్కరించాడు. కన్నీళ్లన్నీ కళ్లజోడుమీద అలుముకున్నై. అతనికళ్ళకు, వినీలశూన్యం.... కళ్లుమిరుమిట్లుగొల్పే, ఒకమహాప్రకాశం మాత్రం కనిపిస్తోంది– శ్రుతితో కొన్ని వేణువులు, శ్రుతిభేదంచేసి కొన్ని వేణులు – (Melody, Discord, Concordలో,మరి కొన్ని వేణులు) వినిపిస్తున్నై.... ఒకవ్యక్తావ్యక్త అతిలోక ఆనంద రసానుభూతిలో, అవస్థాత్రయ నిర్ముక్తమైన ఒక మాధురీమయ, వినూత నానుభూతిలో వున్న అతని మనస్సుకు, ఏనుగంత బరువు తనప్రక్కన దూకినట్టు అనిపించింది.... చివాలున మంచంమీద నుంచి ఇవతలకివచ్చాడు. కళ్లజోడుతీసి,తడి అద్ది, తనకళ్ళుగూడ తుడుచుకుని చూశాడు– మంచంమీద వంశీకృష్ణుడు కూచుని వున్నాడు– తననుకూడా ప్రక్కన కూర్చోమన్నాడు........ "నీ సమీపంలో నిలవడానికైనా అర్హతలేనివాణ్ణి" అన్నట్టు చూశాడు రాజయ్య. 'పరవాలేదులే కూచో' అని మురళీ కృష్ణుడు చోటుచూపించాడు– రాజయ్య అల్లంత దూరాన కూచున్నాడు— కాళ్ళదగ్గర........

"నన్ను చీరల దొంగ అన్నావుగదూ!....

రాజయ్య లెంపలు వేసుకున్నాడు— 'తెలియక....' అంటూ—

"తెలిసో, తెలియకో అన్నావుగదా—"

'అన్నాను' అన్నట్టు తల ఆడించాడు బిక్కమొహంవేసి!....

"వెన్నల దొంగవు, చీరలదొంగ"వని, నీమీద ఎన్నో నేరాలు నమోదై ఉన్నాయి."

"అవన్నీ అబద్ధం"........

"అయితే అసలు విషయం మీరే చెప్పండి."

"వెన్న అంటే ఆనందం– రాజయ్యా– నన్ను ఆశ్రయించిన భక్తులు, తమ భక్తి పారవశ్యంలో, అనుభవించే పరమానందం........

పరమాత్మ ఎక్కడ తెలుస్తాడో అర్థం గాని రాజయ్య, తీవ్రమైన ఆసక్తితో వింటున్నాడు— "మనసనేది పాలకుండ లాటిది. దానిని భక్తి అనే కవ్వంతో చిలికినప్పుడు, ఆనందమనే వెన్న లభిస్తుంది– ఆ వెన్నే నేను నేస్తాలకు తినిపించాను, గోపికల మూతులకు రాశాను.... నా నేస్తులందరూ నా భక్తులు, గోపికలందరూ నామీద అనురక్తులు! రక్తిముదిరితే భక్తి భక్తి కుదిరితే – విముక్తి........ అన్నాడు పరమాత్మ!........

కృష్ణుడి కళ్లు భగవద్గీత వైపువెళ్లినై. మురళీతో అప్పుస్తకంచూపిస్తూ........

సముద్రాల
పరమాత్మ
పామరుడు

ఇది చదివావా?.... ఇందులో 'వాసాంసి' గుర్తుందా?.... అన్నాడు పరమాత్మ!.... అసలే సంస్కృతం రాని రాజయ్య, కొన్ని వందల శ్లోకాల పుస్తకంలో, వాసాంసి అంటే, ఏం చెబుతాడు. కళ్లు తేలేశాడు! .... "తెలిసేట్టు,తెలుగులో సెలవివ్వండి" అన్నాడు....

"ఏముందయ్యా, చిరిగిపోయిన బట్టలు అవతలపారేసి, కొత్త బట్టలు కట్టుకుంటాడు మానవుడు. అలాగే, కొరమాలిన బడుగు దేహాన్ని వదలివేసి, కొత్త శరీరం ధరిస్తాడు జీవాత్మ .... అంటే - బట్టలు. శరీరానికి ఒక సంకేతం - తెలిసిందా?" తల ఆడించాడు. రాజయ్య—

"చెట్టు, కాలానికి ఒక సంకేతం........ అయనాలు, ఋతువులు- మాసాలు పక్షాలు లాటివి కొమ్మలు, రెమ్మలు, ఆకులు, చివుళ్లు మొదలైనవి. ఈసారి భారతం చదివినప్పుడు, చూడు శాంతి ఆనుశాసనిక పర్వాల్లో దొరుకుతుంది........

బట్టలు చెట్టెక్కి పోయినై అంటే, శరీరం కాలధర్మం చెందుతుంది అని సంకేతం. తెలిసిందా?"

'అలాగా' అన్నట్టు తల వూపాడు రాజయ్య—

'సంసారాఖ్యే-మహతి జలధౌ"-చదివావుగా!

"తృష్ణాతోయే, మదనపవనోద్ధూత మోహోర్మిమాలే"

"ఆ!.అదే అదే".... మాయాసంసారమనే మహాసముద్రంలో లోతుకుపోయిన కొద్ది మునిగిపోవడమే-జలధి అయినా,యమునా జలప్రవాహమైనా. జలాశయమైనా. నీళ్లు, మాయకు సంకేతం- అందులోనుంచీ బైట పడాలి........

"గోపికలు జీవాత్మలకు సంకేతం- వాళ్లను మాయలోనుంచీ బైట పడమన్నాను.... పదిమందిలో పలుచనై పోతామని భయపడ్డారు- ఎవరీ పదిమంది? పంచ కర్మేంద్రియాలు, పంచజ్ఞానేంద్రియాలే!.... కొందరు నలుగురిముందు నవ్వులపాలై పోతామనుకున్నారు – ఎవరీ నలుగురు? మనోబుద్ధి చిత్త అహంకారాలే! .... ఇవన్నీ దేహానికి సంబంధించినవే! .... ఈ దేహాభిమానం వదులుకోండి! బైటపడండి అని చెప్పాను—

రాజయ్య ఏకాగ్రచిత్తుడై వింటున్నాడు.

కొందరు మాయలోనుంచి బైట పడతామని ముందుకు వచ్చారు. కానీ దేహాభిమానం పూర్తిగా వదలక పోవడం వల్ల, కుచాలు ఒక చేత కప్పుకుని, మానాన్ని ఒకచేత దాచుకుని వస్తున్నారు....

"అదేం లాభం లేదు, మానాభిమానాలు మమతలు పూర్తిగా మరచి పోవాలి, రెండు చేతులెత్తి నమస్కరిస్తూ రండి. మనస్సు నామీదే లగ్నంచేసి, నా పాదాలు ఆశ్రయించిన వాళ్లను నేను రక్షిస్తాను. వాళ్ల యోగక్షేమాలు చూస్తాను అని చెప్పాను...."

"అనన్యాశ్చింతయంతో మాం యే జనాః పర్యుపాసతే" .... అన్నాడు రాజయ్య.

"అక్షరాలా అదే_అదే నేను చేసిన వాగ్దానం ఇదే నేను చేసిన గోపీ వస్త్రాపహరణ నేరం" ....అన్నాడు పరమాత్మ....

"అపార్థం చేసుకున్నాం" అన్నాడు రాజయ్య....

"తప్పు నీది కాదులే!....మీ పౌరాణికుడు కొంచెం చతురుడు! .... పురాణంలో ఆపాటి శృంగార దృశ్యాలు లేకపోతే, ఎవరూ వినరు అనుకుని వుంటాడు."

రాజయ్యకు కూడ చిన్న నవ్వు వచ్చింది. శ్రీకృష్ణుడు 'సినిమా'లను గురించి మాట్లాడుతుంటే-"ఇంకో చిన్న విషయంకూడ వుందిలే రాజయ్యా—"

ఏమిటి స్వామీ!....

మూడేండ్ల పిల్లవాడికి....“సొంత లాభం కొంత మానుకు, పొరుగు వాడికి పాటు పడవోయ్" అని చెప్పావనుకో.... వాడికేం బుర్ర కెక్కుతుంది....అందువల్ల తాతయ్య మనమణ్ణి ఒళ్ళో కూచో పెట్టుకుని కాకమ్మ పిట్టమ్మ కథ చెబుతాడు....

పిట్టమ్మా పిట్టమ్మా తలుపు తియ్ అంటుంది కాకమ్మ....నా మొగుడికి అన్నం పెడుతున్నా—నా పాపకు నీళ్లు పోస్తున్నా, నిద్రపుచ్చుతున్నా అని ఎగర కొడుతుంది.... పాపం కాకమ్మ వానలో తడిసి పోతుంది. చలిలో వణికి పోతుంది అని కాకి బాధ చెబుతాడు తాతయ్య....

"గాలి వాన ఇంకా పెద్దదై పోయింది. కొమ్మ విరిగింది-పిట్టమ్మ గూడు పడి పోయింది .... కొమ్మల మధ్య పిట్టమ్మ గూడు చితికి పిట్టమ్మ చచ్చి పోయింది కాకమ్మ "రివ్వున" ఎగిరిపోయింది అని నొక్కి చెబుతాడు. .... కథ అక్కడ ఆగినా విషయం అయి పోలేదు. “ఎంత సేపు నువ్వూ నీ సంగతే గాదు, చెల్లెమ్మ సంగతి" కూడా చూడాలి. నీ చాక్‌లెట్టు అంతానువ్వే తినకూడదు. చెల్లెమ్మకు కూడ కొంచెం పెట్టాలి....లేకపోతే".... అంటాడు తాత. “కాకి తన్నుకు పోతుంది” అంటాడు మనవడు! “మనవడికి విషయం బోధ పడింది” అని సంతోషిస్తాడు తాతయ్య....ఇలా పిట్ట కథలుగా చెబితే, సులభంగా బుర్ర కెక్కుతుంది. కాస్త శృంగారంకూడ జోడిస్తే ఆసక్తితో వింటారని వాళ్ళ నమ్మకం”-అన్నాడు పరమాత్మ....

గంగిరెద్దు లాగా తల ఊగించాడు రాజయ్య....

"ఇక మీద భారత భాగవతాల్లో, పిట్ట కథలు వచ్చినపుడు ఈ దృష్టితో చదువు ... కొన్ని ద్రాక్షా పాకంగా తెలిసిపోతే, కొన్ని నారికేళ పాకంలాగా, పెచ్చు వలిచి, కాయ కొడితే గానీ విషయం అందదు...." అన్నాడు పరమాత్మ....

"భాగవతంలోదే, ఒక పిట్ట కథ చెప్పి ఎలా అన్వయించుకోవాలో చెబితే ఇకమీద అలా ప్రయత్నిస్తా" అన్నాడు వినమ్రుడై వింటున్న రాజయ్య....

'రాజయ్యా, గజేంద్ర మోక్షం నీకు తెలుసుగా' అన్నాడు పరమాత్మ....

'కొన్ని పద్యాలు కంఠఃపాఠం'

"ఏ మర్థమైంది"

'పామరుణ్ణి' అని ఒక్క ముక్కలో చెప్పేశాడు రాజయ్య!—

'జలధి, జలాశయం, ఏదైనా ఈ మాయా ప్రపంచానికి ఒక సంకేతం అని చెప్పాను గదా'

(37 వ పేజీలో)

వెలుగుబాట

డా॥ నందూరి రామకృష్ణమాచార్య

విశ్వజనీన మతం

ఆధునిక వైజ్ఞానికయుగంలో మానవుడు కన్ను తెరచి చూచేసరికి కనిపించేది పగలైతే సూర్యుడు, రాత్రి అయితే నక్షత్రాలు. నిజానికి పగలుకూడా ఆకాశంనిండా నక్షత్రాలు ఉంటాయి. దృగ్గోచర యంత్రంలో చూస్తే కనిపిస్తాయి. ఆకాశంలో ఉండే అనంతకోటి తారామండలాలలో సూర్యుడు ఒకానొక చిన్ని నక్షత్రం! ఆ నక్షత్రంచుట్టూ కోటానుకోట్ల సంవత్సరాలనుండి పరిభ్రమిస్తున్న ఒక చిన్న మట్టిగోళీ మానవులు ఉండే ఈ భూమి! మన సౌరకుటుంబం ఉన్న "పాలపుంత"లో కోటానుకోట్ల నక్షత్రాలు ఉన్నాయి! పాలపుంత కేంద్రం నుండి బయలుదేరిన ఒక నక్షత్రకాంతి కిరణం పరిధిని చేరేందుకు–సెకనుకు కొన్ని వేల మైళ్ళ వేగంతో పయనిస్తూన్నప్పటికీ–36 లక్షల కోట్ల సంవత్సరాలు పడుతుందట॥ సృష్టివైశాల్యం ఊహాతీతం! భూమి ఒక నిమ్మకాయ అనుకుంటే– సూర్యుడు ఒకపెద్ద గంప అనుకుంటే– ఆ గంపలో కొన్ని లక్షల నిమ్మకాయలు పడతాయి! సూర్యుడు పుట్టి ఒక గంట అయినదని భావిస్తే–భూమిపుట్టి ఒక లిప్తకాలేదు. భూమి ఏర్పడి ఒక గంట అయినదనుకుంటే, భూమిపై ప్రాణికోటి ఉదయించి ఒక సెకను కాలేదు: ప్రాణి ఉద్భవించి ఒక గంట అయినట్లు ఎంచుతే "మనిషి" యేర్పడి ఒక సెకను కాలేదు!!

మానవావతరణ– మానవోదంతమ్ము
చిత్రమైన విశ్వశిల్పమందు
పరిహరింప దగిన ప్రక్షిప్తమా ఏమి?
అసలు కథకు అంతరార్థమేమి?

విజ్ఞాన శాస్త్రాలు అన్నీ ఏకగ్రీవంగా ఎప్పుడో ఒకప్పుడు– సుదూర భవిష్యత్తులోనే అనుకోండి–మానవుడు ఈ పుడమిపై అంతరించకతప్పదని నిష్పక్షపాతంగా చాటుతున్నాయి. అయితే– బుద్ధిశాలి మానవుడు మారణాయుధాలను పెంపొందించుకొని– "అకాల ప్రళయం" –సృష్టించు కుంటాడా?

"ఎగురదు మానవుండు గగనాన విహంగమై:
ఈదు చేపకలె నదులందు:
మనిషివోలె బ్రతుకమి మాత్రాలదేలకో
వింతలందు గొప్ప వింతగాదె!"

అని, హృదయాళువైన ఒక మేధావి వాపోయాడు.

నేడు ప్రపంచంలో అగ్రరాజ్యాల వద్దనున్న అణ్వాయుధాలు– ఉదజని బాంబులు ఈ భూలోకంలోవున్న మానవులను సుమారు ఇరువది పర్యాయాలు సంహరించగల శక్తి గలవి అంటున్నారు అభిజ్ఞులు. ఇవిగాక అద్యతన భవిష్యత్తులో "మరణకిరణాలు"– "కృత్రిమ ధూమాలు" సృష్టించగల వాయవ్యాస్త్రాలు – వారుణాస్త్రాలు సృష్టింపబడవచ్చు.

ఈ అకాల విశ్వమానవ ప్రళయాన్ని తప్పించగల శక్తి భూగోళంలో ఏ శాస్త్రానికి గాని ఏ విద్యకు గాని ఏ కళకు గానీ మరి యే "రాజకీయ మంత్రజాలకు" గాని లేదు. ఆ మహనీయశక్తి మతానికి మాత్రమే ఉంది.

మతం మానవునిలో నిద్రాణమైయున్న మంచితనాన్ని దివ్యత్వాన్ని మేలుకొల్ప గలదని వివేకానంద మహర్షి అభిభాషణ.

"ప్రపంచచరిత్రలో యుగయుగాంతరాలనుండి ఎన్నియుద్ధాలు జరుగలేదు? భూలోకంలో ఎన్నిమతాలు లేవు! ఎందరు యోగీశ్వరులు అవతరించ లేదు! ఏ మతమైనా ఒక్క యుద్ధాన్ని అయినా ఆపగలిగిందా? అని ప్రశ్నించేవారు ఉన్నారు. "కుడిచెంపమీద కొడితే–శత్రువును ద్వేషింపకుండా– నీ యెడమ చెంప చూపించు"అని ప్రబోధించిన ఏసుక్రీస్తు మతానికి చెందినవారమని చెప్పుకునేవారే యెన్నియుద్ధాలు చేయలేదు?" అనిమూతిముడిచే మేధావులూ ఉన్నారు. నిజమే. అది క్రైస్తవ మతం తప్పుకాదు గద, మనిషి తప్పుగాని.

అణ్వస్త్ర ప్రయోగ శక్తి– కలిగిన యుద్ధానంతరం బుద్ధిగలవానిని ప్రబోధించ వలెనన్నా, తదుపరి యుద్ధాలను నివారించు గాలేనా? విశ్వశాంతిని చేకూర్చే శక్తి యావత్సృష్టిలో ఏ వ్యవస్థకైనా ఉందీ – మత వ్యవస్థకు మాత్రమే అందుబాటులో ఉంటుంది. అందుచేత, విజ్ఞాన శాస్త్రం పురోగమించిన కొద్దీ– క్రొంగొత్త మారణోపకరణాలు– కృత్రిమ వాతావరణ కారకాలు అవతరించిన కొద్దీ మానవసమాజంలో మతం ఆవశ్యకత అధిక మౌతున్నదనే చెప్పాలి.

ఈ ఇరవయ్యోశతాబ్ది ప్రథమ ఖండంలో రెండు ప్రపంచయుద్ధాలు జరిగాయి. ద్వితీయఖండంలో మరో ప్రపంచ యుద్ధం వస్తే! అది "తృతీయ ప్రపంచ సంగ్రామం" కాదు– క్షమించాలి– అంతిమ ప్రపంచ సంగ్రామమే" కావచ్చు!! అటుపిమ్మట భూగోళంలో మానవుడే అంతరించిపోవచ్చు. 1945 లో నాగసాకి హిరొషిమా నగరాలపై ఆటంబాంబులు ప్రయోగించినప్పుడు అచట బ్రతికినవి కొన్ని చీమలు మాత్రమేనట! అంతిమ ప్రపంచ సంగ్రామానంతరం–చలిచీమలు తమభాషలో అప్పుడు అంతరించిపోయిన మానవజాతిపై కరుణాగీతికలు ఆలపిస్తాయేమో అన్నాడు కీర్తిశేషుడైన టాయిన్ బీ మహాశయుడు

" ఈ పెనుమంటిదిబ్బ వసియించి రొకానొకనాడు మానవుల్!
పాపము– శేముషీ విభవ పారగులై–
ప్రకృతిన్ జయించి–వి
శ్వాపర సృష్టి సల్పి– ప్రళయాంతక
బుద్ధిని; గుండెలేక–ఆ
త్మోపహతిన్ వినాశనము నొందిరి
అందరు జ్ఞాన హీనులై

అనుచు– హతశేషమై అవని మిగులు
ఏ పిపీలికలో రచియించు కొనును
కరుణాగీతికల్ వాటి వాఙ్మయములోన!!
ఇయ్యది అవశ్య భవితవ్య మేమొ మనకు

ఇట్టి– "అకాల ప్రళయం"–"ఘోర నరమేధం" తప్పించగలవారు ఎవరు? ఈ

మహత్తర కర్తవ్యం కేవలం అంతర్జాతీయ రాజకీయ వేత్తలకు వదలిపెట్టి దగినట్టిదా? వారికి ఇది చేతనైన పని కాదు.

మతంకల్పించే భవ్యకవితావేశంతో– విశ్వమానవ సౌభ్రాత్రభావంతోముందడుగు వేసే మహనుభావులు మాత్రమే ఈ పవిత్ర బాధ్యత నిర్వహించటానికి సమర్థులు. 'మామతం గొప్పదంటే మామతంగొప్పదని కీచులాడుకునే యుగాలు గతించాయి'. అన్ని మతాలు బోధించేది విశ్వమానవ కల్యాణం. సకలమానవ సౌభ్రాత్రం.

ప్రపంచ చరిత్రలో మతయుద్ధాలు జరిగినమాట నిజమే. నిజానికి అవి మత సిద్ధాంతాల పోరాటాలు కావు. విభిన్న వేదాంతాల వివాదాలూ కావు. అవి స్వార్థ పరుల ఆరాటాలు. అజ్ఞానుల ఉబలాటాలు. ఇట ఒక విద్వాంసుని చమత్కార భాషణం ఉదాహరించ వచ్చు —

మిథ్య-మతములన్ని మేధావి దృష్టిలో!
తరచ-తాత్త్వికునకు తథ్యమన్ని!
లాభదాయకములు రాజకీయున కన్ని!!
మతము– అసలు జగతి హితము కొరకె.

మతం అనే శబ్దాన్ని సువిశాలమైన అర్థంలో స్వీకరిస్తే– స్వార్థత్యాగమే మతానికి అంత రాత్మ. మతం ఏకైక ధ్యేయం విశ్వ శ్రేయస్సు.

అందుచేత– నేటిమానవుడు– ఏమతానికి చెందినవాడైనా– తాను విశ్వజనీన చరిత్రుడు కావచ్చు. మానవజాతి మను గడయే శంకాస్పదమై పోతున్న సమ యంలో– నిరుపమానమైన మానవమేధ, విజ్ఞానశాస్త్ర వికారవికాస పరిణామం అకాల ప్రళయాన్ని సృష్టించే మార్గంలో ఎండ మావులను వెంబడించి వెఱ్ఱి పరుగులు పెడుతున్న కాలంలో– మతంపై– విశ్వ మానవ సౌభ్రాత్ర భావాన్ని ప్రబోధించ వలసిన పవిత్ర బాధ్యత పడింది. ఇప్పుడు సంకుచిత తత్త్వాలకు తావులేదు. అన్యోన్య వైషమ్యాలకు ఇది అదను కాదు. విశ్వజనీన మతం అవతరించ వలసిన ముహూర్తం ఆ సన్నమైనది.

"వెలుగు" వచ్చుగాక వివిధ దిక్కులనుండి
వివిధ సౌరభాలు విరియ జేసి:
మసలుగాక మనిషి వసుధైక పౌరుడై
మతము– సర్వమనుజ హితము కొరకె.

భారత భూమిపై మానవజాతి చరిత్ర ప్రాగుషస్సులలో ప్రాక్తన ఋషులు ఆల పించిన ఈ ప్రార్థనాగీతం– పునశ్చరణ చేయ దగింది.

★

కులం-గుణం

పండిత విద్యానిధి
సకలశాస్త్ర పెన్నిధి
సజ్జనుల చెలిమిచేయ
ఉజ్జయిని చేరనెంచె

ఒకరోజున ఒంటరిగా
నడచుచును పయనమాయె
మార్గమందు వనము దాటగ
తోడుకొరకు వేచియుండె

అంతలోన మనిషి ఒకడు
తన చెంతగ వచ్చుచుండె
అతడితోడి పయనము
తనకెంతో సుఖమని దలచె

అతని పేరు రాముడు
చదువులేని పామరుడు
ఇరువురును నడచిరి
మును ముందుకు సాగిరి.

వనమునపుడు దాటిరి
మాట మీద మాటతో
వృత్తినీది ఏదియని
పండితుడు అడిగెను

ఊరుగాచు వృత్తినాది
ఊరి చివరి ఇల్లునాది
రాముడంత మనసు విప్పి
విషయమంత పూసగ్రుచ్చె

గర్వముతో విద్యానిధి
ఛీ!... ఛీ!....అల్పుడా!....
అటు జరుగుము, అటు జరుగుమని
మదముతోడ కసరికొట్టెను

చెంతనున్న చెరువు జూచి
స్నానమపుడు చేయనెంచె
చెరువు కాదు బురదగుంట
అందులోన కూరబడుచు

చెరువు కాదు ఇది మరి!
బురదగుంట ఇది సరి!
ఎలుగెత్తి కేకలిడుచు
పరుల సాయంకోర బిలచె

దాపునున్నవారు ఎల్లరు
అయ్యయ్యో పాపమనిరి
దరికి ఎవరు చేరరైరి
కలత చెంది రాముడు

నెమ్మదిగా చెంతచేరి
తన చేతులతో సాయమిచ్చి
ఆపదనుండి అడ్డుపడి
ఒడ్డుకపుడు చేర్చివేసె

సిగ్గుతోడ పండితుడు
తన తప్పును తెలుసుకొని
రాము నపుడు పలకరింప
తన ఎదలో పులకరింప

ప్రాణదాత మిత్రమా!
చదువుకున్న మూర్ఖుడను!
కులంకన్న గుణం మిన్న
నన్నిపుడు మన్నింపు మనియె

జనులారా! వినుడు మీరు
సమదృష్టి దేవునిది
వలదు, వలదు, మనకు వలదు
కుల భేదం మనకు వలదు

— బెహరా ఉమామహేశ్వరరావు

పంచనదీక్షేత్రం పుష్పగిరి

— శ్రీ జానమద్ది హనుమచ్ఛాస్త్రి

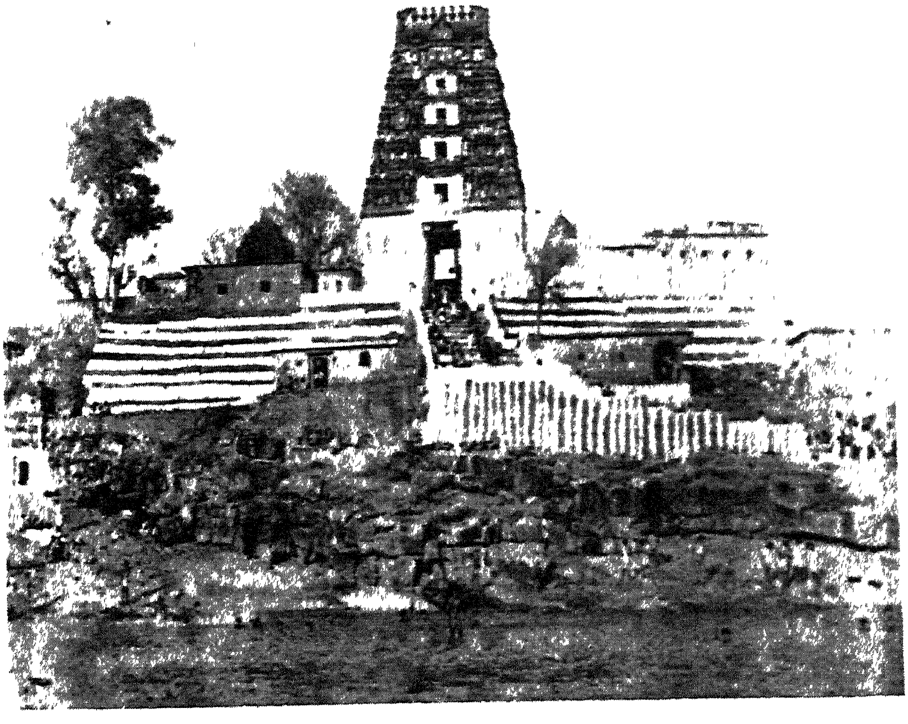
'దక్షిణకాశి' గా ప్రసిద్ధి చెందిన పుష్పగిరి కడపకు వాయువ్యంగా పదిమైళ్ళలో వుంది. ఉరకలు వేస్తూ పరుగులు తీసే పెన్నానది, కనులపండువ జేసే ప్రకృతి యాత్రికులను ఎంతగానో ఆకర్షిస్తాయి. అలరిస్తాయి. శివకేశవుల అభేద ప్రతిపత్తికి ప్రత్యక్ష సాక్ష్యం పుష్పగిరి క్షేత్రం. ఆంధ్రప్రదేశంలోని ఏకైక అద్వైతపీఠంగా ప్రశస్తి నందుకొన్నది. ఆదిశంకరులచే పూజలందుకొన్న చంద్రమౌళీశ్వర లింగం తరతరాలుగ పూజలందుకొంటున్నది. ప్రస్తుత పీఠాధిపతి శ్రీ నృసింహ భారతీ స్వామి ఆధ్వర్యంలో పుష్పగిరి ప్రముఖ యాత్రా కేంద్రంగా పెంపొందే అవకాశాలున్నాయి.

పుష్పగిరి గ్రామానికి, పుష్పగిరి కొండకు మధ్య పెన్నానది ప్రవహిస్తున్నది. కొండపై ఒకే ఆవరణంలో చెన్నకేశవాలయం, సంతాన మల్లేశ్వరాలయం వున్నాయి. [illegible] కేశవాలయాలు రెండూ ఒకే మండపంలో (మధ్యన గోడ వుంది) వుండటం విశేషం. ఈ ఆవరణలో శ్రీ [illegible] మల్లేశ్వర [illegible] ఆంజనేయ ఆలయాలున్నాయి. శివకేశవాలయం చుట్టూ వున్న [illegible] శిల్పాలు కళాఖండాలు, ఏనుగుల వరుసలు, అశ్వారోహకులైన వీరుల విన్యాసాలు, రమ్యాతిరమ్యంగా వున్నాయి. భారత రామాయణేతిహాసాలలోని ముఖ్య ఘట్టాలు మనోజ్ఞంగా చిత్రించబడ్డాయి. కిరాతార్జునీయ గాథ, నటరాజ నృత్యము పరమాద్భుత శిల్పాలు. శిల్పుల కళాకౌశలం మనలను చకితుల చేస్తుంది. ఈ సుందర శిల్పాలను అపహరించుటకు ప్రయత్నాలు జరిగాయి. కొన్ని చోట్ల ఆకృతి వికృతి గావింప బడినది. ఒక దివ్యసుందర శిల్పం అపహరించబడింది. తెలుగు శిల్పుల ఉలులు చక్కలింతలాడిన శిల్ప సౌందర్యం పుష్పగిరి ఆలయ కుడ్యాలలో అణువణువునా కాన వస్తున్నది. ఈ శిల్ప సౌందర్యాన్ని తిలకించి పరవశించని [illegible] [illegible] పులకరించని హృదయం వుండదు.

ఈ పుష్పగిరిపైనే పాపవినాశేశ్వర, దుండి వినాయక, పుష్పనాథేశ్వర, కమల సంభవేశ్వర, మున్నగు ఆలయాలున్నాయి. చెన్నకేశవాలయానికి నైఋతి దిశలో [illegible] ప్రవహిస్తున్నది. పితృకార్యములు చేయువారికి యిది పవిత్ర స్థలంగా వుంది. [illegible] ప్రవాహానికి ఒక మైలు దూరంలోని [illegible] విష్ణు పాదముంది. శివకేశవులిద్దరి పాదములున్న ప్రాంతంగా ప్రతీతి.

పుష్పగిరికి సమీపంలో పాపఘ్ని, కుముద్వతి, వల్కల, మాండవి నదులు పెన్నలో కలిసి పోవుటచేత పుష్పగిరిని పంచనదీ క్షేత్రమని కూడా అంటారు.

కొండ దిగి పెన్నదాటి పుష్పగిరి ప్రవేశించి నంతనే అభినవ చెన్నకేశవాలయం కాన వస్తుంది. చెన్నకేశవస్వామి ఉత్సవ మూర్తులిక్కడ వున్నాయి. పెన్నలో వరదలు వచ్చి చెన్నకేశవాలయానికి వెళ్ళడానికి వీలుకానపుడు అభినవ చెన్నకేశవునకే పూజలు జరుగును. వైద్యనాథేశ్వర, భీమేశ్వర, త్రికూటేశ్వరాలయాలు ప్రసిద్ధమైనవి. వైద్యనాథేశ్వరాలయ ప్రాంగణంలోనే శ్రీ కామాక్షి మందిరం, అమ్మవారి ముందు శ్రీ చక్రం ప్రతిష్ఠింప బడ్డాయి. త్రికూటేశ్వరాలయమండలి శిలా స్తంభాలు అద్దాలవలె ప్రతి బింబిస్తూ వుంటాయి. స్తంభాల శిల్ప సౌందర్యం మనోహరంగా వుంది. పుష్పగిరి అనే పేరు వచ్చుటకు కారణం సూచించే కథ ఒకటి ప్రచారంలో వున్నది.

ఒకప్పుడు యీ ప్రాంతంలో కాంపల్లె అను పల్లె వుండేదట. చుట్టూ కొండలు అడవులు వున్న ఆ ప్రాంతంలో తూర్పున ఒక కొలను వుండేదట. ఒకనాడు కాంపల్లెకు చెందిన ముసలి కాపు ఒకడు, తన ముసలి ఎద్దులతో వ్యవసాయం చేయుటకు వెళ్ళాడు. మధ్యాహ్నం ఎండ తీవ్రంగా వుంది. దగ్గర లోని కొలను వద్దకు వచ్చి నీరు త్రాగుటకై కొలనులో వద్దాడు. నీటిలో మునిగి ఉక్కిరి బిక్కిరైన ఆ ముసలి రైతు గట్టు చేరే సరికి అమాంతంగా యువకుడై పోయాడు. పట్ట రాని ఆనందంతో గంతు లేశాడు. గట్టున వున్న ముసలి ఎద్దులను కూడ కొలను లోనికి లాక్కొని వెళ్ళి మునకలు వేయించాడు. రెండెద్దులూ కోడెలుగా మారాయి. రైతు ఆనందానికి అవధులు లేవు. అంతలోనే రైతు భార్య అన్నం మూట తీసుకొని వచ్చింది. ఆమె భర్తను గుర్తించ లేదు. రైతు ఆమెను బలవంతంగా తీసికొనివెళ్ళి కొలనులో మునకలు వేయించాడు. ఆమె యౌవనంతో తొణికిసలాడ సాగింది. దంపతులు కోడెలతో సహా యిల్లు చేరటం గ్రామస్థులనందరినీ ఆశ్చర్య చకితులను చేసింది. ఈ వార్త గ్రామ గ్రామాలకు వ్యాపించింది. కొలనులో మునకలు వేసిన పల్లెప్రజలు, పశువులు నవయౌవనంతో తిరిగి రావటం జరిగిందట. ఇందుకు కారణం కాంపల్లెకొలనులో అమృత బిందువులు పడటమే అని పురాణ గాథ. గరుత్మంతుడు తల్లి దాస్యాన్ని నివారించేందుకై ఇంద్రుని అమృత భాండాన్ని తీసికొని వస్తున్నాడట. ఇంద్రుడు అడ్డగించడం దేవేంద్రునితో తలపడటం జరిగింది. ఆ పోరాటంలో అమృత భాండం నుండి కొన్ని బిందువులు క్రింద వున్న కాంపల్లె కొలనులో పడినవి. అమృత బిందువుల ప్రభావంతో కాంపల్లె కొలనుకు అంత ప్రభావం అబ్బింది. భూలోక వాసులందరూ యీ కొలనులో మునకలు వేసి అమరత్వం పొందటంతో దేవతలు భయపడి శివుని ఆశ్రయించారట. పరమశివుడు వాయుదేవుని పిలిచి కైలాస పర్వత పాదం ఒక దానిని కాంపల్లెకాసారంలో వేయమన్నాడట. వాయుదేవుడు కొండను కొలనులోనికి విసిరాడు. ఆ కొండ పుష్పంవలె తేలిందనీ అదే పుష్పగిరి అనీ వాడుకలో వున్న కథ.

ఇంద్రుడు పరకాంతా రతిదోష నివారణకై వైద్యనాథ స్వామిని ఆరాధించి పాప విముక్తుడైనాడని పురాణ గాథ.

చారిత్రకంగా పుష్పగిరి ప్రసిద్ధ మైనది. ఒకనాడు ఇది గొప్ప విద్యా కేంద్రం. కరికాలచోళుడు ఇచటి వైద్యనాథస్వామి ఆలయాన్ని కట్టించాడని చరిత్రకారులు పేర్కొన్నారు. చాళుక్య చక్రవర్తి త్రైలోక్య మల్లుడు పుష్పగిరిలోని శివకేశవాలయాలను కట్టించాడు. సమీపంలోనే త్రైలోక్యవల్లభ పురాన్ని నిర్మించాడు. ఆ త్రైలోక్య వల్లభ పురమే నేటి వల్లూరు. వల్లూరులో శిథిలమైన కోట గోడలు కానవస్తున్నాయి. గంగయ సేనాపతి శాసనం (క్రీ. శ. 1254) ప్రకారం వల్లూరును వడ్డెరాజులు పాలించుచుండగా ప్రతాపరుద్ర దేవుడు వారిని ఓడించి వల్లూరును వశపరచుకున్నాడు.

పుష్పగిరి గొప్ప శైవ పీఠమని యిది వరకే చెప్పడం జరిగింది. పుష్పగిరి మఠాధిపతులైన శివయోగేంద్రులను గణపతి దేవ మహారాజు గురువుగా చేసికొన్నట్లు ఆంధ్రుల చరిత్ర తెలుపుతున్నది. ప్రతాపరుద్రుని కుమారుడగు జుట్టయ లెంక వేయించిన శాసనమున్నది. అంబయదేవ మహారాజు గండికోటను పాలిస్తూ ములికినాడులో కడప దగ్గర అఘోర శివాచార్యులకు సంతాదిగొట్టు గ్రామాన్ని, రాజకుమారుడైన త్రిపురాంతక మహారాజు గోదానాన్ని చేసినట్లు పాత కడప వద్ద నున్న శాసనం (క్రీ. శ. 1298) తెలుపుతున్నది.

సంతాన మల్లేశ్వరాలయంలోను ఇంద్రనాథేశ్వరాలయంలోను వున్న శాసనాల వల్ల యీ ఆలయాలకు పెక్కు మడి మాన్యాలున్నట్లు తెలుస్తున్నది. కమలనాథేశ్వరునికి సర్వ సామాన్యముగ కట్టించి దానమివ్వబడినదే నేటి తాలూకా కేంద్రమైన కమలా పురం.

ప్రతి సంవత్సరం చైత్ర బహుళ త్రయోదశి వైశాఖ శుద్ధ సప్తమీ వరకు జరుగు బ్రహ్మోత్సవములు వేలాది భక్తులను ఆకర్షిస్తున్నవి.

శివుడనో మాధవుడనో
భవుడనో పరబ్రహ్మమనో
ఎవరనీ నిర్ణయించేదిరా, ని
న్నెట్లారాధించిరిరానరవరు ॥లెవరని॥
— త్యాగరాజస్వామి.

వ్రతాలు - నోములు

— డా॥ జి. ఎస్. మోహన్

వ్రతాలు, నోములు అనేవి నీతినియమములను, ప్రాచీనాచారాలను, పురాతన సంప్రదాయాలను, నాగరికతా సంస్కృతులను, భక్తివిశ్వాసాలను ప్రదర్శించే సాంప్రదాయిక విజ్ఞానం. 'వ్రతము' అనే పదానికి నియమం, నోము, పుణ్యకం అనే అర్థాలు వ్యవహారంలో ఉన్నాయి. కాబట్టి ఈ రెండింటి అర్థం ఒక్కటే. దశవిధ నియమాలలో వ్రతం ఒకటి (దశవిధనియమాలు: 1. తపం 2. సంతోషం 3. ఆస్తికత్వం 4. దానం 5. భగవదర్చన 6. వేదాంత శ్రవణం 7. లజ్జ 8. మతి 9. జపం 10. వ్రతం)

ఋగ్వేదంలో పలుమార్లు కన్పించే అవ్రతల, అపవ్రత, అన్యావ్రత, దివ్రత, శుచివ్రత, మహివ్రత, ప్రియవ్రత, ధృతవ్రత, ధృతవ్రత, తప్తవ్రతే అనే పదాలను పేర్కొని వాటి వివరణసైతం కాణేగారు గావించారు. ఋగ్వేదంలోనే కాకుండా వైదిక సాహిత్యంలోను, సూత్రాలు, స్మృతులు, బ్రాహ్మణాలు, నిరుక్తాలలోను 'వ్రతం' దాని ఆవశ్యకత పేర్కొనబడిందని ఉదాహరణ పూర్వకంగా వివరించారు.

వ్రతప్రకాశంలో వ్రతాన్ని గురించి ఇలా చెప్పబడింది.'తత్ర వ్రతం నామ అభియుక్త వ్రత ప్రసిద్ధివిషయః సంకల్ప విశేషః అభియుక్త మంత్ర ప్రసిద్ధివిషయ మంత్రవత్'

(హిస్టరీ ఆఫ్ ధర్మశాస్త్రాస్, పుట 30 నుండి) వ్రతమంటే ఉద్దేశించిన వ్రతాచరణ విషయమైన సంకల్పవిశేషం. ఉద్దిష్టమైన మంత్రం. ప్రసిద్ధమైన మంత్రం. అగ్ని పురాణంలో ఇలా చెప్పబడింది.

"శాస్త్రోదితో హి నియమో
వ్రతం తచ్చ తపో మతమ్ ।
నియమాస్తు విశేషాస్తు
వ్రతస్యైవ దమా దయః ॥
వ్రతం హి కర్తృసంతాపా
త్తప ఇత్యభి ధీయతే,
ఇంద్రియ గ్రామ నియమా
న్నియమ శ్చాభిధీయతే ।"

అని చెప్పబడింది. దీనిఅర్థమిది. శాస్త్రంలోచెప్పబడ్డ నియమమే వ్రతం. అదేతపమని బడుతుంది. ప్రతి వ్రతానికి దమం మొదలుగాగల నియమాలుంటాయి. వ్రతాన్ని ఆచరించేవారు లోనయ్యేశరీర క్లేశంవల్ల వ్రతం తపమని పిలువబడుతుంది. ఇంద్రియ సమూహ నిగ్రహంచేత నియమమని పిలువబడుతోంది.

అమరకోశంలో "నియమో వ్రతమస్త్రీ తచ్చోపవాసాది పుణ్యకమ్" అనిచెప్పబడింది. అంటే ఉపవాసాది పుణ్యసంపాదకమైన నియమమే వ్రతం. ఈ విషయాన్నే తారానాథతర్కవాచస్పతి 'పుణ్యసాధనానికై ఉపవాసాది నియమాలచే చేసే కార్యం" వ్రతం అని పేర్కొన్నాడు. (ప్రజాపుజస్మృతిః భక్షణభేదే ఉపాది పుణ్యసాధనే ఉపవాసాది నియమ భేదే చ'- 'హిందువుల పండుగలు' నుండి ఉద్ధరింపబడింది). ఇంకా వివరంగా అర్థంచెప్తూ 'వ్రతమంటే సంకల్ప పూర్వకంగా సమ్యగనుష్ఠానం చేయడం. ఈ వ్రతం ప్రవృత్తి, నివృత్తి రూపాలని ద్వివిధం. విశిష్టపదార్థ

గృహలక్ష్మి

భోజనాదికములతో కూడినది ప్రవృత్తి రూపం, ఉపవాసాదికమైనది నివృత్తి రూపం. వ్రతం మూడువిధాలు. అవి నిత్యాలు, నైమిత్తికాలు, కామ్యాలు అని. ఏకాదశి మొదలైన వ్రతాలు ఎల్లకాలాల్లోనూ చేయదగ్గవి కావడంవల్ల అవి నిత్యవ్రతాలు. చాంద్రాయణాది వ్రతాలు నైమిత్తికాలు. ఆ యా తిథుల్లో ఉపవాసం ఉండి చేసేవి కామ్యవ్రతాలు. ('వ్రతం చ సమ్యక్సంకల్ప జనితానుష్ఠేయ క్రియావిశేషరూపం, తచ్చ ప్రవృత్తి నివృత్త్యుభయరూపం: తత్రద్రవ్య విశేషభోజన పూజాదికం ప్రవృత్తిరూపం: ఉపవాసాదికం చ నివృత్తిరూపం: తచ్చ నిత్యం, నైమిత్తికం, కామ్యం చ, నిత్యమే కాదశ్యాది వ్రతం, నైమిత్తికం చాంద్రాయణాది వ్రతం, కామ్యం తత్తత్తిథ్యుపవాస రూపం,- హిందువుల పండుగల నుండి పునరుద్ధరింపబడింది).

పైనచెప్పబడ్డ మూడు విధాలైన వ్రతాలే కాకుండా మానసిక వ్రతాలు, కాయక వ్రతాలు ఉన్నాయి. అహింస, సత్యం, దొంగతనం చేయకుండడం, బ్రహ్మచర్యం, అకల్మషత్వం,ఇత్యాదులు మానసికవ్రతాలు. ఏకభుక్తం, రాత్రిసమయాల్లో ఉపవాస ముండడం ఇత్యాదులు కాయిక వ్రతాలు

"అహింసా సత్యమ స్తేయం
బ్రహ్మచర్య మకల్మషం
ఏతాని మానసాన్యాహు
ర్వ్రతాని వ్రతధారిణం
ఏకభుక్తం తథానక్త
ముపవాసాదికం చ యత్
తత్సర్వం కాయికం పుంసాం
వ్రతం భవతి నాన్యథా,

— వరాహపురాణం

మానసిక వ్రతాలు, కాయికవ్రతాలకు తోడు మౌఖిక వ్రతాలుకూడా ఉన్నాయని పద్మపురాణంలో చెప్పబడింది. మానసిక వ్రతాలు హరియనుగ్రహాన్ని పొందునట్టివి. వేదాధ్యయనం, విష్ణుకీర్తనం, సత్య భాషణం ఇత్యాదులు మౌఖికవ్రతాలు.

"అహింసా సత్యమస్తేయం
బ్రహ్మచర్య మకల్కతా।
ఏతాని మానసాన్యాహుః
వ్రతాని హరి తుషయే ॥

ఏకభుక్తం తథానక్త
ముపవాస మయాచితమ్
ఇత్యేవం కాయికం పుంసాం
వ్రతముక్తం నరేశ్వర ॥

వేదస్యాధ్యయనం విష్ణోః
కీర్తనం సత్యభాషణమ్।
అపైశున్యమిదం రాజన్
వాచికం వ్రతముచ్యతే ॥

—పద్మపురాణం.

పక్షం, మాసం, ఋతువు, అయనం, సంవత్సరాలని కాలం ఆధారంగా చేసికొని వ్రతాలు నిర్ణయింపబడ్డాయి. వారవ్రతాలు, నక్షత్రవ్రతాలు కూడ ఉన్నాయి. సంవత్సర కాలం ఆచరింపబడేవి ఏకవార్షికాలని, అనేక సంవత్సరాలు ఆచరింపబడేవి బహు వార్షికాలని పిలువబడుతాయి. బహువార్షికాలు ప్రతిసంవత్సరంలో ఒక మాసంకానీ, ఒక రోజుకానీ ఆచరింపబడుతాయి. చాలవరకు వ్రతాలన్నీ తిథుల నాధారంగా చేసికొని చేయబడేవిగా ఉన్నాయి.

వ్రతాన్ని ఆచరించబోయే వాళ్ళను ఆధారంగాచేసికొని వ్రతాలు స్త్రీసంబంధాలు పురుష సంబంధాలు, స్త్రీపురుష ఉభయ సంబంధాలుగా ఉన్నాయి. మరికొన్ని రాజులు, క్షత్రియులు, వైశ్యులు, మొదలైన ప్రత్యేక వర్ణాల వారు చేయదగినటువంటివి.

వ్రతాలను ఆచరించడానికి శుభ సమయాలుఉన్నాయి. "రత్నమాల"లో సోమ. బుధ, గురు, శుక్రవారాలు అన్నిపనులకు ఉత్తమ దినాలుగా చెప్పబడ్డాయి. అది, మంగళ, శని వారాలలో ఆ యా దినాలకు చెప్పబడ్డ కార్యాలు మాత్రమే సిద్ధిస్తాయి.

'సోమ, సౌమ్య, గురు, శుక్రవాసరాః సర్వకర్మసు భవన్తి సిద్ధిదాః, భాను, భౌమ. శని వాసరేషు చ ప్రోక్తమేవ ఖలు కర్మవిధ్యతి ॥'

— రత్నమాల 3 పుట 15

దేవీపురాణంలో 'సింహస్థం చ గురుం శుక్రం సర్వారంభేషు వర్జయేత్' అని చెప్ప బడింది. అంటే సింహరాశిలో ఉన్న గురువును, శుక్రుడిని సర్వకార్యాలలో పరిత్యజించాలి. ఇది వ్రతానికి కూడా అన్వయిస్తుంది.

వ్రతానికి తగిన ఉత్తమ గుణాలు ఉన్న వారు వ్రతాలను ఆచరిస్తే సత్ఫలితాలను

పొందుతారని స్కాందపురాణం పేర్కొన్నది. నిజకులాచారాలను విడువనివాడు; శుద్ధమానసుడూ లోభి కానివాడు, సత్యవ్రతుడు, సర్వభూతముల హితముకోరే వాడూ, న్యాయశీలుడూ, మదదంభాది దుర్గుణరహితుడూ, దైవభక్తి కలవాడు, జితేంద్రియుడూ అయిన వాడే వ్రతాలను ఆచరించడానికి అర్హుడనీ, అన్యుడొనరిస్తే అది విఫలమవుతుందనీ వివరించింది.

వ్రతమాచరించడానికి కావలసిన ధర్మాలు (గుణాలు) ఉన్నాయి. అగ్నిపురాణంలో పది వ్రతధర్మాలు చెప్పబడ్డాయి. అవి క్షమ, సత్య, దయ, దానం, శౌచం, ఇంద్రియనిగ్రహం, దేవపూజ, అగ్నిహవనం, సంతోషం, అస్తేయం, అనేవి.

'క్షమా సత్యం దయా దానం
శౌచమింద్రియ నిగ్రహః।
దేవపూజాగ్ని హవనం
సంతోషోఽ స్తేయ మేవ చ।
సర్వవ్రతేష్వయం ధర్మః
సామాన్యో దశధా స్మృతః॥

—అగ్నిపురాణం.

దేవలుడు నాలుగు వ్రతధర్మాలను పేర్కొన్నాడు. అవి బ్రహ్మచర్యం, శౌచం, సత్యం, మాంసభక్షణ చేయకుండడం అనేవి. నారదీయపురాణంలో ఇలా చెప్పబడింది.

"వ్రతేష్వేతేషు సర్వేషు
బ్రహ్మచర్యం విధీయతే।
భోజనేషు హవిష్యాన్నం
సామాన్యత ఉదాహృతమ్॥

—నారదీయ పురాణం, పూర్వార్ధం.

అంటే ఈ వ్రతాలన్నిటిలోను బ్రహ్మచర్యం విధింపబడింది. భోజనంలో సామాన్యంగా హవిష్యాన్నం పేర్కొనబడింది.

వ్రతాన్ని ఆరంభించేవారు ఎలాంటి ఆటంకాలను రానీయకుండ తప్పక ముగించాలనేది నియమం ఉంది.

"యో గృహీత్వా వ్రతం మోహాన్నాచరేత్
కామమోహితః। జీవన్ భవతి చాండాలో
మృతః శ్వానో హి జాయతే"

అని పురాణాలు పేర్కొన్నాయి. అంటే వ్రతం ఆచరించి కామమోహితుడై ఎవ్వడు దాన్ని సంపూర్ణంగావించడో, అట్టివాడు బ్రతికి ఉండగానే చండాలుడవుతాడు. మరణించిన తర్వాత శునకమై జనిస్తాడు. అందుకనే వ్రతగ్రంథకారులు 'ఏ లోపమైనను వ్రతలోపం కారా' దని పేర్కొన్నారు. అంతే కాకుండా ఆ వ్రతంతో సమానమైన మరిమే వ్రతం కూడాలేదనీ, అదే ఉత్తమ వ్రతమనీ శ్లాఘించి, వ్రతఫలశ్రుతిని పేర్కొన్నారు.

జననమరణాలచే కల్గిన అశౌచసమయాల్లోనూ వ్రతం ఆచరించకూడదనే నియమం కూడా ఉంది. వ్రతంఆచరించి రోగపీడితుడు కావడంవల్లనో లేక పరిమాపశంగానో లేక మరియేయితర ప్రగాఢమైనకారణాలచేతనో వ్రతాన్ని కొనసాగించక పోయినట్లయితే తనకు బదులుగా ఒక ప్రతినిధి ద్వారా వ్రతాన్ని పూర్తి చేసుకోవచ్చును.

స్త్రీలు యజ్ఞయాగాదులను కాని, వ్రతాలను కాని, ఉపవాసాదులను కాని చేయాల్సిన అవసరం లేదనీ, భర్త శుశ్రూషయే వారికి ముఖ్య వ్రతమనీ, దానివల్ల వారు ఇష్టమైన లోకాలను పొందుతారని మార్కండేయ పురాణం పేర్కొన్నది.

"నాస్తి స్త్రీణాం పృథగ్యజ్ఞో
న వ్రతం నాప్యుపోషణం,
భర్తృశుశ్రూషయైవైతా
లోకానిష్టాన్ వ్రజంతి హి."

— మార్కండేయ పురాణం.

భర్త బ్రతికి ఉండగా ఏ స్త్రీ ఉపవసించి వ్రత మాచరిస్తుందో, ఆమె భర్త ఆయుస్సును క్షీణింప చేస్తుందనీ, ఆమెకు నరక ప్రాప్తి కలుగుతుందనీ, భర్త అనుజ్ఞ లేక వ్రతమాచరించిన స్త్రీ వ్రతఫలమంతా రాక్షసుల పాలవుతుందనీ పరాశరస్మృతి ఘోషించింది.

పత్యౌజీవతి యా నారీ
ఉపోష్య వ్రత మాచరేత్,
ఆయుష్యం హరతే భర్తు
స్సా నారీ నరకం వ్రజేత్.

అపృష్ట్వాచైవ భర్తారం
యా నారీ కురుతే వ్రతం,
సర్వం తద్రాక్షసాన్ గచ్ఛే
దిత్యేవం మను రబ్రవీత్.

[32 వ పేజీ]

కనిపించెడి దేవుడు

కనుపించని ఆ దేవుడు
కనుపించును తిరుమలలో
కనుడు కనులార-అతడు
శ్రీశుడు, శ్రీనివాసుడు

అందు ఇందు కలడంమరందరు
అందు ఇందు వెదకి వేసరి —

అవతారాంతము నందు రాముడు
అర్చారూపము నవతరించెనట
అభయహస్తము ధనుర్బాహువుతో
వెలసె వేంకటేశ్వరుడై తిరుమల —
విశాలఫాలము రోదసి బింబము
కన్నులై వెలుగు సూర్యసోములు
అండపిండబ్రహ్మాండమంతయు
తానెయై తనరు విశ్వ విరాట్టుగ —

త్రిమూర్తిరూపుడు తిరుమలేశుడు
త్రికాలాతీతుడా చిన్మయుడు
రాముడు, కృష్ణుడు కల్కి మూర్తిగా
కలి నుదయించె కలిజనావనుడై
సప్తఋషులచట సప్తగిరులైరి
సప్తసాగరము పుష్కరిణాయెను
సప్త సంతానము సత్కృపయై
సాక్షాత్కరించెను, స్వామి సర్వమై —
శ్రీపాదములవి శ్రీ చక్రమున
శ్రీ పాదములవి సిరి చక్రములు
శ్రీ పాదముల శిరసునుంచి, వే
శరణాగతి యన, కరుణుగాచు ప్రభు —

- శ్రీ ఏడిద వాగేశ్వరరావు

తిరుమల యాత్రికులకు సదుపాయములు

★ ★ ★

* అన్ని వర్గాలవారికి అందుబాటులో ఉండేటట్లు ఉచిత, పరిశుభ్రమైన సత్రాలు, లేదా సరసమైన రేట్లకు కాటేజీలలో ఆవాస సౌకర్యం.
* శ్రీవారిని దర్శించు యాత్రికుల క్యూషెడ్లలో గాలి, వెలుతురుగల విశాలమైన ఏర్పాటులు.
* క్యూ షెడ్లలోనే కాఫీబోర్డువారి అల్పాహార సదుపాయం.
* సరసమైన ధరలకు అన్నపుపొట్లాల అమ్మకం.
* యాత్రికులు వెలుపలకు రానక్కరలేకుండా క్యూలదగ్గరే మరుగుదొడ్డి సౌకర్యం.
* ఆంధ్రప్రదేశ్ పాలసరఫరా సంస్థచే స్వచ్ఛమైన పాలవిక్రయం.
* యాత్రికులు చదువుకునేందుకు దేవస్థాన ముద్రిత గ్రంథాలు. స్వామివారి, అమ్మవారి చిత్రపటాల అమ్మకం.
* క్యూలోని యాత్రికులకు విసుగులేకుండా ఉండేందుకు టెలివిజన్ ప్రదర్శనం, భక్తిసంగీత ప్రసారం.
* క్యూలైన్లలోను, తిరుమలకుపోవు కాలిబాట 7 వ మైలువద్ద వైద్యసదుపాయం.
* సామానులు, పాదరక్షలు భద్రపరచుకొనేందుకు ప్రత్యేక సౌకర్యం.
* తిరుమలలో సెంట్రల్ రిసెప్షన్ ఆఫీసునుండి వివిధప్రాంతాలకు ఆటో సౌకర్యం.

ఉచిత బస్సుసదుపాయం

* దళారీలనుండి వంచకులనుండి తప్పించేందుకు ముఖద్వారంలో పేష్కారుస్థాయి అధికారి సిబ్బంది.
* క్యూషెడ్లలోని యాత్రికుల ఫిర్యాదులు విచారించేందుకు కావలసిన సౌకర్యములకుగాను పేష్కారు స్థాయిలో మరొక అధికారి, సిబ్బంది.
* యాత్రికుల సామానులను భద్రంగా తిరుమలకుచేర్చే సౌకర్యం ఏర్పాటైంది. తిరుపతిలో ఏ సత్రములోనైనాగాని, టోల్ గేట్ వద్దగాని తమసామగ్రి అప్పగించి రసీదుపొంది ఆ రసీదు తిరుమల సెంట్రల్ రిసెప్షన్ ఆఫీస్ దగ్గర కౌంటర్ లో ఇచ్చి సామగ్రి పొందవచ్చును.
* దుండగులనుండి యాత్రికులను కాపాడేందుకు, తిరుమలకు వెళ్ళే దోవపొడుగునా రాత్రింబవళ్ళు పోలీసు గస్తీ ఏర్పాటుచేయబడింది.
* దారిపొడుగునా మంచినీటి సదుపాయం ఉన్నది.
* రాత్రిపూటగాని, తెల్లవారుఝామునగాని కొండకు వెళ్ళదల్చుకొన్న వారికి వీలుగా మంచికాంతి శక్తిగల దీపాలు ఏర్పాటైనవి.
* వివిధప్రాంతాలనుండి వచ్చేయాత్రికులకు బోధపడేందుకుగాను తిరుమల సెంట్రల్ రిసెప్షన్ ఆఫీసులో, దేశంలోని ముఖ్యభాషలలో విచారణ కార్యాలయాలు.
* ప్రత్యేక కాటేజీలలోని అదనపు సౌకర్యాలు అంజనాద్రినగర్, శేషాద్రి, గరుడాద్రి, శంకుమిట్ట కాటేజీలలో కూడ ఏర్పాటైనవి.

యువ వాణి

శాంతి మంత్రము

కళాప్రపూర్ణ
డా॥ కొండవీటి వేంకటకవి

ఓమ్ సహనావవతు-సహ నౌ భునక్తు
సహ వీర్యం కరవావహై
తేజస్వి నావధీతమస్తు
మా విద్విషావహై

వేదములకు, వేదశిఖలగు ఉపనిషత్తులకు శ్రుతి, స్మృతులు మొదలగు వానికెల్ల ప్రణవము పూర్వరూపముగా నుండవలె. లేనిచో వానికి జీవము లేదని పెద్దల కట్టడి.

ప్రతిపదార్థము :

నౌ సహ-మన యిరువురను గూడ, అవతు-రక్షించుగాక-నౌ-మన యుభయులను, సహ భునక్తు-కలిసి భుజించునట్లు చేయు గాక- వీర్యం-ధైర్యస్థైర్యములంది నౌ సహ-మన ముభయులము కలసి మెలసి, కరవావహై-కర్తవ్యము నెరవేర్తుము గాక.

నౌ-మనజంట యొక్క, అధీతం-చదువబడినవిద్య, తేజస్వి-దీప్తిమంతము, అస్తు-అగుగాక - మా విద్విషావహై - మనయుభయులము పరస్పరము ద్వేషించుకొన కుందుముగాక.

వివరణము :

ఇచ్చట ఇరువురమనుటచే గురుశిష్యుల మని భావము. గురువులు పెక్కురున్నను శిష్యగణమంతయు నొకటే యనియు పిండితార్థము.

బ్రహ్మ విద్యా ప్రబోధకులే గురువులని పరిగణించ పనిలేదు. శాస్త్రాది సకల విద్యలు నేర్పునపుడు సామాన్య గురుశిష్యులీ మంత్రమునే చెప్పు కొందురు. కనుక సంప్రదాయాను సారముగ ఎవరేది నేర్చుకొన్నను నేర్చుకొనువారు శిష్యులని - నేర్పువారు గురువులని గ్రహించ దగును. ఈ లోకములో సర్వజ్ఞులైన వారెవరు లేరు గాన ఎవరిదగ్గరనైన ఏ మాత్రమైన నేర్చవలసిన అవసరము లేని వారుండరు. కావున ఈ మంత్రరాజము సర్వథా సర్వదా సర్వుల మధ్య సంస్మరింపదగినదే.

పూజ్య బాపూజీయగు గాంధీ మహాత్ముడు తన ఆశ్రమములలోను, తదితర స్థలములకు యాత్ర చేసినపుడును, భోజనావశ్యక కార్య సమయములందును ఈ శాంతి మంత్రమును తప్పక పఠించునట్లు నియమము చేసిరి. ఈ పఠన పాఠనక్రమము యోగ్యమైనదని వినోబాభావే సమర్థించి యనుసరించెను.

సామాన్య గృహస్థుల యింట అతిథులు, అభ్యాగతులు భుజించువేళ ఇతరేతరము తెలిసికొను విషయము లనేకము లుండును గాన అపుడును ఈ మంత్ర పఠన మావశ్యకమే యగును.

కర్మాగారములలో పనిచేయు కార్మికులెల్లరు పరస్పరము సహవాసముతో నుండవలెగాన పనికాలములో దీని పఠన మవసరమగును.

మన విద్యాబుద్ధులు లోకోపకారకములు కావలెనన్న అవి ముందుగా శక్తిమంతములు గావలె గదా! చదివిన చదువులు చచ్చు పుచ్చులై, నిర్వీర్యములై, నిష్ప్రయోజనములై, పరుల హానికి పనికి వచ్చునవియై, లోకాపకారకములు కారాదని పటుతరములై ప్రపంచోపయోగములు కావలెనని దీని భావము.

మన మెప్పుడు ద్వేషించుకొన కుందుము గాక అని ఇతరేతరము మానవజాతి సర్వదా సంస్మరింపదగిన విషయము. పరస్పర ద్వేషములే ఈ భరత ఖండమును పరియలు వాఱ చేసినవి, తోడి మానవుల నీడ గూడ త్రొక్కకుండ చేసినవి.

ఆ యా కారణముల వలన ఈ మంత్రము ప్రతి గృహములోను, ప్రతి కార్యారంభ మందును అన్ని వేళల అనుసరింపదగినదై యున్నది.

క్రియాపద విచారణ :

అవతు :

రక్షించుగాక-రక్షించువాడు పరమాత్మ యని పరమాత్మసధ్యాహారము చేసికొన వచ్చునేమో కాని అంతకంటె విచారింప దగినది మఱియొకటి కలదు. మా విక్ర

మత్యమే మమ్ము రక్షించుగాక అను సర్థమును "సహ". అను పదము సమర్థించును.

భునక్తు :

భుజించునట్లు చేయు గాక- ఈపదమునకు పాలించుగాక యని కొందరర్థమును చెప్పి యున్నారు. పాలనలో పోషణ మంతర్భాగమే గనుక పట్టెడు మెతుకులు పెట్టకుండా పని చేయించు కొనుట మన సంప్రదాయము కాదు గనుక దానికి వేరుగా చెప్పనక్కర లేదు.

మనమిరువురము కలిసి తిందుము గాక అనుదానిలో నొక స్వారస్యము గూడ గలదు. ఇరువురు తిను తిండిలో భేదము రవంత లేకుండ సమానముగా భుజింతుమని యర్థము. పంక్తి భేదము చేయుట మహాపాపమని శంకరభగవత్పాదులు, రంగ రామానుజులు, ఉపనిషద్భాష్యములందు నొక్కి వక్కాణించిరి. అందుచే శిష్యుల కంటె గురువుల కెక్కువ పదార్థము లభించెడిది కాదు.

శిష్యుడు మధుకరము చేసి తెచ్చిన యన్నముతోనే గురువు, గురుపత్నిని కూడ పోషింపవలెనని గౌతమ ధర్మ సూత్రము వక్కాణించు చున్నది. మానవుడు, హితభుక్కు, మితభుక్కు కావలెనని యున్నది. అనగా హితమైన వస్తువును మితముగా భుజింప వలయునని యర్థము. ఈ విషయమున ద్వైతమత స్థాపకులగు మధ్వాచార్యుల వారు తినుట కొఱకే సంపాదింపవలెనే కాని తరతరములు దాచుకొనుట తగదని పాపమూలకమని పలికిరి. ఇట్లే యేసు ప్రభువు కూడ తనయనుయాయులకు సంచిలో సంచితముంచుట సర్వానర్థములకు మూల మనిరి.

"సహ భునక్తు" అనుటచే సర్వులు ఒకే సమయమున ఒకే పంక్తిని అవరోధ రహితముగా తినవలెనని స్పష్టము. నేటికీ వేదాంత గోష్ఠి జరుగు సమయములలో ఆసంఘీయులెల్లరు భేద రహితముగా భుజింతురు. భారత యుద్ధకాలము వఱకు కులభేదము పాటింపబడ లేదు. ఇటీవల విలయ తాండవ మాడిన ఈ కులభేద, దృష్టిదోష, పంక్తిభేదములను, సంఘ సంస్కర్త లెల్లరు సడలింప జేయుచునే వచ్చు చుండిరి. ప్రత్యేకించి మన గాంధీజీ హరిజన వాడలలో సర్వులకు సహ పంక్తి భోజన మేర్పాటు గావించెను. దీని ననుసరించి రాజకీయ వాదు లెల్లరు నడుచు కొనుచున్నారు. ఇప్పటికి అంటు వ్యాధివలె ఈ అంటుదోషము చాటు మాటుగా సశేషముగా సాగుచునే యున్నది. ఈ అన్న ద్వేషము భయంకరమగు వ్యాధి కంటె భయంకరము.

కరవావహై :

ఇరువురము పని చేయవలెను. ఈ పని గూడ లాంఛన ప్రాయముగా నేడు పెద్దలు చేయునట్లుగాక జవసత్వముల నెల్ల నుపయోగించి చేయవలెనని "సహ వీర్యం" అన్న పదమును వాడిరి. తిండి దొంగలకు తిరుగులేని క్రియగా నున్నదీ క్రియా పదము.

తేజస్వినావధీతమస్తు :

'మాచదువు తేజోవంత మగుగాక.' ఇచట పాఠకులూహింప దగినదెంతో కలదు. "ఉపయోగంబునం దాఖ్యాతకుందోడ వర్ధకం బగు" అను చిన్నయసూరిగారి సూత్రానుసారం సాందీపనితో రామకృష్ణులు వేదంబులం జదివిరి-అనుటచే వేదము శిష్యులకు వచ్చువఱకు గురువు కూడ వారితోపాటు చదువుచుండవలె; కనుక గురు శిష్యులు సమానులని భావము.

ఇహపర సాధకములు గాని విద్యలు చదువరాదని విశ్వకవివేమన హెచ్చరించెను. నేటి చదువులు నిరర్థకములై మానవ మస్తిష్కములకు మాలిన్యమును గూర్చుచున్నవే కాని, సేవకావృత్తి కంకితములగు చున్నవే కాని మనుగడ కివి యుపయోగపడుట లేదు. యువకశక్తిని నిర్వీర్యమొనర్చి నైరాశ్యమునకు గుఱిచేయు

చున్నవి. సోమరి తనమును హెచ్చించు చున్నవి. స్వయంపోషకములు కావుట లేదు. అందువలన చమువెప్పుడు శక్తిమంతమై తనంత తాను స్వచ్ఛందముగా జీవించుట కనుకూలించవలెను. ముందుగా జాతి మత ద్వేష సాహిత్యము నంతను వీరి పాఱవేయ వలెను.

మా విద్విషావహై :

గురు శిష్యు లిరువురు ఒకరి నొకరు ద్వేషింపరాదని సామాన్యార్థము. గూఢము, గాఢమయిన రహస్యముల నెన్నింటినో గురువు శిష్యులకు బోధింపవలసియుండును. ప్రేమ పాత్రుడు, ప్రశాంతచిత్తుడు, భక్తి తాత్పర్యములు గలవాడే ఈ తత్త్వబోధనకు ముఖ్యుడు. ఈ విషయముననే

వేదాంతే పరమం గుహ్యం
పురాకల్పే ప్రచోదితమ్ ।
నా ప్రశాంతాయ దాతవ్యం
నా పుత్రాయశిష్యాయ వా ॥
(శ్వేతాశ్వతరోపనిషత్ 6. 22.)

పూర్వకాలమందు రహస్యముగా నుంచబడిన పరమార్థతత్త్వము నేడు బాగుగా బోధింపబడుచున్నది.అయినను దీనిని శాంత చిత్తము లేనివారికి పుత్రుడు గాని-శిష్యుడు గాని కాని వారికి బోధింప రాదు, అని తుది వాక్యముగా దీనిని తెలిపిరి. ఇట్లే భాగవతమున "బ్రూయుః స్నిగ్ధస్య శిష్యస్య గురవో గుహ్యమప్యుత" (1-1-8) గురువు ప్రేమించిన శిష్యునకు గూడ తమ విషయములను గూడ తెలుపునని యున్నది.

"అవిరోధేన బ్రహ్మకర్మ సమారభే" విరోధ రహితముగా శుభ కర్మల నాచరింపవలెనను ధర్మమునకు దారుకాణగా ఏసు నాథుడు గూడ "దేవాలయము వద్ద దైవ నైవేద్యము పెట్టునపుడు శత్రుత్వము జ్ఞాపకము వచ్చిన యెడల ఆ పూజనాపి యింటికి వెళ్ళి శాంతి పడి రమ్ము. రహస్యముగా నుంచబడిన దెల్ల దాపరికము లేకుండ మీకు విప్పి చెప్పబడును అని చెప్పెను. గురు శిష్యులలో ద్వేషము లేక పోవుటయే కాదు. పరుల విషయమున విరోధము పనికి రాదు. రాగద్వేషాదు లతి ప్రమాదములు.

ఇంద్రియస్యేంద్రియస్యార్థే
రాగద్వేషౌ వ్యవస్థితౌ ।
తయోర్న వశ మాగచ్ఛేత్
తౌ హ్యస్య పరిపంథినౌ ॥
(భగవద్గీత. కర్మయోగము. 34. శ్లో)

కర్మేంద్రియ జ్ఞానేంద్రియములయందు రాగద్వేషములు వ్యవస్థితములై యున్నవి. ఆ రాగ ద్వేషములకు నీవు స్వాధీనము కాగూడదు. అవి జ్ఞానాభ్యాస విరోధులు; కనుక ఒకరినొకరు ద్వేషించు కొనరాదని భావము.

ఈ మంత్రములో అయిదు వాక్యములు గలవు. 1. పరులకు భారపడము కాకుండ స్వసంరక్షణాశక్తిని గురు శిష్యులు సంపాదించవలెను. 2. నిషిద్ధముగాని ఆహారమును లభ్యమైనంత వఱకు దాచుకొనకుండ పంక్తి భేద, దృష్టి దోషములు లేకుండ భుజించవలెను. 3. జవసత్త్వములు పెరుగునట్లు కాయ కష్టము చేయవలెను. 4. బుద్ధి వికసించి భావ వికాసము గలుగునట్లు విద్యాభ్యాసము చేయవలెను. 5. గురు శిష్యుల మధ్యగాని, యితరుల యెడ గాని ద్వేష బుద్ధి పనికి రాదు. ఈ పంచసూత్ర ప్రణాళిక ప్రపంచమున కంతటికి, మానవ జాతి కెల్ల నుపయుక్తమైనదే. వివిధ దేశీయులు సకల సంఘములు, అన్ని జాతులు ఆచరణ పూర్వకంగా అనదగినదీ మంత్రము.

మొత్తంమీద శిష్యుని కంటె గురువేవిధమైన ఆధిక్యమును గోర లేదు. ఈ నాటి గురుశిష్యుల కిది గుణపాఠ మగుగాక.

శ్రీ కల్యాణ వేంకటేశ్వరాలయం
శ్రీ వేంకటేశ్వర కల్యాణ ప్రదేశం
నారాయణవనం.

నిత్యకార్యక్రమ వివరాలు

సుప్రభాతం ఉ॥	6-00 నుండి		6-30
విశ్వరూపదర్శనం	6-30	,,	8-30
తోమాల సేవ	8-30	,,	9-00
కొలువు, అర్చన	9-00	,,	9-30
శాత్తుమొర & గంట	9-30	,,	10-00
సర్వదర్శనం	10-00	,,	11-30
2-గంట, అష్టోత్తరం (ఏకాంతం)	11-30	,,	12-00
తిర్మానం	12-00		
సర్వదర్శనం సా॥	4-00	,,	6-00
తోమాలసేవ, అర్చన (ఏకాంతం)	6-00	,,	7-00
గ్రాత్రి కైంకర్యం			
శాత్తుమొర			7-00
సర్వదర్శనం	7-00	,,	8-45
ఏకాంత సేవ	8-45	,,	9-00

ఆర్జితాదుల వివరాలు

అర్చన, అష్టోత్తరం	....	రు.	3-00
హారతి	....	రు.	1-00
కొబ్బరికాయకు	....	రు.	0-50
సహస్రనామార్చన	....	రు.	5-00
పూలంగి (గురువారం మాత్రం)	....	రు.	1-00
అభిషేకానంతర దర్శనం (శుక్రవారం)		రు.	1-00

"అచ్చన్న వరదాళ్ళు బంచ్చి కేశవులం"

— అసలురూపమేమి తిరుమలేశ?

శ్రీవేంకటేశ్వరుని భక్తుడైన తాళ్ళపాక అన్నమాచార్యుల కవితా సామ్రాజ్య విశేషాలనుగూర్చి తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానము వారి ధర్మమా అని నేడు విరివిగా పరిశోధన ప్రచారము సాగుచున్నది. శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయములో అన్నమాచార్య సాహిత్య పరిశోధన విభాగము ప్రారంభింపబడి కొందరు విద్యార్థులు కృషిచేయుటం ముదావహము.

ఈ పరిశోధకులలో 1973 క్రితం వరకు అన్నమాచార్యులవారి జన్మస్థానము తాళ్ళపాక గ్రామమును-అందువెలసిన తాళ్ళపాకవారి ఇలవేల్పును దర్శించిన వారు లేరు. అంతకు పూర్వ మెవరు చూచిరో: తాళ్ళపాక వాఙ్మయాన్ని వెలుగునకు తెచ్చిన పెద్దలే దాన్ని సందర్శింపలేదన్న వింతకదా! వారి కృషి తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానమువారి ప్రాచ్య పరిశోధనాలయంలో, మద్రాసు ప్రాచ్య పరిశోధనాలయంలో సాగింది.శాసన సంపుటాల్లో, రాగిరేకుల్లో వాటిని సందర్శించారు. శ్రీవేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు పరిష్కరించిన 'అన్నమాచార్యచరిత్ర' (చిన్నన్న కృతము) పీఠికలో ప్రకటించిన ఛాయా చిత్రాలు మున్నగునవన్నీ తిరుమలలోనివి. తాళ్ళపాకవారి ఇలువేల్పయిన శ్రీ చెన్న కేశవుని ఛాయాచిత్రము, ఆ దేవుని ఆలయమున్న తీరుతెన్నులు చూపే దృశ్యా లందు లేకపోవడము పెద్ద లాప్రాంతాన్ని దర్శించలేదన్న దానికి నిదర్శనం. 1973 లో నేను రచించి యిచ్చిన అన్నమాచార్యుల తైలవర్ణ చిత్రము ఆవిష్కరణానంతరం ఈ ప్రాంతము దేవస్థానము, ప్రభుత్వము వారి దృష్టిలోకి వచ్చినదనుట జగమెరిగిన సత్యం.

అన్నమాచార్య చరిత్రము, అన్నమాచార్య వర్ధంతుల వెలుగునకు కృషిచేసిన మహనీయుడు మా గురువర్యులు శ్రీ వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారని అక్టోబరు 'భారతి'పత్రిక 1980 'ఎవరు అన్నమాచార్యులు?' అను వ్యాసమున మనవి చేశాను. వారికి అన్నివిధాల చేదోడు వాదోడుగా నున్నవారు మాన్యులు శ్రీ చెలికాని అన్నారావుగారు,శ్రీమాన్ ఉదయగిరి శ్రీనివాసాచార్యులుగారు (శాస్త్రిగారి శిష్యులు).

ఆనాటి పెద్దలాశించినట్లే వారి ప్రణాళికతో నేడు తాళ్ళపాకవారి వాఙ్మయ పరిశోధనము, ప్రచురణ, ప్రచారము జరుగుచుండుట శ్రీ శ్రీనివాసునికృప, అన్నమయ్య అదృష్టము. మన మహద్భాగ్యము.

తాళ్ళపాక అన్నమాచార్యులు పద కవిత్వరచనా విలాసుడే గాక పద్యగద్య రచనాశోభితుడు. అష్టభాషా విశారదుడు. ద్విపద రామాయణము (తెలుగు), వేంకటాచలమాహాత్మ్యము (సంస్కృతము) వ్రాసెనట. (చూ. 1978 ముద్రణ. అ. చ. పీఠిక. 70 పుట) ఆతడు పద్యకావ్యములేమి వ్రాసెనో? కాని, శతకములు పండ్రెండు రచించెనట. (చూ. అ. చ. పీఠిక 73) "సకల భాషలందు ప్రతిలేని నానాప్రబంధములు రచించెనట. అన్నమాచార్యుని వేంకటేశ్వర శతకమొకటి నేను ప్రకటించిన ప్రబంధరత్నావళిలో నుదాహృతమైనది. దేవస్థానపు రాగిరేకులలో కానరాదు. అలమేల్మంగాంబ మీద నీతడు రచించిన శతకమిదే "(చూ. అ.చ. పీఠిక పుట 18) మఱి మిగిలిన పది శతకములు నే యే వేల్పుల మీద రచితములయ్యెనో వాని పేళ్ళేమో! తెలియరాదు" అని శ్రీవేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రిగారు తెలిపినారు.

శ్రీశాస్త్రిగారు ప్రబంధరత్నావళిలో నుదహరించిన వేంకటేశ్వర శతక పద్యములు అలమేలుమంగాంబ మీద వ్రాసిన 'వేంకటేశ్వరా' అను మకుటములుగల శతక పద్యములు ఒకటే-వేరుగావు. రెండు వేంకటేశ్వర శతకములు కావు. దీనివల్ల ఇక అన్నమాచార్యుని శతకాలు మనకు పదకొండు లభింప వలసియున్నది. ఈ విషయాన్ని అన్నమాచార్య చరిత్ర తృతీయ ముద్రణ పరిష్కర్తయగు శ్రీగౌరిపెద్ది రామసుబ్బశర్మగారు పాద పీఠికలో "పదకొండు శతకములుకావలెగదా" అని సూచించినారు.

ఆ వేంకటేశ్వర శతకమును అన్నమాచార్యులు[illegible]గాచెప్పినట్లు తాళ్ళపాక చిన్నన్న అన్నమాచార్యుల చరిత్రలో నున్నది, చూ!-

> సరసకవిత్వవాచాప్రౌఢి మెఱసి
> అలమేలుమంగకు నాఱుమార్గమున
> సలలితంబుగ నొక్క శతకంబు సెప్పె"
>
> (అ. చ. పుట. 16)

అన్న
చెన్న కేశవ

అన్నమయ్య తెలియక చెప్పుకాళ్ళతో గొండ నెక్కుచుండగా మోకాళ్ళ ముడుపు దగ్గర అన్నమయ్య వెదురుపొదక్రింద నొక బండపై మైమఱచి నిద్రించినాడు. అంత అలమేలుమంగాంబ దర్శనమిచ్చి యూరడించి చెప్పులను విడిచి కొండ నెక్కుమని తెలిపి దివ్యప్రసాదమిచ్చి ఆకలిదీర్చి యరుగుటచే, మెలకువగొని కళవళమంది నిజమో కాదో యని యనుమానించి, కడకు నిజమని నమ్మి ఆశుకవితగా నమ్మవారిమీద ఈ శతకము చెప్పుట జరిగినదట! అవి నాలుగు పద్యాలు అన్నమాచార్య చరిత్ర పీఠికలో శ్రీ ప్రభాకరశాస్త్రిగారుదాహరించారు. అవి ఇవి-

> అరిసెలు నూనె బూరియలు నౌగులు,
> జక్కెర మండెగల్ వడల్
> బురుడలు పాలమండెగలపూపము
> ల య్యలమేలుమంగ నీ

...య్య శతకము

—విద్వాన్ శ్రీ మైనంపాటి సుబ్రహ్మణ్యం

కరుదుగ విందు వెట్టుc బరమాన్న
శతంబుల సూపకోట్లతో
నిరత వినిర్మలాన్నముల నేతుల సోనల
వేంకటేశ్వరా!

'చొచ్చితిc దల్లి నీ మఱుcగు సొంపుగ
నీ కరుణా కటాక్షమె
ట్లిచ్చెదొ? నాకు నేcడు పరమేశ్వరి!
యో యలమేలుమంగ! నీ
మచ్చిక నందు నీ తరుణి మన్నన నే
నిముcగంటి నీకు నా
బచ్చెన మాటలేమిటికి? బ్రాతిలి
చూడcగ వేంకటేశ్వరా''

'యోగ్యతలేని కష్టుcడ నయోగ్యుcడ
నన్నిటc జూడగర్భని
ర్భాగ్యుcడ నీ కృపామతికిc బ్రాప్తుడ నో
యలమేలుమంగ! నా
భాగ్యము నీకృపాగరిమ
మబ్రాప్యము కావుమటంచు సారె నీన్
భాగ్యవతీ శిరోమణిని బ్రస్తుతి చేసెద
వేంకటేశ్వరా!

'అమ్మకు దాళ్ళపాక ఘనుడన్నడు
పద్యశతంబు సెప్పెగో
కొమ్మని వాక్ప్రసూనముల గూరిమితో
నలమేలుమంగకున్
నెమ్మది నీవు చేకొని యనేక
యుగంబులు బ్రహ్మకల్పముల్
సమ్మదమంది వర్ధిలుము
జవ్వని లీలల వేంకటేశ్వరా!

ఈ పద్యాంతముల 'వేంకటేశ్వరా' అను సంబోధన మకుటమున్నను, పద్యమధ్యమున రెండవ పాదమున 'అలమేలుమంగా' అని అలమేలుమంగాంబ ప్రశంసయున్నది. కావున 'అమ్మకు అలమేలు మంగకున్ బద్య శతంబు సెప్పి' అనుటచేత నీ శతకమల మేల్మంగాంబ స్తుతిపరమే, అని శ్రీ శాస్త్రి గారు తెలిపియున్నారు. వేంకటేశ్వరా! మకుటముచే వేంకటేశ్వర శతకమైనదేమో!

అన్నమయ్య స్వామి సన్నిధిని తన కట్టువస్త్రమారెడులోపున స్వామి వారి పై నొక శతకము చెప్పినట్లున్నది. చూ:—
అ. చరిత్ర:

'అవగాహనముచేసి యాతేటనీట
ధవళంబుగా మును దాcగట్టుచీర
నుదికి యారcగవైచి యొకరాతిదెండ
నది యెండసాగెడు నంతలోపలనె
వితతవృత్తంబులు వేంకటపతికి
శతకంబు కుతుకంబు సమకూరcజేసి'

పై అల్మేలుమంగాంబ ప్రశంసయున్న వేంకటేశ్వర శతకమే తాను మరల చెప్పెనా? లేక మరొకటి ఆమె ప్రశంస లేకనే వేంకటేశ్వరా మకుటంగల శతకము చెప్పెనా? ఈ చెప్పిన శతకమునే వైఖానసోత్తముండైన నంబి చెంగట స్వామి నర్చించు సమయమున మరల చెప్పినట్లున్నది. చూ!— అ. చరిత్ర,

'గరమొప్పుచున్న వైఖానసోత్తముcడు
నంబిచెంగట, బూజనము సేయుతఱిని
పంబిన భక్తినబ్బాలుండు మఱియు
వెంకటప్పకు విన్నవించిన తొంటి
వేంకటేశశతకంబు విన్నవించుటయు'

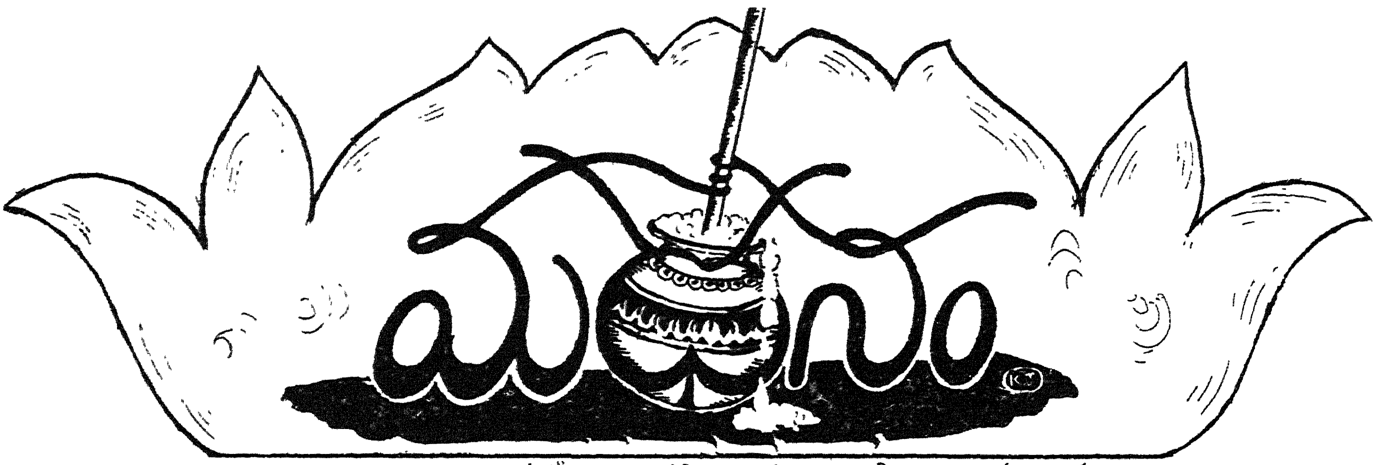
పద్యాంతమున మకుటపదముండినదై శతపద్యరచననే శతకమనుట తెలుగు సాహితీ లక్షణ సంప్రదాయం. పద్య మధ్యమున నంబోధన పదము ప్రతిపద్యమందు నియమముగ వచ్చినను, అది శతక లక్షణమైన మకుటముకాదుకదా! సంస్కృత శతకవాఙ్మయమున నీ మకుట నియమము లేదు. చిన్నన్న అలమేలుమంగకున్ బద్యశతంబు' అన నేల? ఏమైన తెలుగు శతక వాఙ్మయమున నపూర్వమైన నీ పద్ధతికి నార్యుడన్నమాచార్యుడే! కానీ, ముక్కుపచ్చలారని బాలుని నోట శ్రీ శ్రీపతుల రహః క్రీడా విలాస పరమైన నీ శతకము వెలువడునా?

మా గురువర్యులైన శ్రీ వేదం వేంకటకృష్ణ శర్మగారు శతక వాఙ్మయము పరిశోధించుచు కొంత ప్రకటించి పుణ్యప్రాప్తినొందగా దానిని గురుసేవగా స్వీకరించి నేను పరిశీలించుచు నొకనాడు మా పెద్దల వ్రాత పుస్తకాలు (కవిలెకట్ట) తిరుగవేయుచుంటిని. శిథిలదశనున్న కాగితాల చిన్న నోటు బుక్కులోని వ్రాతలు చదువుచుండగ అందులో ఏవేవో పద్యాలు! భారత భాగవతాదులలోనివి, నృసింహశతకం లోనివి, మరేవో పద్యాలు పాటలు కలగా పులగంగా నున్నవి గ్రహించాను. పెన్సిలు వ్రాతలో కొన్ని. కరక్కాయసిరాతో వ్రాసేవికొన్ని. సాధారణ సిరాతో వ్రాసినవి కొన్ని కాన వచ్చినవి.

వానిని పరిశీలింపగా రచనాలోపము లున్నవి. అసంపూర్ణములని తెలిసినది. జాగ్రత్తగా ఎత్తి వ్రాసికొన్నాను. ఉన్నవి ఉన్నట్లుకొన్నిటిని 'ఫోటోస్టెట్' తీసియుంచినాను. పద్యముల కడపట ఎత్తుగీతములతో "అన్నయ వరదాల్లుండు బుచ్చిన్న కేశాలు అనీ, 'అన్న తలపకన్నన వరదాళ్లుండు బుచ్చినకౌశాలు' అనీ, ఉండుట గమనించాను. 'అచ్చన్న వరదాళ్ళు బుచ్చి కేశవులు' అను మకుట భాగంతో నాచిన్ననాడు నా అమ్మానాన్నలు, పెద్దలు చెప్పగా నేర్చుకొన్న పద్యము జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఆపద్యం చూడండి. 'చిన్న చెంబుతో నీళ్లు సీకాయ యుదకంబు అల్లంబు బెల్లంబు అరటిపండు తేనెతో మాగిన తియ్యమామిడిపండు 'అచ్చన్న వరదాళ్లు బుచ్చి కేశవులు'— పద్యంలో 'అచ్చన్న, పదంలోనడుమనున్న 'చ్చ'-'న్న' కావచ్చు. అట్లయిన అచ్చన్న అన్నన. అన్నయగమారుట కవకాశమున్నది. పలుకులోనో వ్రాతలోనో ఈ మార్పుకాలక్రమంలో కల్గియుండవచ్చు ననుకొంటాను.

అట్లే 'తలపకన్నన' అనుపదంలో తాళ్ళ పాక, తాలపాక, తలపక, అయినదికాబోలు! ఈ పదము వ్యవహారంలో మార్పు నొందడమేకాక దొరికిన పద్యాల్లో పద్యలక్షణాని కనువుగా మార్పునొంది యుండవచ్చు. ఒక పద్యంలో 'అన్నయ వరదాళ్లుండు' అని స్పష్టంగావుంది. సందియమేల! ఈ శతక పద్యాలు అన్నమయ్యవే అనుకొన్నాను. ఈ ఊహ నాల్గైదేండ్లుగా నా హృదయంలో ఆడుతూనేవుంది. *

(ఇంకావుంది)

అప్పారావు నిజంగా గొప్పవాడు. అసలు వాడెప్పుడూ అంతే. చిన్నప్పట్నుంచి కూడ పద్యాలు కంఠపాఠంచెయ్యటం భలేసరదా! తెలుగు అంటేచాలు చెవితెగకోసుకొనేవాడు. సుమతీశతకంనుంచి చౌడప్పశతకం దాకా, అప్పకవీయంనుంచి గురజాడ అప్పారావు గారి పుస్తకాలదాకా కనపడినవెల్లా కంఠతః పట్టేశాడు. ప్రతిపరీక్షలోనూ జవాబుపత్రాలు ఎక్కువతీసుకొన్న వాళ్ళల్లోనూ, అతితక్కువ మార్కులు వచ్చిన వాళ్లల్లోనూ కూడా వీడికే ప్రథమస్థానం. నాకు మాత్రం ఏదో అనుమానంగా వుండేది, వీడికి ఎక్కడో లోపం వుందని!

ఒకనాటి మధ్యాహ్నం నిద్రపోతున్న వాడల్లా లేచి 'రాకానిశారాజశ్రీసఖమైన' అంటూ అరిగిపోయిన గ్రామఫోన్ ప్లేటు మాదిరి అరుస్తూండడంతో అందరూచేరి నిమ్మకాయ వైద్యంతో ప్రారంభించి, చివరకు పెళ్లికుదిరితేగాని ఇదికుదరదని తేల్చేసుకొని, ఓ అమ్మడ్ని కట్టబెట్టి ఓ ఉద్యోగం కూడ అంటగట్టారు. అప్పటినుండే ఇంటిపట్టు, పెట్టు, బాగావంటబట్టాయనీ ఉద్యోగంకూడా బాగానే చేసుకొంటున్నాడనీ అంటే కావోసు అని నేను సంతోషించా.

ఒకరోజు మాఅప్పారావు వేళకానివేళలో, వేసవిమధ్యాహ్నం, ఇంటితలుపు తట్టాడు. మనిషి బాగాకోపంగా వున్నాడు. కూర్చోరా అని, ఈ వేళప్పుడొచ్చా వేమిటి? ఉద్యోగం లేదా? అన్నా. మానేశా అన్నాడు కాలు మీదకాలు ఊపుకొంటూ. 'ఎందుకనీ?' అన్నా..... వీడేదోపాడుపని చేసుంటాడని. 'ఏముంది? వాళ్లుమూడువందలిస్తున్నారు,నేను అయిదడిగా,వాళ్ళు నాలుగిస్తామన్నారు. కోపంవచ్చి లేచొచ్చా. అలాంటి వాళ్ళ ముఖం చూడగూడదు. మన వాళ్లు చెప్పలా అంటూ ఏదో ఉండ నామొహాన పారేశాడు. నేను భయంతో కళ్లు మూసుకొన్నానో ఏమో— కళ్లుతెరిచే సరికి అప్పారావు లేడు. ఉండమాత్రం నా ఒళ్ళోవుంది. ఏం ప్రమాదం జరుగలేదులే అనుకొని తీరా విప్పి చూద్దునుగదా అదిసుమతీశతకంలోది ఒక పేజీ! ఒక పద్యానికి నాలుగు పాదాల కింద ఎర్రసిరాతో గీతలుగీసివుంది.

అడిగిన జీతం బీయని
మిడిమేలపు దొరనుగొల్చి మిడుకుటకంటెన్
వడిగల ఎద్దుల గట్టుక
మడిదున్నుక బ్రతకవచ్చు మహిలో
సుమతీ!

అతిగా చదివి అప్పారావు తెచ్చుకొన్న అనర్థమేమిటో నాకిప్పటికి అర్థమైంది. ఒక నికృష్టపు పిసినిగొట్టును గూర్చి చెప్పిన పద్యం తనకన్వయించుకొని అప్పారావు పప్పులో కాలేశాడనిపించింది. గడపలెక్కి దిగేవాళ్ళ లెక్కలో ఇంకొకడు చేరాడే అనిపించింది. మనసెందుకో మథనపడసాగింది. అన్నారే కాని, నిజానికి మడిదున్నటం మాత్రం తక్కువైందా? మనస్సు మరొక సంఘటనమీదకి పరుగెత్తింది.

* *

"అయ్యా! కూలి'
"రేపు రా"—

ఆ మర్నాడు....
"అయ్యా కూలీ"
"ఇప్పుడు లేదు, రేపురా!
....ఆ తరువాత రోజున
"ఇయ్యాలన్నా మా డబ్బులిస్తారా?"
"లేవు! ఉన్నప్పుడిస్తా! ఫో"
"మాకష్టం డబ్బులు మాకియ్యటాని కేందండి!—
"ఒరే! వీడు చట్టాలు మాట్లాడుతున్నాడు పట్టుకు తన్నండిరా!"

అంతే! ఆ కడుపుకాలినవాడ్ని, కడుపులో చల్లకదలని వారి బలగాలు పాతేసినంత పని చేసి బయటపారేశాయి. తరువాత పదిరోజులకు ఈ కడుపుకాలిన వాళ్ళంతా ఒకరోజున ఆకలవారిలోగిలి కలియబెట్టి వెళ్లారనీ, అంతకుముందు పట్టుకుతన్నమన్నాయనకు కట్లు, పట్లు, వేస్తున్నారని పత్రికల్లో పడ్డట్టు జ్ఞాపకం!

* *

అసలీ సంఘటనలు రెండూ ఒకే సమతాధర్మ స్రవంతికి అవలి, ఈవలి ఒడ్డులు. సామాజిక ప్రాథమిక సూత్రానికి అతివ్యాప్తి-అవ్యాప్తి దోషాలున్నాయను కోకపోవటం వల్ల జరిగే అనర్థాలు.

నిజానికి మనిషి సంఘజీవి అనీ సంఘానికీ వ్యక్తికీ, వ్యక్తికీ వ్యక్తికీ నడుమ వివిధ ధర్మాలు, కర్మలు ఉన్నాయనీ, వాటికి వ్యత్యయం ఏర్పడినప్పుడు సమాజంలో ఉద్రిక్తతనెలకొని, అనర్థానికి, అశాంతికి దారితీస్తుందని ఎందరికి తెలుసు? సమాజంలోని అక్రమాలు ఈనాటి 'ఇజాల' దాకా వస్తాయను కోకపోయినా, సమాజం సంక్షు

నాగరాజ్

భిత మౌతుందన్న నిజంమాత్రం, రామాయణ కాలంనాటికే తెలుసు.

అందుకే రాముడు, చిత్రకూటంలో, తనను వెనుకకు పిల్చుకు వెళ్ళటానికి వచ్చిన భరతునితో రాజధర్మాన్ని ఉపదేశిస్తున్నట్లుగా అడుగుతాడు.

కచ్చిద్బలస్య భక్తం చ
వేతనం చ యథోచితమ్
సంప్రాప్తకాలం దాతవ్యం
దదాసిన విలమ్బసే?

"నీ సైన్యానికి, భృత్యులకు ఆ యా సమయములలో ఈయవలసిన వేతనం వారి వారి పనులకు తగినట్లు అలస్యంలేకుండా ఇస్తున్నావు కదా!"

"కాలాతిక్రమణాచ్చైవ
భక్తవేతనయోర్భృతాః।
భర్తుః కుప్యంతి. దుష్యంతి
సోఽనర్థః సుమహాన్ స్మృతః॥"

"ఈయవలసిన సమయానికి అలస్యమైన పక్షంలో, వాటిమీదనే ఆధారపడే భృత్యాదులు ప్రభువును కోపగిస్తారు. అది చాలా అనర్థానికి దారితీస్తుందని పెద్దలంటారు." అలాగే భారతంలో కూడా ఈసమస్యను మరింత స్పష్టంగా వివరించారు నారద మహర్షి ధర్మరాజుకు:

"భృత్యకోటికి నమూనముగా దగు జీవితం బులాయత్తముసేసి యిత్తె దయ నయ్యాయి కాలము దప్పకుండగన్" - అంటే ఇయ్యవలసినదానిని కూడా తగ్గింపు లేకుండా. ఆదరంతో సకాలంలో ఇవ్వాలట.

తమతమ కనియెడు త్తరి జీ
తముగానక నవయుభటుల దౌర్గత్యవిషా
దములేలినవాని కవ
శ్యము సెగ్గొనరించు నతడు శక్రుండైనన్

ఈయవలసినది ఈయకపోతే ఆ భటుల విషాదం దేవేంద్ర సముణ్ణయినా దించేస్తుందట! ఇంతేకాదు. తనకోసం మరణించిన వారిపై ఆధారపడిన వారిని అన్న వస్త్రాదులిచ్చి కాపాడాలని కూడ ధర్మం బోధిస్తుంటే అన్ని ధర్మాలూ వదలిన వాళ్ళపై తిరుగుబాటుకు అవకాశం ఏర్పడిందంటే ఆశ్చర్యమేముంది?

నిజానికి భారతయుద్ధానికి కారణం, దుర్యోధనుడు నియమాన్ని సమయభంగం చెయటం కాదూ?

కనుక మహారాజుకైనా, మామూలు మనిషికైనా, కొన్ని నియమాలు,సమయాలు తప్పవు. వాటినిపాటించనప్పుడే సమస్యలు తలెత్తేది. ఈవిషయాన్నే సుమతీశతకం చెప్పింది. స్థూలంగా దాన్ని ఇలా అన్వయించుకోవచ్చు మరి.

ఒప్పుకున్న జీతాన్ని ఎదటివాడు అడిగే అవసరంలేకుండాఇచ్చి ఆదుకోవటం, మంచితనం, మానవత్వమేకాదు, మహామేధ కల వాడిపని. ఉత్తమపద్ధతి.

ఒకవేళ అలా ఇవ్వలేని పక్షంలో ఎదుటవాడు తనను అడిగినప్పుడైనా వెంటనే ఇచ్చివేయటం- అడిగితేగాని ఇవ్వలేదనే అసంతృప్తివున్నా, అడిగినా ఆలస్యం కాకుండా ఇచ్చాడనే తృప్తి కలుగుతుంది కనుక- ఇది మధ్యమ పద్ధతి.

అడిగినా జీతం ఇవ్వక పోవటం వల్ల పరపతి చెడిపోయి ముందు ముందు సహాయం దొరకక పోవచ్చు. కనుక ఇది అధమపద్ధతి.

తానుఇవ్వలేక, ఇవ్వక, అడిగాడనే ఆక్రోశంతో అవహేళనచేసి అత్యాచారం జరపటం ఏనీతిలోనైనా అధమాధమమైనపద్ధతి. ద్రోణాచార్యులు ద్రుపదునిమీద తీర్చుకున్న ప్రతీకారం ఈలాంటి అవమానంవల్లనే. దీనివల్ల పరపతి సంగతి దేవుడెరుగు. అడుగడుగున పోరాటమే ఎదురౌతుంది.

ఆ సుమతి చెప్పింది ఈ నడమంత్రపు సిరిగల మిడిమేలపు దొరలగురించే అనాలి. ఇది గ్రహించని అప్పారావు బోర్లబడ్డా, ఆ రెండో ఆయన కట్లు, పట్లు, వేసుకొన్నా అదెవరితప్పు? మొత్తంమీద మనం బ్రతికున్నా లేకున్నా మనగల్గే శాశ్వతసత్యం ఈ పద్యం—

శ్రీ తత్వాలు

వేదాల స్వరధుని
కచ్ఛపి రసధ్వని
ఆ జంటతత్వం
సుజ్ఞాన వికసని

విశ్వంభరత్వం
వనితా విలాసం
ఆజంటతత్వం
విశ్వవిహారం

ఢమరుకనాదం
నారీప్రమోదం
ఆ జంటతత్వం
సమధర్మ భావం.

అగ్ని బాణం
అతివకు ప్రాణం
ఆ జంటతత్వం
ధర్మానుసరణం

రాగాల మురళి
మోహాల సరళి
ఆ జంటతత్వం
వేమ నివాళి.

ద్వారక యానం
నాయిక ధ్యానం
ఆ జంటతత్వం
సద్భక్తి శీలం.

సత్య సరాగం
యోగ వియోగం
ఆ జంటతత్వం
అజ్ఞాన మథనం.

తృష్ణా సాగరం
వ్యథా సాగరం
ఆ జంటతత్వం
సుఖ నిష్క్రమణం.

యోగారూఢం
జ్ఞాన ప్రసాదం
ఆ జంటతత్వం
సుజన పాలనం.

తామస దోషం
తరుణికి రోషం
ఆ జంటతత్వం
కలి జనోద్ధరణం.

— పోగుల శ్రీనివాసరావు

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి.

ఉదయాస్తమాన సర్వ సేవాపథకం

తిరుమల శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి వారిని సంపూర్ణంగా అర్చించడానికి భక్తులకొక సదవకాశం!

తలుపులు తెరచినప్పటి నుండి తిరిగి తలుపులు మూసేవరకు ఒక దినంలో తిరుమల శ్రీవారి ఆలయంలో జరిగే సమస్త పూజావిధులను అనగా సుప్రభాతం, తోమాల, అర్చన (మూడు పర్యాయాలు) నైవేద్యం ఇంకా ఇతర ప్రత్యేక సేవలను ఉదయాస్తమాన సర్వసేవానిధి పథకం క్రింద భక్తులు తమ పేరిట స్వంత ఖర్చులతో స్వామివారికి జరిపించవచ్చును.

పథకంలోని ముఖ్యాంశాలు :

* కార్యనిర్వహణాధికారి, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం పేరిట ఒక లక్షరూపాయల విరాళాన్ని క్రాస్ చేసిన డిమాండ్ డ్రాఫ్ట్ ద్వారా చెల్లించాలి. శుక్రవారం సేవలకు మాత్రం మూడులక్షల విరాళం (అభిషేక నిమిత్తం) ఇవ్వవలసి వుంటుంది.

* భక్తులు తమ కైంకర్యములు జరిపే రోజున ఆరుమంది సభ్యులకు శ్రీవారి దర్శనం వుంటుంది. అనివార్య కారణాలవల్ల కొన్ని సేవలు రద్దుకాని పక్షంలో సుప్రభాతం, తోమాలసేవ, సహస్రనామార్చన, ఏకాంతసేవల వంటి అన్ని పూజావేళలలో శ్రీవారిని దర్శించవచ్చును. (శుక్రవారం తప్పించి)

* కైంకర్యదినాన ఆలయంలోపల దాత పేరు ప్రదర్శింపబడుతుంది. గోత్రాదులతో సహా దాత పేరును శ్రీవారి కొలువులో ప్రకటిస్తారు.

* ఆ దినాన జరిగే ఆర్జిత సేవలన్నింటిని కైంకర్యదాత తన వారితోసహా తిలకించవచ్చును.

* కల్యాణోత్సవంలో శ్రీవారి ఉత్సవమూర్తులకు సమర్పించే శేషవస్త్రాలు మూడింటిలో ఒకదానిని గృహస్థుకు బహూకరిస్తారు. ఉచితప్రసాదంగా 25 లడ్డులను, 5 వడలను ఇస్తారు.

* వస్తువుల ధరలు గణనీయంగా పెరిగిపోయిన పక్షంలో పూజాకార్యక్రమాల అదనపు వ్యయాన్ని దాతలే భరించవలసి వుంటుంది. అందుకు సిద్ధంకానపుడు ఆనాటి అదనపు వ్యయం భర్తీ చేసేందుకు దేవస్థానం మరొకరి విరాళాన్ని స్వీకరించవలసి వస్తుంది. అటువంటి సందర్భాలలో ఒకరు లేదా అంతకు మించిన దాతల పేర్లతో ఆనాటి పూజలు జరుపబడుతవి.

* కైంకర్యములు జరిగే తేదిని గురించిన వివరాలను దేవస్థానం ఆయా దాతలకు తెలియజేయగలదు.

ఈ పథకం గురించిన ఇతర వివరాలకు - వివరణలకు కార్యనిర్వహణాధికారి, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం, తిరుపతి అనే చిరునామాకు వ్రాయండి.

ఆధునికయుగంలో మొట్టమొదటగా ఆంగ్లభాషా ప్రభావం వలన నూతన భావ కవిత్వం ఆవిర్భవించింది. ప్రకృతి వర్ణనలకు బదులు సుకుమారమైన సౌందర్య తత్త్వం ఆ కవిత్వంలో చోటు చేసుకొన్నది. కవులు బాహ్యసౌందర్యాన్ని పరిత్యజించి అంత స్సౌందర్యానికి ప్రాధాన్యం ఇచ్చినారు. వీరు స్త్రీని కామైక దృష్టితోగాక ఆరాధ్య దైవంగా భావించి అమలిన శృంగార తత్త్వాన్ని కవిత్వంలో ప్రవేశపెట్టినారు. భావకవిత్వంలో ముఖ్యంగా ఆత్మార్పణ తత్త్వాన్ని; ఆరాధనతత్త్వాన్ని చూడ వచ్చును. ఈ కవులకు ప్రకృతిలోని ప్రతి వస్తువు రమ్యంగానే గోచరించింది. ప్రకృతి వీరికి మోహినీరూపంలో దర్శన మిచ్చింది. కవి ప్రకృతితో తన అంత రంగాన్ని విప్పిచెప్పుకొని ఆమె ఒడిలో సేదదీర్చుకొంటాడు.

ప్రకటించడమే మధురభక్తి, అంటే భగవంతుని సాన్నిహిత్యాన్ని పొందడానికి అతి సులభమైన మార్గం ఈ మధురభక్తి వలన లభిస్తుంది. భగవంతునికి సర్వాత్మ సమర్పణం గావించడం ఈ భక్తియొక్క ప్రధానలక్షణం. భగవంతునిపైనున్న భక్తి భావంతో స్త్రీ పురుషులెవ్వరైననూ తమని స్త్రీగనే భావించి భగవంతునిపై వలపును వ్యక్తం చేయవచ్చును. ఇటువంటి కోవకు చెందిన భక్తి రూపంలో వలపు ప్రకటిత మైనాగాని తప్పుగా భావింపబడదు. ఆ ప్రకటితమయ్యే వలపునకు నోచుకునే వ్యక్తి ఆ భగవంతుడే. కావున మధుర భక్తిలో కొంతవరకు శృంగారం చోటుచేసుకొని ఉంటుందనడంలో ఆశ్చర్యమేమీ లేదు.

ఆధునిక యుగంలో భావకవిత్వోద్యమ కాలంలో వెలువడిన కావ్యాలలో "ఏకాంత

మధుర భక్తి ప్రబంధం

'ఏకాంత సేవ'

ఈ విధమైన లక్షణాలతో వెలువడిన భావ కవిత్వంలో భక్తితత్త్వం ప్రధానమైనదిగా గోచరిస్తుంది. భావకవులకు భగవంతుడు మానవుడు సృష్టించుకొన్న కల్పనా మయ మూర్తి. అట్టి భగవంతుని సన్నిధికోసం వీరు పదే పదే పలవరిస్తారు. రక్తితోపాటు భక్తినికూడా చేరదీసి భగవంతునిలో ఐక్య మవటానికి ఎల్లప్పుడూ సేవకులుగా వుంటారు. భగవంతునిపట్ల పరిశుద్ధమైన ప్రేమ ఉండటమే భక్తిఅని వీరి నమ్మకం.

భగవంతుని సన్నిధి చేరడానికి భక్తులు పూజలు చేస్తూవుంటారు. ఈ ఆరాధనలో అనేక విధాలైన భక్తిభావాలు నెలకొని ఉంటాయి. అందులో మధురభక్తి ఒకటి. ప్రేమవిషయంలోనూ, శృంగార విష యాలలోనూ లౌకికంగా తనివితీరని ప్రేమి కుడు తన్నుతాను నాయికగా సంభావించు కొని భగవంతునికి తనలోనున్న వలపును

సేవ" మధురభక్తి పారమ్యమైన కావ్యం. దీన్ని రచించినవారు బాలాంత్రపు వేంకట రావు (1881-), ఓలేటి పార్వతీశం (1882-1955). వీరు ఆధునిక తెలుగు జంటకవు లుగా (వేంకట పార్వతీశ్వరులు) ప్రసిద్ధి పొందినారు. వీరిరువురు ఏకోన్ముఖంగా రచించిన కావ్యమే ఏకాంత సేవ. వీరు భక్తి పట్టున మహాపరవశులు. వీరి వాణి కొండ యేరువలే మంజుగానంతో అతి త్వరితంగా ప్రవహిస్తూ వుంటుంది. వైష్ణవగీతాలలోని ప్రేమోన్మాదం వీరి భావోద్రేకాన్ని ఎక్కు వగా రగిల్చింది.

ఏకాంతసేవలో మధురభక్తియుతమైన అద్వైత ప్రణయ సిద్ధాంతం ప్రతిపాదింప బడింది. ప్రకృతి పురుషుల ప్రణయగాథ ఇందు ప్రధానంగా చెప్పబడింది. ప్రకృతి వనలక్ష్మి. పురుషుడు త్రిమూర్త్యాత్మక స్వరూపుడైన సూర్యుడు. అహస్కరుడు

అపర దిక్కాంతను చేరడం చేత రాత్రి అంతా విరహంతో విసిగి వేసారిన ప్రకృతి కాంతకు ప్రాతఃకాల సూచనలు దృగ్గోచరమైనాయి. అప్పుడు సర్వసన్నద్ధంగా ప్రియుని దరిచేరడానికి ఆమె బయలుదేరింది. ఇంతలో ఇతడే తనకు తారసపడినాడు. ఆమె ప్రేమ సఫలీకృతమైంది.

ఈ కథా కథనంలో ఎక్కడా వాచ్యం చెయ్యకుండా ప్రగాఢమైన ఒక ప్రణయేచ్ఛగా ఒక భక్తురాలు తన ఆరాధ్య దైవాన్ని భర్తగా సంభావించి ఒనర్చినటువంటి మధురభక్తి సంబంధమైన ఆరాధనా తత్త్వంగా మిలచి ధ్వని గర్భితంగా కావ్యరచన గావించినారు వేంకట పార్వతీశ్వరకవులు. ఈ కవులిద్దరైననూ ఏకరూపులై ప్రకృతి సంబంధమైన వనలక్ష్మిలో విలీనమై కాంతునిపై ఆ కాంత చేసిన 'ఏకాంత సేవ'లో అవతరించిన పురుషోత్తముని తమను తాము (కవులు) సమర్పించుకొని ధన్యులయినారు.

కావ్యారంభంలో—

"శ్రీవిలాసంబుతో జిద్విలాసమున
కర్థ తాత్పర్య సమాశ్లేషమయ్యె"—

అనే విధంగా మొదటిపద్యం నాందీ లక్షణ ప్రయుక్తమై కావ్యాన్నంతటిని దృశ్యాత్మకం చేసింది. ఇందు కవులు ఏకోన్ముఖంగా ప్రేయసియై భగవంతుని సన్నిధి చేరడానికి ఏ విధంగా మధుర భక్తిని ప్రదర్శించినారో పరిశీలించవలసి వుంటుంది.

ఏకాంతసేవకై ఎదురు చూస్తున్న ప్రియురాలు ప్రభాతసమయంలో హృదయేశ్వరునిగూర్చి కోయిలయై గొంతెత్తి పాడింది. ఆ పాటలో మనోహరమైన పంచమస్వరాన్ని వినిపింపసాగింది. మధురం, మార్దవం, మంజులం, మానసానందకరం, మంగళం చేకూరునట్లుగా తన తియ్యటిగొంతుతో ప్రియుని పలకరించింది.

విభుని శ్రీపాదములగొల్చు వేళయేమొ?
రమణునేకాంత సేవకు సమయమేమొ?

ఏకాంతసేవ. పుట. 2

అని తలచుకొంటూ వనమంతా వెదక సాగింది.

అంతలో తళుక్కుమని కన్పించిన కళ్యాణమూర్తి కనుమరుగవుటచే దుర్భర విరహానలంతో ప్రణయాధినాథుని సందర్శనానికై పరితపించింది. అతని సన్నిధికై దిక్కులు వెదుకసాగింది.

కల్యాణగీతిలో గలకంఠి చొక్కె
ప్రణయ గానంబులో భ్రమరిక చిక్కె
నానంద వార్ధి నే వివశనై యుంటి
గరుణింపవే యిక గళ్యాణమూర్తి,

ఏకాంతసేవ. పుట. 8

అని తన దీనావస్థను వ్యక్తపరచింది. నీ మనోహరమూర్తిని చూడడానికి నేను నిశ్చలమైన భక్తితో ధ్యానంచేస్తూ తన్మయత్వంలో, ఏకాగ్రదృష్టిలో, నీవేలోకాలుగా నున్న వేళ నీ విలాసాలు, వయ్యారాలు, వర్తనాలు చూపి నన్ను విసిగించడం పాడియా? అని వాపోయింది.

అప్పుడే తను చేసిన పొరపాటును జ్ఞప్తి తెచ్చుకొంటుంది. స్వామిపూజాసమయంలో తన ప్రాణనాథుని రూపాన్ని దర్శించక పోయినందుకు తన ముగ్ధత్వాన్ని తలచుకొని కారణమేదై ఉండవచ్చునని ఆలోచించింది.

విరిదండ మెడలోన వేయుటేకాని
కన్నార నీమూర్తి గాంచనేలేదు.
ప్రణమిల్లి యడుగుల బడుటయేగాని
చేతులారగ సేవచేయనేలేదు.
నినుగాంచి ముగ్ధనై నిల్చుటేగాని
ప్రేమదీరగ బల్కరింపనే లేదు.
ఏమేమొ మనసులో నెంచుటేగాని
తిన్నగా నాకోర్కె దెలుపనే లేదు.

ఏకాంతసేవ. పుట. 14

అనుకొని తాను సంతోషించడం, పారవశ్యం చెందడం అపచారమని భావించింది. మరుక్షణమే 'లేనిచో ఎందుకావిధంగా చేస్తాడని' ప్రశ్నిస్తూ మనసులోనే ఎంచుకునే విధంగా మాయలు చేయడం నీకు భావ్యంగావుందా ప్రాణేశా? అంటూ భగవంతుణ్ణి ప్రశ్నించింది.

నిన్నువీడి ఒక్కక్షణమైనా నిలువజాల నని తన అశక్తతను తెలియజేస్తూ ప్రాణ నాథుని దర్శనభాగ్యం కోసం అతనికి రకరకాలైన పదార్థాలను సమకూర్చింది. అతనిరాక కోసం ఎదురుచూసింది.

నెలవంక దొన్నెలో నిర్మలామృతము
తెలితమ్మిగిన్నెలో దేసెపానకము
చిగురు పళ్ళెములోక్షీరోదనంబు
అలరు దోయింట దీయని దోరపండ్లు.

ఏకాంతసేవ. పుట. 17

మొదలైన పదార్థాలన్నీ సిద్ధంచేసి చాలాసేపయింది. కరుణించి వచ్చి విందార గించి నా మనోరథాన్ని తీర్చుస్వామీ! అంటుంది.

భగవంతుని మీది (ప్రియుని) ప్రణయ భావంతో ఆమెమనసంతా మహదానం దంతో పులకించిపోగా ఆమెలో వింత భావాలు పొడచూపినాయి. దీనికంతటికి ప్రాణ నాయకుడైన భగవంతునిచేయి స్పృశించడమే కారణమని గమనించింది. అందుకే ఆమె—

నిరవధికానంద నిలయమైయున్న
నీమోముదమ్మిపై నిలిచినచూపు
నీపాదయుగములపై నిలిచినమనసు
నీ దివ్యసన్నిధి నిలిచినమేను
నినువీడి పోవంగ నేర్చునటయ్యా?

ఏకాంత సేవ. పుట. 13

అని ప్రశ్నిస్తూ సాలభంజిక, పుష్పవల్లిక. బాలశారిక, కనకపీరిక అయిన తనను తన ప్రాణనాయకుని కేళీగృహంలోనూ, పూల తోటలోనూ. పంజరంలోనూ, పాదాల చెంతనూ నిలువనిమ్మని కోరుకున్నది. అంతేగాదు తరంగిణులు ప్రవహించేచోట, ప్రణయలతావళులు ప్రాకేచోట, ప్రణయ పల్లవా లుద్భవించేచోట ప్రణయకోరకాలు ప్రభవించేచోట, ప్రణయపుష్పాలు ప్రస వించేచోట, ప్రణయ ఫలాలు ఫలించేచోట, ప్రణయమే లోకమై మసలేచోట మనమిద్ద రమే ప్రణయశకుంతదంపతులవలే ప్రణయ సామ్రాజ్యాన్ని ఏలుదామని ప్రణయ మూర్తిని ఆహ్వానించినది. వెంటనే—

ఆత్మేశుతో నైక్యమొందకయున్న
సాక్షించి నీ సేవైన నోచనినేను
కొంగుబంగారమై కోరికలొసగు
జీవితేశునిబాసి జీవింపగలనె?

ఏకాంతసేవ, పుట. 37

అని తన ముగ్ధత్వాన్ని తెలియజేసింది. తనకు దర్శనభాగ్యం కల్గించకుండ తప్పించుకు తిరుగుతున్న ప్రణయ స్వరూ పుని పట్టితేవడానికి ప్రణయవనంలోని పుష్పరథంలో భ్రమరమే బాసటగా నిలి చింది. తర్వాత—

వరనందనోద్యానవరలక్ష్మి నేను
తరుణ శృంగార మాధవుడవు నీవు
....
ఏలదాగెదవింక హృదయాధినాథ

ఏకాంతసేవ పుట. 18

అని అద్వైత ప్రణయ తత్త్వాన్ని తెలి పింది. తుట్టతుదకు తనశ్రమ ఫలించింది. అభీష్టం నెరవేరింది. మధురమైన మాటలతో భక్తియుక్తులతో, మంజులగానంతో, మనో హరమూర్తి అయిన ప్రియుని (భగ వంతుని) దరి చేరడానికి సమయం ఆసన్న మైంది. ప్రియుని వేణుగానం ఆమెకు వినిపించింది. అది ఆమెను ఆహ్వానించి నట్లుందని తృప్తిపడింది.

ప్రణయపురంబులో ప్రాసాదవీథి
వేణుగానరవంబు వినవచ్చుచుండె

ఏకాంతసేవ పుట. 55

వేణుగానం వినిపించు నంతలో తన ప్రియుడు ఎప్పుడైననూ ఏ సమయంలో నైననూ ప్రేమతో మనసిచ్చి పిలిచినా, ఆనందమూర్తియై ఆడినా "చిత్తమా! బెదర బోకమ్మా!" అని తన చిత్తమునే దండించు కొన్నది.

అనంతరం ప్రియుని ఏకాంతసేవకు వదిలమైన పాణిద్వయంతో, నిశ్చలమైన నేత్రద్వయంతో స్వామినర్చించు పూజార్ద్ర వ్యసమితితో ఆమె ఆయత్తయై ఉండడం "శ్రీపుష్ప సంయోగ సిద్ధి" చేకూరడం, యుగయుగాలనుండి మ్రోగు అనంతవిశ్వ గానం, నిత్యనూతనగానం మరల మరల పాడిందే పాటగా ఆమె పాడుకుంటూ వుండడం జరుగుతుంది.

ఏకాంత సేవలో నీవేకదార
ఐక్యాసనంబున్న ఇవలికదీజ
శ్రీ పుష్ప యోగసంసిద్ధి చేకూర
దేవికి పాడినదే పాట యమ్మొ.

ఏకాంతసేవ పుట. 63

ఈవిధంగా ఏకాంతసేవలో ఒక భక్తు రాలు ప్రయామయస్వరూపుడైన భగ వంతునే ప్రియునిగాఎంచి అతని సన్నిధి చేరడానికి పడే తాపత్రయం మధురభక్తి ప్రధానంగా ప్రకటితమైంది. భక్తుడు భగ వంతునిలో ఐక్యమవడానికి జరిపే కృషి ఇందు ధ్వనిగర్భితంగావుంది. తెలుగు సాహిత్యంలో పోతన గోపికల విషయం లోనూ; పదకర్తలు, సంకీర్తనాచార్యులు తమతమ విషయాలలోనూ పైవిధమైన మధురభక్తి భావాన్ని ప్రదర్శించినారు. ఆధునికకాలంలోనూ భావకవుల్లో చాల మంది మధురభక్తి ప్రధానాలైన కావ్యా లను వెలయించినారు. కాని వేంకటపార్వతీ శ్వర కవులచే రచింపబడిన ఏకాంతసేవ "శ్రీ పుష్పయోగసంసిద్ధి" చేకూరడానికి అత్యుత్తమ మార్గదర్శి అనడంలో అతిశ యోక్తిలేదు.

చివరగా దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రి మాటల్ని జ్ఞప్తికి తెచ్చుకోవలసి వుంటుంది. "నెమ్మి నెఱజాణలాటకత్తెలుగా, కోయిలలు తోడి గాయకులుగా, తేటిరొదశ్రుతిగా నందన వనమునను, మందాకినీ తీరమునను, ప్రభాత సమయమునను, చంద్రికా (పులకిత) యామినులను, నింగిపై నీలాల పేరు ప్రేలాడునట్లు, విశ్వమంతయు వెన్నెలతీగ ప్రాకునట్లు, దిక్కులన్నియు విశ్వగానముతో నిండునట్లు, ప్రకృతి అంతయు పరవశమగునట్లు" ప్రవిమల భక్తియుక్తుడైన భక్తుడు పరమేశ్వరుని గూర్చి పాడు ప్రణయగీతం యీ ఏకాంత సేవ. ఇంతటి రసవత్తర కావ్యాన్ని మన కందించిన వేంకటపార్వతీశ్వర కవులు ధన్యులు, చిరస్మరణీయులు.

— డా॥ జి. శంకరరెడ్డి

ఈ ఏకాంతసేవనే డా॥ బాలాంత్రపు రజనీకాంతరావుగారి ఆంగ్లానువాదం 'Spouse Divine' గా దేవస్థానం ప్రచురిం చింది. సం॥

(19 వ పేజీ తరువాయి)

మన్వాది ధర్మ శాస్త్రాలు కూడ స్త్రీలకు వ్రతాధికారాలు లేవని పేర్కొన్నాయి. ఇలా పేర్కొనడానికి కారణం స్త్రీ అస్వతంత్ర, అబల కావడమే. అయితే వ్రతం ఆచరించాలని వాంఛ కల్గిన స్త్రీ తాను కన్యగా ఉన్నప్పుడు తండ్రి అనుజ్ఞను భార్యగా ఉన్న భర్త ఆజ్ఞను, వితంతువుగా ఉన్న పుత్రుని అనుమతి పొంది వ్రతాలను ఆచరించవచ్చును. (హిందువుల పండుగలు. పుట 7 సురవరం ప్రతాపరెడ్డి)

వైదిక సంప్రదాయంలో స్త్రీలు, అగ్రేతర వర్ణాల వారు మంత్ర పూజార్హతను కోల్పోయారు. వీరశైవ మత ప్రచారంలోనే సంతానాపేక్షలైన స్త్రీలు వ్రతాలు చేయడానికి ఆరంభించారు. అందు వల్లనే వీరశైవుల ఆరాధ్యదేవత అయిన 'గౌరి' కి సంబంధించిన వ్రతాలే ఎక్కువగా కన్పడుతున్నాయి. అలాగే అర్ధనారీశ్వరునకు సంబంధించినవి కూడా ఉన్నాయి. భక్తి ముక్తి ప్రతిపాదకాలైన వ్రతకథలు ప్రభుసమ్మితాలై స్త్రీల సారస్వతానికే ఒక విశిష్టత్వాన్ని చేకూరుస్తున్నాయి. సంస్కృత సారస్వతంలో మున్నూట అరవై వ్రతాలు ఉన్నాయని ప్రతీతి. శ్రీ పి. వి. కాణేగారు వేయిన్నూరు వ్రతాలు, పూజలు. ఉత్సవాలను పేర్కొన్నారు. (హిస్టరీ ఆఫ్ ధర్మ శాస్త్రాస్, సంపుటం 5, భాగం. 1 పుటలు 253-462) ఆంధ్రులలో సుమారు రెండు వందల వ్రతాలు నోములు ఉన్నా, అందులో ఏ పదవ వంతో నేడు మిగిలి ఉన్నాయి.

వ్రతాలు, నోములు, కర్మమార్గానికి సంబంధించిన ఆచారాలు, పారమార్థిక చింతన, అష్టైశ్వర్యసిద్ధి, పుణ్యప్రాప్తి, సదాచార సంపద, వీటి వల్ల కలిగే ప్రయోజనాలు, ఆంధ్ర దేశంలో అనాదిగా స్త్రీలు వ్రతాలను ఆచరించడం, నోములు నోచడం అనేవి అనూచానంగా వస్తున్న సంప్రదాయాలు. బాల్యంలోనే స్త్రీలు కోరుకొనే ఆనంద సౌఖ్యాలు మొదలుకొని వార్ధక్యంలో వాంఛించే కైవల్య ప్రాప్తి వరకూ ఆచరించదగ్గ వ్రతాలు నేటికీ నిలిచియున్నాయంటే మనలో ఉన్న భక్తిభావం విదిత మవుతుంది. వ్రత కథల్లో వివాహమైన స్త్రీ క్రొత్త ఇంట్లో మెలగాల్సిన విధానం, గృహ మర్యాదలు జొప్పించ బడడం వల్ల ఇవి స్త్రీలకు సకలార్థ సాధకాలనవచ్చు. చిన్న తనంలోనే స్త్రీలకు సదాచారాలను, సద్గుణాలను, సుశిక్షణను అలవర్చడానికి మన పూర్వులు ఇలాంటి వ్రతాలు, నోములను ఏర్పరచినట్టుగా మనం గ్రహించవచ్చు.

వ్రతాచారాల వెనుక మనకు తెలియని ఆరోగ్యసూత్రాలెన్నో ఇమిడి ఉన్నాయి. ముత్తైదువులకు పసుపు పూయడం వల్ల తడిచేత ఒరసిపోయిన పాదాలు నయమవుతాయి. పసుపులో "ఇనుము" ఉండటమే దీనికి కారణం. పాదాలు తడివల్ల చల్లబడకుండా పసుపు వెచ్చదనాన్ని ఇస్తుంది. కుంకుమలో కూడ పసుపు ఉండటం వల్ల నొసలు చల్లబడకుండా రక్షింప బడుతుంది. పప్పు ధాన్యాలలో మాంసకృత్తులు ఉన్నాయి. మొలకెత్తిన సెనగలు, పెసలు ఇత్యాదుల్లో "బి" మరియు "సి" విటమిన్లు ఉన్నాయి. అందుకనే వ్రతదినాల్లో సెనగలు, పెసలు వాయనాలుగా ఇస్తారు.

ఇలా వ్రతాలు, నోములు మన సంస్కృతిలో విడదీయరాని అంశాలుగా వైశిష్ట్యాన్ని పొందాయి. పొందుతూ ఉన్నాయి. కాబట్టే వీటిని ముందు తరాల వారికి అందించాల్సిన బాధ్యత, కర్తవ్యం మన మీద ఎంతైనా ఉంది.

*

శ్రీ కల్యాణ వేంకటేశ్వరాలయం, శ్రీనివాసమంగాపురం.

శ్రీనివాసమంగాపురంలోని శ్రీ కల్యాణ వేంకటేశ్వరాలయంలో జరుగు నిత్య కల్యాణోత్సవం, అభిషేకం, నిత్యఅర్చన వివరాలను యాత్రికుల సౌకర్యార్థం ప్రచురిస్తున్నాము.

నిత్యకల్యాణోత్సవం :

నిత్యకల్యాణోత్సవసేవ ప్రతిరోజూ ఉదయం 10-30 నుంచి 12-00 గంటలవరకూ జరుగుతుంది. ఈ సేవకు 150 రూ॥లు చెల్లించాలి. పదిమంది వ్యక్తులను ఈ సేవలో పాల్గొంటానికి అనుమతిస్తారు. గృహస్థుకు వస్త్రబహుమానం వుంటుంది.

అభిషేకం :

ప్రతి శుక్రవారం అభిషేక సేవ జరుగుతుంది. (ఉదయం 7-30 నుంచి 9 గంటలవరకు) అభిషేకం చేయించేవారు 100 రూ॥లు చెల్లించాలి. ఇద్దరు వ్యక్తుల్ని ఈ సేవలో పాల్గొనటానికి అనుమతిస్తారు.

నిత్యఅర్చన :

నిత్యఅర్చనసేవ సంవత్సరకాలమూ ప్రతిరోజూ వుంటుంది. ఈ సేవ చేయించదలచినవారు 42రూ॥లు చెల్లించాలి.

గ్రంథసమీక్ష

అన్నమయ్య పదకవితల్లో రామకథ :

రచయిత : జూలకంటి బాలసుబ్రహ్మణ్యమ్ ఎం.ఏ. 18_7_1928 బి. కొర్లగుంట తిరుపతి_517501.
మూల్యము: రూ. 3_50.

ఈ గ్రంథ రచనకు కారణము రచయిత తమ ముందుమాటలో ఇట్లు తెలుపు కొన్నారు. "అన్నమయ్య దృష్టిలో "వినా వేంకటేశం న నాథో న నాథః" అందుకే ఏకత్వంలో భిన్నత్వాన్ని భిన్నత్వంలో ఏకత్వాన్ని నిరూపించినాడు. అన్నమయ్య చూపిన ఈ అభేద తత్త్వాన్ని స్థాలీపులాక న్యాయంగా విమర్శించి చూపడమే" అని. ఇది అక్షరాల నిజమే.

అన్ని అవతారాలు, అన్ని పేర్లు శ్రీ వేంకటేశ్వరునివే అంటున్నాడు అన్నమయ్య. ఈ కారణం చేతనే అన్నమయ్య తన కీర్తనలలో ఇతర దేవుళ్ళకు తిరుమ లేశుడికి భేదము లేదని కీర్తించాడు.

ఈ రచయిత అన్నమయ్య కీర్తనల్లోని రామకథను నాలుగు శీర్షికలుగా ఎన్నుకొని వాటికి పండితులకే గాక సామాన్యులైన వారికిని ఎక్కువ ఉపయోగించు లాగున భావ వివరణములు వ్రాసి, భక్తులైనవారు అన్నమయ్య కీర్తనలను పాడుకొని ఆనందించడమేగాక, అందలి తత్త్వ రహస్యములను గ్రహించి ధన్యులగుటకు వెలుగుబాట జూపినారు. రచయిత అన్నమయ్య కీర్తనలను లోతుగా పరిశీలించిన వారగుటచే వాటిలో దాగి యున్న నిజతత్త్వాన్ని వివరించి యున్నారు. అన్నమయ్య కీర్తనల్లోని రామకథను సామాన్యులు గ్రహించుటకు వీలుగా నుండవలెననుటయే రచయిత అభిలాష.

ఈ చిన్న పుస్తకంలో ఎన్నుకొనిన మొదటి వ్యాసము "రామకథ". రెండవది "దశావతారములు". "తానెకాకెవ్వరు మాకు దాతయు దైవము" అన్న కీర్తన సామాన్య లకది దశావతారములను గుణించిన దన్న భావము స్ఫురింపదు. రచయిత ఆ కీర్తన లోని పదములకు తగిన భావమును వివ రించి దశావతారములకు పోల్చి చూపి యుండుట పొగడదగినది. అదియును గాక పై పాటలో ఉత్తమదాత లక్షణములనుకూడా చెప్పి యున్నట్లు వివరించారు. "పుడమి నిండరేఁజట్టె భూతము" అన్న కీర్తనకు వీరు వ్రాసిన వివరణలు సామాన్యులకు ఎంతో ఉపయోగకరమైనవి.

మూడవది "పవనసుతుడు" అనునది. ఇది అన్నమయ్య పాడిన పాటలలోని హనుమంతుని మహిమాతిశయాలను, అతని స్వామి భక్తిని గుణించినది.

నాల్గవది "శ్రీ లక్ష్మీ నృసింహావతార వైభవము" అన్నమయ్య దశావతారము లలో ఒకటైన నరసింహావతారమును గుణించి పాటలుగా పాడటమే గాక "నవ నారసింహా నమో నమో" అను కీర్తనలో ఆ దేవుని నవ నారసింహునిగా పేర్కొని అతని పేర్లను అతడు వెలసిన క్షేత్రములను వాటి మహిమలను తెలిపియున్నారు. రచయిత దానిని ఎన్నుకొని పాఠకులకు అర్థ మగు రీతిగా వివరములు తెలిపి యున్నారు.

అన్నమయ్య కీర్తనలలోని వివిధ విషయములకు సంబంధించిన కీర్తనలను ఎన్నుకొని వాటికి సులభ వివరణలు రచి యించి ఇట్టి చిన్న చిన్న పుస్తకములుగా ప్రచురించినచో ఎంతో ఉపయోగ పడ గలదు.

— కారువల్లి కల్యాణరామ్

వేదమా–ఆధునిక విజ్ఞానమా ?

రచన : శ్రీ ఎక్కిరాల విక్రమాదిత్య. పుటలు : 80. మూల్యము : రు. 3_50. ప్రతులకు : సాయిమాస్టర్ పబ్లికేషన్స్, 58_7_32 సంతపేట, ఒంగోలు_523001.

"విజ్ఞాన శాస్త్రజ్ఞులు, సిద్ధపురుషులు పర స్పర వ్యతిరేక దిశలలో వర్తులాకారపు బాట మీద పయనిస్తున్న వారివలె నున్నారు" అని ప్రొఫెసర్ జయంత్‌పోషి రేడియోలో ప్రసంగిస్తూ అన్నారు.

సైన్సుకూ ఆధ్యాత్మికతకూ వైరుధ్య మున్నట్లు పైకి కనిపించినా, రెండూ ఒకే సత్యాన్ని అందుకుంటున్నాయనే అంశాన్ని పలువురు రచయితలు వెల్లడిస్తున్నారు. శ్రీ ఎక్కిరాల విక్రమాదిత్య "వేదమా - ఆధునిక విజ్ఞానమా ?" అను పుస్తకంలో ఇట్టి ప్రయత్నమే చేశారు. పురుషసూక్త మును వైజ్ఞానిక దృక్కోణం నుండి పరిశీ లించారు.

మనం జరిపే దైవపూజలు పురుష సూక్తంతో మొదలవుతాయి. ఇందు ఆధ్యా త్మికానుభూతికి ఆధారమైన భగవద్భావన వివరంగా వర్ణించబడినది. సకలచరాచర జగత్తు ఆదిపురుషునిలోనుంచి ఉద్భవిం చడం వివరించబడింది. అందులోని అంతరా ర్థాన్ని మననం చేసుకుంటూ పఠిస్తే సర్వమూ భగవన్మయమన్న భావం పెంపొంది సర్వజీవులలోను భగవత్స్వ రూపాన్ని చూడగలుగుతాము.

ఈ పుస్తకంలో పురుషసూక్తమును మంత్రార్థ వివరణలతోసహా పేర్కొన్నారు. వాటిని విజ్ఞానశాస్త్రవేత్తలు కనుగొన్న సత్య ములతో పోల్చి చూపారు. కొన్ని ఆధ్యా త్మిక చింతనలకు అర్థాలను వివరించి పాఠ కులకు సుబోధకమగునట్లు వ్రాశారు.

"మన మనస్సు ఊహల రూపం ధరిం చినపుడు మన చైతన్యంలో ఒక భాగం మాత్రమే ఆ ఊహల రూపం ధరించి, ఒక భాగం మాత్రం ఆ ఊహలను ఊహిస్తూ చూడడమనే క్రియతప్ప మరేమీ చేయక 'సాక్షి' గా వుండిపోతుంది. అలాగే భగ వంతుడనే మహాచైతన్యంలో, కొంతభాగమే సృష్టిరూపం ధరించి, కొంత సాక్షీభూతంగా వుండి ఈ సృష్టినంతటినీ చూచి అనుభ విస్తూ వుంటుంది. అందుకే భగవంతుణ్ణి "సాక్షి" అనీ, 'సకలభూత హృదయాంత రస్థుడు' అనీ, 'విరూపాక్షుడు' అనీ చెప్తారు.

ఈ విషయం పురుషసూక్తంలో "పాదోఽస్య విశ్వాభూతాని త్రిపాదస్యామృతం దివి" అని చెప్పబడింది. అంటే, సృష్టియొక్క ఈ మహిమ అంతయు పురుషునిలో నాల్గవ భాగము మాత్రమే. మిగిలిన మూడు భాగములు నిత్యములై ఆత్మస్వరూపమున పై లోకములలో ప్రకాశించుచున్నవి."

ఇలా మనస్సుతో భగవానుని పోల్చి చెప్పడంవలన పరమేశ్వరుని లక్షణము సుబోధకమగుచున్నది. ఇట్లే పురుష సూక్తంలో అంతర్లీనమైన అంశములను రచయిత పేర్కొన్నారు.

ఆధునిక విజ్ఞానశాస్త్రవేత్తల ఆలోచనల నెన్నిటినో రచయిత ఇందు పేర్కొన్నారు. ఒకచోట ఇలా అంటారు. "ఒక జీవకణంలో షుమారు 200 ట్రిలియన్ల అణువులున్నాయనీ, అందులో ప్రతిఒక్కటీ కొన్నివేల ప్రతిక్రియలను వెంట్రుకవాసి తేడాలేకుండా సకాలంలో తగుమాత్రంగా నిర్వహిస్తుందనీ అంచనావేయబడినది. ఆప్రక్రియలను తారుమారుచేసే విధంగా అవి పనిచేసే అవకాశమున్నా అలా చెయ్యక నియమబద్ధంగా పనిచేస్తాయి."

వాటిని అలా పనిచేయించేది ఎవరు? అణువుల స్థాయిలోగూడ ఇలా సచేతనమైన క్రియలను నడిపించగల రసాయనిక సూత్రాలేమిటి- ఈ విషయం గురించి శాస్త్రవేత్తల అభిప్రాయాలు పేర్కొంటూ ఒక చైతన్య పదార్థాన్ని వాళ్లు భావిస్తున్నట్లుగా వివరించారు.

పరమార్థాన్ని పొందడానికి నేటి విజ్ఞాన శాస్త్రాన్ని త్రోసిపుచ్చనక్కరలేదు. నేటి విజ్ఞాన శాస్త్రాన్ని ఆర్జించి వినియోగించుకోడానికి పరమార్థాన్ని మూఢవిశ్వాసంగా, అభూతకల్పనగా త్రోసిపుచ్చనక్కరలేదు- అని రచయిత చేసిన ముగింపు సమంజసంగా వున్నది.

— మన్నవ గిరిధరరావు

"జానపదగేయ రామాయణం"

[సంకలనం: డా॥ ఎస్. గంగప్ప, పుటలు 48, వెల: రు 5-00, ప్రాప్తిస్థానములు: 1) శశీ ప్రచురణలు. 6-73, శ్రీనివాసనగర్, గుంటూరు-522006 2) నవోదయ పబ్లికేషర్స్, ఏలూరు రోడ్, విజయవాడ-2.]

విమర్శనరంగంలో ప్రస్తుతం కృషి చేస్తున్న కొద్దిమంది సాహితీవేత్తల్లో డా॥ ఎస్. గంగప్పగారు ప్రముఖులు. నేదునూరి గంగాధరం, డా॥ బి. రామరాజు గార్లను తలపిస్తున్నది వీరి జానపద వాఙ్మయ సంపాదన తత్పరత.

రాయలసీమలోని పెనుకొండ ప్రాంతపు పల్లీయులు, వరినాట్లు కలుపు తీతలు మున్నగు వ్యావసాయిక కార్యకలాపాల్లో నిమగ్నులై సరదాగా పాడుకొనే పాటల్లో దొర్లిన రామాయణ కథాంశాలను ఓ పదింటిని ఎన్నుకొని కథాక్రమ నిబద్ధం చేసి శ్రీ గంగప్పగారు "జానపద రామాయణం" అనే యీ చిన్నగ్రంథాన్ని ముచ్చటగా ముద్రింపించారు. శ్రీరామజననం దగ్గర నుండీ, ఉత్తరకాండలో కుశలవులు యజ్ఞాశ్వాన్ని పట్టుకొని రామునికి తమ తల్లిదండ్రులెవ్వరో తెలుపుకునేవఱకు ఉన్న కథ-ఈ పదిగేయాల్లో నడిచింది. ఇదీ ఇతివృత్త వృత్తాంతం.

ఇది జానపదుల జిహ్వాగ్రాల మీద బ్రతుకుతున్న సాహిత్యం కావడంవల్ల ఎడనెడ విరిగిన పదాలూ అరిగిన శబ్దాలూ వింత వింత రూపాల్లో సాక్షాత్కరిస్తూ వుంటాయి.

"పట్టు పుట్టములే" అనే పదం "పొట్టు పుట్టాములే?" గాను, "శాపములు పెట్టినది" అనే వాక్యం "సాపినులు వెదురుగా" ... రూపాంతరం చెందాయి. ఇట్లాటి అరిగిన శబ్దాలకు గంగప్పగారు లఘువివరణలు కూడ వ్రాసి చదువరికి సహాయపడ్డారు. కొన్ని ఘట్టాలు మిక్కిలి సహజంగా హృద్యంగా కన్పిస్తాయి.

అరణ్యవాసానికి రామునితోపాటు సీతమ్మ కదిలే సందర్భంలో-

"పొట్టు పుట్టాములే కట్టేటి తల్లీ!
నార సీరా లెట్లు కట్టేద వమ్మా?
పాలును అన్నమూ భోంచేసే తల్లీ!
పండు బాలాలెట్లు భుజింతువమ్మా?"-

అన్నగేయం, (ఆసందర్భంలోనే) లక్ష్మణునితో రాముడు

"పొయ్యేది అడవులకి పొట్టుమంచము
పరుపు లేపులు కోరితే అందాడ తెస్తునప్పా?
పొయ్యేది అడవులకి అన్నములు కోరితే
అందాడ తెస్తునప్పా?"- అంటాడు.

ఈ సందర్భంలో సున్నితమైన హృదయం యొక్క ఆవేదన సహజసుందరంగా వ్యక్తీకరింపబడింది.

ఇంద్రజిత్తూ లక్ష్మణుడూ యుద్ధం చేస్తున్నారు. ఇంద్రజిత్తు నాగబాణం వేస్తే లక్ష్మణుడు దానిని ప్రతిహతం చేసే గరుడ బాణం వేశాడు. ఇంతవఱకు పూర్వకావ్యాల్లో బాగా కన్పించే యుద్ధమే. ఆ తర్వాత వారిద్దరు వేసుకున్న బాణాలు జానపదుల సహజబుద్ధికి మాత్రమే స్ఫురించేవి.

"మేఘాల మెరుగునా ఆ యింద్రజిత్తుడూ
తెల్లబాణము తొడిగెనో!
లక్ష్మన్నని ఏటి ఆదారి తెలుసుకుని
కోళ్లబాణము తొడిగెనో!"

ఈ తెల్లబాణాలూ కోళ్లబాణాలూ నాగరక కవుల ఊహలకు - అందనివి.

"లక్ష్మణ మూర్ఛ" సందర్భంగా శ్రీరాముడు విలపిస్తాడు. ఆ విలాపం

"రంగైన ముత్యాలపేరు తెగినట్టులూ
రాలె కన్నుల ఉదకమూ...."

అని వర్ణింపబడింది. ఇందులో "అచ్చమైన ప్రబంధ వర్ణన" తొటికిసలాడుతున్నది.

లక్ష్మణుడు కుశలవుల్ని ఎత్తుకుంటే,

"పాలుపుచ్చుకుని బాలురూ వుచ్చలూ పోసినారూ లక్ష్మణుమీదే." అని పాడుతూవుంటే స్మితం నర్తింపని ముఖం వుండదుగదా!

ఈ పుస్తక సంకలన విషయంలో గంగప్పగారు చేసిన సేకరణ కృషి అభినంద్యము. సాహితీ రసపిపాసువులు చదువ దగ్గ మంచి గ్రంథం ఇది.

"వెల" కొంచెం తగ్గించివుంటే బాగుండేదేమో!

— గాదేపల్లి

మతసామరస్య ప్రతీక
భక్తకబీరు

అది క్రీ॥శ॥ 15వ శతాబ్దం. హిందూ మహమ్మదీయ మతాల మధ్య సంఘర్షణ విలయనృత్యం చేస్తున్న దినాలవి. ఉభయ మతాల్లోనూ అర్థరహితమైన బాహ్యాచారాలూ, కర్మకాండలూ, మూఢవిశ్వాసాలూ, వెర్రితలలు వేస్తున్నాయి. అలాంటి దశలో కబీరు జన్మించి హిందూమహమ్మదీయ మతాల తుది గమ్యం ఒక్కటేనని, ప్రబోధించి రెంటినీ సన్నిహితం చేయడానికి ప్రయత్నించాడు. సమాజంలోని కుళ్లును, జీవితంలోని కాఠిన్యాన్ని చూచి కంపించిన నామదేవుడు, గురునానక్, వేమన, బసవేశ్వరుడు మున్నగు మహనీయుల కోవకు చెందిన కబీరు సార్వజనీనత, మానవతా దృక్పథం, హృదయవైశాల్యం గల యోగిపుంగవుడు. ప్రజల మనోభావాలపై సంప్రదాయము, పూర్వాచార పరాయణత్వము పూర్తి అధికారాన్ని చలాయిస్తున్న ఆ దినాల్లో పాతను నిరసించి నూతన మార్గాన్ని త్రొక్కడం సామాన్యుల కసాధ్యమైన పని. "ఎవని నీతి సరియైనదో వాడే హిందువు, వాడే మహమ్మదీయుడు. ఎవడు బ్రహ్మనెరుగునో వాడే బ్రాహ్మణుడు, ఎవడు రహమాన్‌ను ఎరుగునో వాడే కాజీ. రాముడను, రహమను, ఏదైనను ఆతని స్మరణయే కదా-" అని యీ మహనీయుడు హిందూ మహమ్మదీయులకు కనువిప్పు కల్గించాడు. అంతే గాదు-

"ఆహా! ఉభయులు దారి తప్పినారు
హిందువులు తాము గొప్పవారిమని
అందురు
ఇతరులను తమ కడవ తాకనీయరు
వెలయాండ్రతల్పముల శయనింతురు.'
ఇది హిందువుల గొప్పతనము.
ముసల్మానులలో పీరులు, ఔలియాలు కోళ్ళను చంపి తిందురు-"

"స్వామి యెట్టివాడో ఎరుగను
మసీదులో ముల్లా అరచును
మా స్వామి చెవిటివాడా?
మీరు జపమాల తిప్పవచ్చు
లలాటమునకు రంగులు పూయవచ్చు
పొడవైన జటలు ధరింపవచ్చు
కాని మీ హృదయంలో అవిశ్వాసమనే
చురకత్తి వున్నది
ఈ విధముగా స్వామిని చేరలేరు."

(కబీరు గ్రంథావళి)

అని తీవ్రంగా విమర్శించాడు. సజీవుల్ని ద్వేషిస్తూ నిర్జీవుల్ని పూజించే మన అజ్ఞానాన్ని మరి కబీరు యేమంటాడో చూడండి. "శ్మశానములో శవానికి దహనసంస్కారం జరిపిన తరువాత మరణించిన వ్యక్తియెడ ఎక్కడలేని ప్రేమానురాగాలు ఒలకపోస్తారు. కాని జీవించివున్న పెద్దలకు బడితెపూజ చేస్తారు. వ్యక్తి చనిపోయిన పిమ్మట అతని నోటిలో గంగాజలం పోస్తారు. కాని బ్రతికి వున్న ముసలి ముతక వారిని ఆకలితో అలమటింపచేస్తారు. పరలోకగతులైన పూర్వీకులకు పిండం పెడతారు. పెద్దలు బ్రతికివున్నంతవరకూ తిట్లూ శాపనార్థాలూ పెడతారు. చచ్చినతరువాత శ్రాద్ధముపెట్టి వారియెడ తమ భక్తిప్రపత్తులను ప్రదర్శిస్తారు. కబీరు అంటాడు - కాకులకు వేసింది చచ్చి స్వర్గానవున్న వారికి ఎల్లా చేరుతుంది? (కబీరు గ్రంథావళి.) ఇలాంటి ఆచారవ్యవహారాల్ని తీక్షమైన పదజాలంతో గుండెల్లో నాటుకుపోయేటట్లు విమర్శించడంలో కబీరు మన వేమన్నకు సరిజోడు.

క్రీ॥శ॥ 15వ శతాబ్దంలో జీవించిన కబీరు జన్మస్థానము కాశీ. ఇతని తల్లిదండ్రులెవరో స్పష్టముగ తెలియదుకాని ఒక బ్రాహ్మణ వితంతువు కని (లోకాపవాదానికి భయపడి) పారవైచిన యీ కబీరును నీమా నీరూ అనే మహమ్మదీయ దంపతులు పెంచినట్లు మాత్రం తెలుస్తూవుంది. మహాత్ముల పుట్టుకలకు సంబంధించి కల్పనలెన్నో ప్రచారము నందున్నట్లే కబీరు జననాన్ని గూర్చి కూడ అనేక అద్భుత గాథలు ప్రచారంలో వున్నాయి.

కబీరు అనగా గొప్పవాడని అర్థం. సుప్రసిద్ధ వేదాంతులైన రామానందుడు, షేక్ తకీ అనువారితని గురువులని జనశ్రుతి. కబీరుకు లోయీ, రామజానియా అనే ఇద్దరు భార్యలు; కమన్, కమలి అనే ఇరువురు బిడ్డలూ వుండేవారనీ, కౌటుంబికమైన అశాంతి సదా అతనిని వెన్నాడేదనీ డా॥ రామకుమారవర్మ వ్రాస్తున్నాడు. ఆయీనె అక్బరీ, ఎ హిస్టరీ ఆఫ్ ది మరాఠా పీపుల్, కబీర్ మన్‌సూర్ వగైరా గ్రంథాలవల్ల కబీరు మక్కాయాత్ర చేయడమేగాక యావదుత్తర భారతం తిరిగినట్లు తెలుస్తూవుంది.

కబీరు బ్రతికి వున్నంతకాలం గౌరవసన్మానాల్ని పొందలేదు సరికదా ప్రజల తృణీకారానికి, సికిందర్‌లోడీ అనే నాటి మహమ్మదీయ ప్రభునికోపానికిగురై ఎన్నో బాధలనుభవించాడు. ఉన్నదున్నట్లు చెప్పడంవల్లను, సమాజంలోని మర్యాదల్ని సంప్రదాయాల్ని అలక్ష్యం చేయడంవల్లను కబీరు చుట్టూవున్న వారంతా అతనికి శత్రువులయ్యారని 'కబీర్ అండ్ కబీర్ పంథా'

అనే గ్రంథం సాక్ష్యమిస్తూవుంది. అయితే అతడు చెప్పిన కవిత్వం, తాత్త్వికచింతన హిందీ సాహిత్యం మీదనేగాక ఉత్తరభారత దేశంలోని సామాన్యమానవుని మీదకూడ అసామాన్యమైన ముద్రవేయడం జరిగింది. అతని తత్త్వవిచారం సహజసిద్ధమైన జ్ఞానం వల్లను, లోకానుభవంవల్లను, స్వయం సాధనవల్లను కలిగినదే. హిందూ మహమ్మదీయ మతాల్లోని సర్వోత్తమ గుణాల్ని స్వీకరించి మిశ్రమ భావుకతను రూపొందించడానికి ప్రయత్నించిన కబీరు గొప్ప గాయకుడు, వాగ్గేయకారుడున్నూ. అతని బోధనలకు ఉపనిషత్తులలోని ఏకేశ్వరోపాసన, ఇస్లాం మతంలోని ఈశ్వరుడొక్కడే అను సిద్ధాంతం ప్రాతిపదికలైనట్లు చెప్పవచ్చు. "అతనికి ముఖములేదు. శిరస్సులేదు. సంకేతప్రాయమైన రూపములేదు. పూం వాసనలకన్న సూక్ష్మమైనవాడతడు." అనే కబీరు మాట యిందుకు దృష్టాంతం. ఈ తత్త్వవేత్త శ్రీరామ భక్తుడు. అయితే అతని రాముడు విష్ణుని అవతారంకాదు. రాముడు నిర్గుణుడనీ, నిరాకారుడనీ, రాముడు - రహీము ఇద్దరూ ఒక్కడేననీ అతని విశ్వాసం.

"ఏకం సత్ విప్రా బహుధా వదంతి"
(ఋగ్వేదము)

(సత్యము ఒక్కటే. దీన్ని జ్ఞానులు పలు విధాలుగా నిర్వచించివున్నారు.)

"తిలేషు తైలం, దధినీవ సర్పిః, ఆపః స్రోతస్సు, అరణీషు చాగ్నిః, ఏవమాత్మని మనసా గృహ్యతేఽసౌ, సత్యే నయనం తపసా యోఽను పశ్యతి-" (శ్వేతాశ్వేతరోపనిషత్తు) (నువ్వుల్లో నూనెలాగా, మీగడలో వెన్నలాగా, నదీగర్భంలో నీటిలాగా, కట్టెలో నిప్పులాగా, నిజవ్యక్తిత్వం ఆత్మలో వుంటుంది. కనుక ఆ వ్యక్తిత్వాన్ని సత్యసంధతతో ధ్యానంతో కనుగొనుము.) అనే ప్రాచీనమహర్షుల తత్త్వజ్ఞానాన్ని కబీరు ఆలోచనా విధానంలో గమనింపవచ్చు. చూడండి.

"ఆ నిగూఢ పదమును నేనెట్లా వ్యక్తం
చేసేను?
'అతను' ఇట్టివాడుకాదు, ఇట్టివాడు
అని ఎట్లా వివరించేను?
ఆయన నాలోవున్నాడని చెప్పుదునా
జగత్తు సిగ్గిలుతుంది.
లేక, ఆయన నాకు బాహ్యంగా వున్నా
డని అంటే

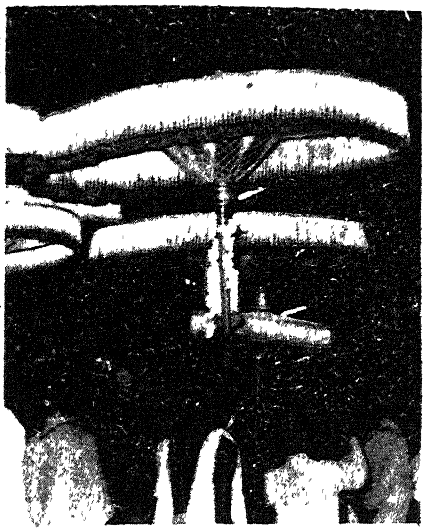
అది అబద్ధమౌతుంది.
ఆయన ఆంతరంగిక బాహ్యజగత్తులను
అవిభాజ్యమైన ఏక జగత్తుగా చేస్తాడు.
ఎరుక, ఎరుగమి రెండూ ఆయన పాద
పీఠములు

ఆయన ప్రత్యక్షుడుకాడు. దాగిలేడు
వెల్లడిచేయబడినవాడుకాడు
గూఢముగావున్న వాడుకాడు
అతను ఏమిటో, ఎవరో"
(వన్ హండ్రెడ్ పోయమ్స్ ఆఫ్ కబీరు)

మానవుడు నిరాడంబరంగా, తృప్తిగా జీవించాలని కబీరు ప్రబోధం. ప్రతి వ్యక్తీ కాయకష్టంచేయాలనీ, సోమరితనం పనికి రాదనీ, ఇతరుల సొత్తును అపహరింప రాదనీ, స్వాతిశయంతగదనీ, పాక్షికాలు, సంకుచితాలు అయిన మతాలు ఉచితములు కావనీ, బాహ్యసంస్కారములు అర్థంలేనివనీ, కులతత్త్వంతో పరస్పరం ద్వేషించుకోవడం వినాశహేతువనీ కబీరు ఉద్ఘోషించాడు.

— శ్రీ డి. నాగసిద్ధారెడ్డి

★

ప్రకటన

గొడుగుల పంపిణీ

మైకు సెట్లవలెనే ఏభై శాతం సబ్సిడీతో గొడుగుల జతను కూడా ఆలయాలకు విరాళంగా ఇవ్వాలని తే 6-3-82 దిన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థాన నిర్వాహక మండలిలో తీర్మానించటం జరిగింది కనుక గొడుగులు అవసరమైన ఆలయాల అధికారులు తమ అభ్యర్థనలు పంపుకొనవలసిందిగా కోరటమైనది గొడుగుల జత నగం వెల రూ. 600/- అవుతుందికనుక టి. టి. డి. కార్యనిర్వహణాధికారి పేరిట ఆ మొత్తానికి డిమాండ్ డ్రాఫ్టు తీసుకొని ఆయా జిల్లాల అసిస్టెంట్ దేవాదాయ కమీషనర్ ల ద్వారా తమ దరఖాస్తులను పంపిన పక్షంలో, అలాంటి వారికి గొడుగులు మంజూరు చేయబడుతవి.

కార్యనిర్వహణాధికారి,
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు,
తిరుపతి.

(12 వ పేజి తరువాయి)

'చిత్తం' అన్నాడు రాజయ్య—

"మదోన్మత్తుడైన మానవుడే మత్తగజం—మాయా ప్రపంచమే ఒక కాసారం. అందులో ప్రవేశించాడు, తన శక్తి కొలది, జలాశయాన్ని, అల్లకల్లోలం చేశాడు. తామర తూడులన్నీ పెకలించాడు. ఈ మత్త గజం ధాటికి జనం గజ గజ లాడి పోయారు— అలా కొంత కాలం విహరించాడు. మరణమనే మకరం సమీపించింది—కాలు పట్టుకుంది—మొకులాగే ఆట ప్రారంభమైంది. జుత్తు నెరిసింది. రంగు వేశాడు. కళ్ళచూపు పాడైంది. కళ్ళజోడు పెట్టాడు. పళ్లు కూడా రాలి పోయినై. కొత్త పళ్లు కట్టించుకొని పోరాడుతున్నాడు. మొసలి పళ్ళు కాలులో దిగ బడినై. మొసలికి మంచి పట్టు దొరికింది. తనవైపు లాగుతోంది. ఏనుగు జవసత్వాలుడిగి పోతున్నాయి. వైద్యులు ఇక మందు బిళ్లలు, టానిక్కులు పని చెయ్యవు ఇంతే సంగతులని చేతులెత్తేశారు! బాగా వార్ధక్యం వచ్చేసింది. ఒకప్పుడు ఈ ప్రపంచాన్నే గడ గడ లాడించిన తాను, ఇప్పుడు గడ గడ వణికి పోతున్నాడు.

"ఇదం శరీరం పరిణామపేశలం, పతత్య వశ్యం శ్లథ సంధి జర్ఝరం"....

"తెలుగు తెలుగు" అన్నట్లు కళ్లు తేలేశాడు రాజయ్య!

ముసలి తనంతో మెత్తబడిన ఈ శరీరం, కీళ్ళు సడలిపోయి రాలిపోవడం ఖాయం— జన్మ దుఃఖమూ, జరా దుఃఖమూ, జాయా దుఃఖం మళ్ళీ మళ్ళీ వస్తూనే వుంటై? దీనికేమిటి విమోచన మార్గం అని ఆలోచనలో పడ్డాడు!....దిన దినానికి, తన బలం సన్నగిల్లి పోతుంది. అప్పుడు శ్రియఃపతి గుర్తుకొచ్చాడు, శ్రియః కాంతాయ కల్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినాం" అన్నాడు. అందాక అండపిండ బ్రహ్మాండాధి నాయకుడైన శ్రీవారి గద్య జ్ఞాపకం రాలేదు!....శ్రీ మదఖిల మహీ మండల మండన అని ప్రారంభించాడు. లావొక్కింతయు లేదు.... నీవే తప్ప ఇతఃపరంబెరుగ అని కర మెత్తి మొక్కాడు. శ్రీవారు, మొరాలించారు. శ్రీ సతికైనా చెప్పకుండా బయలు దేరి, మకరాన్ని ఛేదించారు. గజేంద్రుడికి మోక్షం ప్రసాదించారు....

ఇక్కడ పోతానికుడు ఏం చెప్పాలని ప్రయత్నిస్తున్నాడు? ఎంతటి పుణ్యపిండమైనా, చండశాసనుడైనా, ఏదో నాటికి, ముసలితనము మృత్యువు అనే మొసలి వాత పడక తప్పదు. దీనికి తరణోపాయ మేమిటి? నీవే తప్ప ఇతఃపరం బెరుగనని, ఆ సర్వేశ్వరునికి శరణాగతి చెయ్యడమే—గోపికా వస్త్రాపహరణం కూడ, శరణాగతే చెబుతుంది!....ఒకటి కరుణరస భరితం. ఒకటి శృంగార రసమయం. అంతే తేడా....అన్నాడు పరమాత్మ....చెవులు రిక్కించుకుని పాదాలపై రాజయ్య అలాగే పరమాత్ముని పాదవీధిలో వ్రాలాడు. అన్యథా శరణం నాస్తి, త్వమేవ శరణం మమ! తస్మాత్ కారుణ్య భావేన, రక్ష రక్ష జనార్దన అంటూ నమస్కరించాడు....

రాజయ్య తల ఎత్తేసరికి పరమాత్మ అదృశ్యమై పోయాడు. విశ్వ విమోహకమైన వేణునాదం, విదూరంగా వినిపిస్తోంది ఆ మధుర మనోహర గానమే, ఒక జోల పాటగా, రాజయ్య చిన్నారి పాప మనస్సు ఆదమరచి హాయిగా నిదురపోయింది—

★

ఉపనిషద్వాణి

శ్రీ యామిజాల పద్మనాభస్వామి

మాండూక్యోపనిషత్తు

శాంతిపాఠం

ఓం భద్రం కర్ణేభి శ్శృణుయామ దేవాః
భద్రం పశ్యేమ-క్షభి ర్యజత్రాః
స్థిరై రంగై స్తుష్టువాగ్ంసస్తనూభిః
వ్యశేమ దేవహితం యదాయుః.

వేల్పులారా! మా చెవులు మంచి మాటలనే వినుగాక! మా కన్నులు మంచి దినుసునే చూచుగాక! ఏలాటి వికారము లేని అవయవాలుగలవై పుష్టిగా వుంటూ మా శరీరాలు దేవుడిచ్చిన పూర్ణాయువు అనుభవిస్తూ మిమ్ము సేవించుగాక!

(వినేది మంచినే వింటూ, చూచేది మంచినే చూస్తూ, చేసేది దేవతలకు తృప్తిని కలిగించేదై వుంటే మానవుడు పూర్ణాయువుతో పుష్టిగా ఈ లోకములో పెరిగి సుఖజీవి అవుతాడని భావం.)

స్వస్తి న ఇంద్రో వృద్ధ శ్రవాః
స్వస్తి నః పూషా విశ్వవేదాః
స్వస్తి నస్తార్క్ష్యో అరిష్టనేమిః
స్వస్తి నో బృహస్పతి ర్దధాతు.

పరమార్థమును గురువులవల్ల క్షుణ్ణంగా తెలిసిన విద్వాంసుడు ఇంద్రుడు మాకు మేలు కలిగించుగాక! విశ్వవంద్యుడైన సూర్యుడు మాకు సేమము చేకూర్చుగాక! అశుభములను తన రెక్కలగాలితో చెదరగొట్టే గరుడుడు మాకు మంచిని ఘటించుగాక!

సర్వశాస్త్ర విశారదుడైన బృహస్పతి మాకు మేలు చేయుగాక!

మంత్రము-1

హరిః ఓమ్, ఓమిత్యే తదక్షరమిదగ్ం సర్వం
తస్యోప వ్యాఖ్యానం
భూతం, భవ, ద్భవిష్యమితి సర్వమోంకార ఏవ
యచ్చాన్య త్త్రికాలాతీతం తదప్యోంకార ఏవ.

ఇదంతా 'ఓం' అనే అక్షరముయొక్క స్వరూపమే. నిన్నటిది, నేటిది, రేపటిది- అంతా ఆ ఓంకారమే. మూడు కాలాలకు మించినది ఏదైనావుంటే అదీ ఓంకారమే.

దానినే యీ ఉపనిషత్తుద్వారా వివరించడమైనది.

(ఓంకారం కాలానికి ప్రతిబింబం. కాలం ఈశ్వర రూపం. ప్రాణి మనుగడకి మేలైన దీపం. అది తెలుసుకోలేక జీవులు గిజగిజలాడుతూన్నారు. ఆలాటి వారికి తరణోపాయముగా ఈ ఉపనిషత్తు ఈశ్వరబోధ చేస్తూంది.

కాలమూ, కాలాతీతమయిన వస్తువూ ఓంకారమే అనిన్నీ, ఆ హేతువుచే కాలాన్ని వ్యర్థం చెయ్యకూడదనిన్నీ హెచ్చరించడం కూడా దీనివల్ల తెలుసుకోవలెను.)

౨

సర్వం హ్యేతద్బ్రహ్మాయమాత్మా
బ్రహ్మ సోఽయమాత్మా చతుష్పాత్.

కంటికి కనిపిస్తూన్న యీ ప్రపంచమంతా బ్రహ్మమే. ప్రాణికి లోపల జీవరూపముగా వున్నదిన్నీ, ఆత్మగా దహరాకాశమునందు (హృదయగుహలో) తేజోమూర్తియై వెలిగేదిన్నీ ఆ బ్రహ్మమే. ఆలాటి బ్రహ్మకు నాలుగుపాదాలు.

(శరీరమును ఆశ్రయించి కష్టసుఖాలు అనుభవించేది జీవాత్మ. కష్టసుఖాలను అంటక స్వతంత్రముగా హృదయకోశమందు వెలుగుతూవుండే దివ్యజ్యోతిమూర్తి ఆత్మ.

మాయ, లేక అజ్ఞానం, అవిద్య అడ్డుగా తెరలాగా వుంటూ జీవుడికీ ఆత్మకూ భేదం కల్పిస్తూవుంటుంది. ఆ అజ్ఞానమును పోగొట్టుకుని ఆత్మను దర్శించి కృతార్థుడు అవడానికే యీ బోధలన్నీ.)

౩

జాగరితస్థానో బహిప్ప్రజ్ఞః సప్తాంగః
ఏకోనవింశతిముఖః స్థూలభుక్
వైశ్వానరః ప్రథమః పాదః

జాగరూకత కలిగించేవాడు, వెలుపలి పదార్థములను తెలుసుకునే తెలివికలిగించేవాడున్ను, ఏడు అంగములు, పందొమ్మిది ముఖాలూ, కలవాడై స్థూలపదార్థాలను స్వానుభవానికి తెచ్చుకుంటూ విశ్వమునందలి నరులను తమ తమ కర్మాచరణమునందు నడిపేవాడై 'వైశ్వానరుడు' అనే పేరుతో భాసించే అనిరుద్ధమూర్తి ప్రణవ స్వరూపియైన బ్రహ్మపదార్థముయొక్క ప్రథమ పాదం-

వివరణ:

ఆకాశం, సూర్యుడు, వాయువు, అగ్ని, జలం, భూమి, జీవుడు - అనేవి ఏడున్నూ పరమాత్ముని అంగాలు.

కర్మేంద్రియాలు అయిదు, జ్ఞానేంద్రియాలు అయిదు, మనస్సు, బుద్ధి, అహంకారం, చిత్తం - కలిసి పందొమ్మిది. ఇవి బ్రహ్మకు ముఖాలు.

4

స్వప్నస్థానోఽంతఃప్రజ్ఞః సప్తాంగః
ఏకోనవింశతిముఖః
ప్రవివిక్తభుక్తైజసో ద్వితీయః పాదః

స్వప్నావస్థకు కారకుడై, అంతరజ్ఞానము కలిగించేవాడై ఏడు అంగములు, పందొమ్మిది ముఖాలు కలవాడై స్వప్నావస్థలో పలువిధములైన అనుభవాలను కలిగిస్తూ వుండే తేజోమయమూర్తి పరబ్రహ్మయొక్క (ఓంకారముయొక్క) రెండవ పాదం.

'ప్రద్యుమ్నమూర్తి' అని గ్రహించేది.

(స్వప్నావస్థ అనేది దేహాన్ని ఆశ్రయించి వున్న జీవునకుగాని ఆత్మకు లేదు. ఆ జీవుడు మేల్కొనివున్న సమయములోలాగే స్వప్నావస్థలో కూడా ఏవో అనుభవాలు కలవాడౌతాడు. ఆ అనుభవాలు ఆత్మకు వుండవు. కనుక ఆ సమయములో కూడా లోపలవుండే ఆత్మ సహజమైన తేజస్సుతోనే వెలుగుతూ జీవునిచే అవన్నీ అనుభవింపచేస్తూ వుంటుంది.)

5

యత్ర సుప్తో న కంచన కామం కామయతే
న కంచన స్వప్నం పశ్యతి తత్సుషుప్తం,
సుషుప్తస్థాన ఏకీభూతః ప్రజ్ఞానఘన ఏవ
ఆనందమయో హ్యానందభుక్చేతోముఖః ప్రాజ్ఞః
తృతీయః పాదః.

జీవుడు గాఢంగా నిద్రిస్తున్నపుడు, దేనినీ కోరనివాడై దేనినీ చూడనివాడై వుంటాడు. ఆ అవస్థకే 'సుషుప్తి' అని పేరు.

ఆలాటి సుషుప్త స్థానమునందు ఏకాకిగా వుంటూ ప్రజ్ఞానమూ ఆనందమూ తానే అయి ఆనందం అనుభవిస్తూ జీవునిచే ఆనందం అనుభవింపచేస్తూ నిర్మలమైన చైతన్య జ్ఞానముచేతనే తెలుసుకోదగినవాడై సర్వమూ తెలిసినవాడైన పరమాత్మని మూడవ పాదం 'సంకర్షణమూర్తి.'

(గాఢనిద్ర అన్నిటినీ మించిన ఉత్తమ దశ. ఆ దశలో అనుభవించేది ప్రశాంతి. దానిని 'సుషుప్తి' అని లోకంలో అందరూ అనేదే. అదే ఆనందమయమైన పరబ్రహ్మ యొక్క ఉత్తమస్థాయి. ఆ దశలో జీవుడు పరమాత్మను చేరుతాడు. కనుక దైహికమైన అనుభవం అంతా మరచిపోయి తానూ ఆనందభోక్త అవుతాడు. ఆలాటి ఆనందమయమైన ఆత్మతత్త్వాన్ని విషయవాసనలకు దూరమైన చిత్తమే తెలుసుకుంటుంది. ఆ తెలివికే ప్రజ్ఞానం అని వైదికసంకేతం.)

6

ఏష సర్వేశ్వర ఏష సర్వజ్ఞః
ఏషోఽంతర్యామ్యే షయోని స్సర్వస్య
ప్రభవాప్యయౌ హి భూతానామ్,

ఆలాటి యీ పరమాత్మయే సర్వేశ్వరుడు. సర్వజ్ఞుడు. భూతరాశికి ఆత్మగా లోపల వుంటున్నాడు. భూతకోటి పుట్టుకకూ, జీవించుటకూ, లయమునకూ ఉపాధియయి వున్నాడు.

7

నాంతఃప్రజ్ఞం న బహిఃప్రజ్ఞం
నోభయతఃప్రజ్ఞం, నప్రజ్ఞానఘనం
న ప్రజ్ఞం నా ప్రజ్ఞం, అదృష్టమవ్యవహార్యం
అగ్రాహ్య మలక్షణ మచింత్యం అవ్యపదేశ్యం
ఏకాత్మప్రత్యయసారం ప్రపంచోపశమం
శాంతం శివ మద్వైతం చతుర్థం మన్యంతే
స ఆత్మా స విజ్ఞేయః.

ఓంకార స్వరూపుడైన ఈశ్వరుని నాల్గవ పాదం వాసుదేవమూర్తి. ఆమూర్తి జ్ఞానేంద్రియానికి కనిపించదు. బాహ్యప్రజ్ఞకి అందదు. ఆ మూర్తికి జాగ్రదవస్థ లేదు. స్వప్నావస్థలేదు. సుషుప్తి అనే అవస్థ లేదు. ప్రజ్ఞ వుందా, లేదా? వుందని చెప్పలేము, లేదని చెప్పలేము. జీవలోక వ్యవహారముతో సంబంధం ఉండదు. కర్మేంద్రియాలకు పట్టుపడదు. ఇలాటిది అని చెప్పడానికిగాని నిర్ణయించడానికిగాని సాధ్యపడదు. ఆలోచనకి అందదు. ధ్వనిరహితం, నామ రహితం. అన్ని అవస్థలకు మించి ఆత్మ ఒక్కటే అని చెప్పదగినది. ప్రపంచనాశానికి కారణము. పగ, వగ ఇలాటి ద్వంద్వాలు లేని శాంతమూర్తి. శుభస్వరూపం గలది. అదా ఇదా అని వేరుచేసి చెప్పదగని ఏక శబ్దవాచ్యుడుగా వుండేది ...

అదే అంతరాత్మ పరమాత్మ అని తత్త్వజ్ఞులు భావిస్తారు.

(పైన చెప్పిన నాలుగు మూర్తులున్నూ వాసుదేవ వ్యూహం అని భాగవతం వివరించి చెప్పింది.)

ఆ ఆత్మనే తెలుసుకోవాలి....

8

సోఽయ మాత్మాఽధ్యక్షర మోంకారోఽధిమాత్రం
పాదా మాత్రా మాత్రాశ్చ పాదా అకార ఉకారో
మకార ఇతి.

అక్షరాలలో అధికమై మాత్రలుకలదై వున్న ఓంకారమే ఆ ఆత్మ అని గ్రహించేది.

అ,ఉ,మ అనే మాత్రలు పరమాత్మకు పాదములని చెప్పుకోవాలి.

అనిరుద్ధ, ప్రద్యుమ్న, సంకర్షణ, వాసుదేవ రూపాలు నాలుగున్ను ప్రణవానికి (ఓంకారానికి) మాత్రలైన అకారాదులుగా చెప్పదగినవి. కాబట్టి ప్రణవమే పరమాత్మగా తెలుసుకుని ఉపాసించాలి.

9

జాగరితస్థానో వైశ్వానరోఽకారః
ప్రథమా మాత్రా, ఆప్తే రాదిమత్వాద్వా
ఆప్నోతి హ వై సర్వాన్ కామానాదిశ్చ భవతి
య ఏవం వేద.

ఓంకారము నందలి ప్రథమమాత్ర అయిన అకారం జాగ్రదవస్థకు సంబంధించిన వైశ్వానరుడు (వైశ్వానరుడని చెప్పదగిన పరబ్రహ్మ) సమస్త విశ్వమునూ వ్యాపించి వుండే ఆదిమూర్తి. ఈ తత్త్వం తెలుసుకున్నవాడు ఐహికానికీ ఆముష్మికానికీ సంబంధించిన కోర్కెలన్నిటినీ పొందుతాడు. తత్త్వవేత్తలలో అగ్రగణ్యుడవుతాడు.

10

స్వప్నస్థాన స్తైజస ఉకారో ద్వితీయామాత్రా
ఉత్కర్షాదుభయత్వాద్వోత్కర్షతి హ వై జ్ఞాన
సంతతిం సమానశ్చ భవతి నాస్యాబ్రహ్మ
విత్కులే భవతి య ఏవం వేద.

ఓంకారమునందలి ద్వితీయ మాత్ర అయిన ఉకారం స్వప్నావస్థకి సంబంధించిన తేజోమూర్తి (ప్రద్యుమ్నమూర్తి). ఈ మూర్తి వైశ్వానరుని రూపమైన అనిరుద్ధమూర్తికన్నా ఉత్కృష్టమైనది. ప్రాజ్ఞ మూర్తికన్నా సూక్ష్మమై గొప్పదవుతూంది. ఈ తత్త్వం తెలుసుకున్నవాడు తన సంతతిని (శిష్యులను) జ్ఞానులుగా తీర్చి దిద్దుతాడు. అతని వంశములో బ్రహ్మవేత్త కానివాడు (అజ్ఞాని) పుట్టడు. అతడు పరమాత్మకి సమానుడవుతాడు.

11

సుషుప్తిస్థానః ప్రాజ్ఞో మకార స్తృతీయా
మాత్రా మితేరపీతేర్వా మినోతి హ వా
ఇదం సర్వమపీతిశ్చ భవతి య ఏవం వేద.

సుషుప్తి స్థానమందున్న ప్రాజ్ఞుడు (సంకర్షణ స్వరూపుడు) ప్రణవము యొక్క మూడవమాత్ర అయిన మకారం.

ఈ మకారం అకార-ఉకారాలకు చివరది అవడం వల్లనూ ఆ రెంటినీ కలిపి రూపం మార్చినది అయినందువల్లనూ ప్రణవం యొక్క స్వరూపాన్ని గ్రహించి అర్థం చేసుకుని ఉపాసించదగినదై వుంది. ఈ తత్త్వం తెలుసుకుని ఉపాసించేవాడు విశ్వస్వరూపమును తెలిసినవాడవుతాడు. జన్మాంతమందు పరబ్రహ్మమునందు చేరిపోతాడు.

12

అమాత్రశ్చతుర్థోఽ వ్యవహార్యః
ప్రపంచోపశమః శివోఽద్వైత ఏవం
ఓంకార ఆత్మైవ.
సంవిశత్యాత్మ నాత్మానం య ఏవం వేద.

మాత్రలెక్కకురాని నాల్గవపాదం 'ఇలాటిది' అని చెప్పడానికి సాధ్యం కానిది. ప్రపంచాన్ని అదే తనలోకి తీసుకునేది. శుభంకరము. తనతో సమానంగా చెప్పదగినది వేరొకటి లేనిది. ఈ విధంగా ఓంకారమే ఆత్మ (పరబ్రహ్మ) అవుతూంది. ఈ తత్త్వం తెలుసుకున్నవాడు ఈ ఆత్మోపాసనచే ఆత్మయందు (ఈశ్వరునియందు) చేరగలడు.

(ప్రణవోపాసనచే బ్రహ్మసాయుజ్యం ప్రాప్తిస్తుంది.)

ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః.

ఇది మాండూక్యోపనిషత్తు- సమాప్తం.

(41 వ పేజీ తరువాయి)

త్రిభిర్గుణమయై ర్భావై రేభిస్సర్వమిదం జగత్ ।
మోహితం నాభిజానాతి మామేభ్యః పర మవ్యయమ్ ॥

ఈ మూడు గుణాల ప్రభావం వల్ల ప్రపంచమంతా భ్రమచెంది, వాటికంటే విలక్షణుడిగా, వినాశం లేనివాడిగా నన్ను గ్రహించలేక పోతున్నది.

దైవీ హ్యేషా గుణమయీ మమ మాయా దురత్యయా ।
మామేవ యే ప్రపద్యంతే మాయా మేతాం తరంతి తే ॥

త్రిగుణ స్వరూపమైన ఈ నా దైవమాయను దాటడం సామాన్యులకు సాధ్యపడదు. అయితే నన్నే ఆశ్రయించిన వాళ్లు దానిని అతిక్రమిస్తారు.

న మాం దుష్కృతినో మూఢాః ప్రపద్యంతే నరాధమాః ।
మాయయాఽపహృతజ్ఞానాః ఆసురం భావ మాశ్రితాః ॥

పాపాత్ములు, మూఢులు, మానవాధములు, మాయలో పడి వివేకం కోల్పోయిన వాళ్లు, రాక్షస భావాలను ఆశ్రయించిన వాళ్లు నన్ను పొందలేరు.

చతుర్విధా భజంతే మాం జనా స్సుకృతినోఽర్జున ! ।
ఆర్తో జిజ్ఞాసురర్థార్థీ జ్ఞానీ చ భరతర్షభ ! ॥

అర్జునా! నన్ను సేవించే పుణ్యపురుషులు నాలుగు రకాలు–ఆపదలో వున్నవాడు, ఆత్మతత్త్వం తెలుసుకో గోరే వాడు, సిరిసంపదలు కోరేవాడు, ఆత్మజ్ఞానం కలిగినవాడు.

తేషాం జ్ఞానీ నిత్యయుక్తః ఏకభక్తిర్విశిష్యతే ।
ప్రియో హి జ్ఞానినోఽత్యర్థం అహం స చ మమ ప్రియః॥

ఈ నలుగురిలో నిత్యమూ భగవంతుణ్ణి భక్తితో భజించే ఆత్మజ్ఞాని అత్యుత్తముడు. అలాంటి జ్ఞానికి నేనూ, నాకు అతనూ ఎంతో ప్రియులం కావడమే దీనికి కారణం.

ఉదారాస్సర్వ ఏవైతే జ్ఞానీ త్వాత్మైవ మే మతమ్ ।
ఆస్థితస్స హి యుక్తాత్మా మామేవానుత్తమాం గతిమ్ ॥

వీళ్లంతా గొప్పవాళ్ళే అయినప్పటికి జ్ఞానిమాత్రం నా ఆత్మస్వరూపుడే అని నా అభిప్రాయం. ఎందువల్ల నంటే అతను నన్నే పరమగతిగా భావించి సేవిస్తాడు.

బహూనాం జన్మనా మంతే జ్ఞానవాన్మాం ప్రపద్యతే ।
వాసుదేవ స్సర్వమితి స మహాత్మా సుదుర్లభః ॥

అనేక జన్మలలో ఆచరించిన పుణ్యకర్మల ఫలితంగా జ్ఞాని చివరజగత్తు సర్వమూవాసుదేవమయం అనేజ్ఞానంతో నన్నాశ్రయిస్తాడు. ఈ లోకంలో అలాంటి మహానుభావులు చాలాఅరుదు.

కామైస్తైస్తైర్హృత జ్ఞానాః ప్రపద్యంతేఽన్యదేవతాః ।
తం తం నియమమాస్థాయ ప్రకృత్యా నియతా స్స్వయా॥

తమ తమ పూర్వ జన్మ సంస్కారాలకు సంబంధించిన కోరికల మూలంగా వివేకం కోల్పోయిన కొందరు, ఇతర దేవతలను వాళ్లకు తగిన నియమాలతో ఉపాసిస్తున్నారు.

యో యో యాం యాం తనుం భక్తః శ్రద్ధయార్చితుమిచ్ఛతి ।
తస్య తస్యాఽచలాం శ్రద్ధాం తామేవ విదధామ్యహమ్ ॥

ఏ భక్తుడు ఏ దేవతామూర్తిని పూజించ కోరుతున్నాడో, అతనికి ఆ దేవతామూర్తి పట్ల అచంచలమైన శ్రద్ధ నేను కలగజేస్తాను.

స తయా శ్రద్ధయా యుక్తః తస్యారాధన మీహతే ।
లభతే చ తతః కామాన్ మయైవ విహితాన్హితాన్ ॥

అలాంటి శ్రద్ధాభక్తులతో ఆ దేవతామూర్తిని ఆరాధించిన వాళ్లు నేను కలగ జేసే కామితార్థాలనే ఆ దేవతద్వారా పొందుతున్నాడు.

అంతవత్తు ఫలం తేషాం తద్భవత్యల్పమేధసామ్ ।
దేవాన్దేవయజో యాంతి మద్భక్తా యాంతి మామపి ॥

మందబుద్ధులైన ఈ మానవులు పొందే ఫలితాలు అశాశ్వతాలు. దేవతలను అర్చించేవాళ్లు దేవతలనే పొందుతారు; నా భక్తులు మాత్రం నన్ను పొందుతారు.

అవ్యక్తం వ్యక్తిమాపన్నం మన్యంతే మామబుద్ధయః ।
పరం భావమజానంతో మమావ్యయ మనుత్తమమ్ ॥

అవివేకులు శాశ్వతం, సర్వోత్తమం అయిన నాస్వరూపాన్ని గుర్తించలేక నన్ను మానవ మాత్రుడిగాతలుస్తారు.

నాహం ప్రకాశ స్సర్వస్య యోగమాయా సమావృతః ।
మూఢోఽయం నాభిజానాతి లోకో మామజ మవ్యయమ్॥

యోగమాయచేత కప్పబడివున్న నేను అందరికీ కనబడడం లేదు. మూఢ ప్రపంచం నన్ను పుట్టుక, నాశనం లేనివాడిగా తెలుసుకోలేక పోతున్నది.

వేదాహం సమతీతాని వర్తమానాని చార్జున !
భవిష్యాణి చ భూతాని మాం తు వేద న కశ్చన ॥

అర్జునా! భూత భవిష్యద్వర్తమాన కాలాలకు సంబంధించిన జీవులందరు నాకు తెలుసు. అయితే నేను ఏ ఒక్కడికి తెలియను.

ఇచ్ఛాద్వేషసముత్థేన ద్వంద్వమోహేన భారత ! ।
సర్వభూతాని సమ్మోహం సర్గే యాంతి పరంతప ! ॥

పరంతపా! సమస్త భూతాలు పుట్టుకతోనే అనురాగ ద్వేషాల మూలంగా కలిగే సుఖదుఃఖాదులవల్ల మోహంలో మునిగి, అజ్ఞానంలో పడుతున్నాయి.

యేషాం త్వంతగతం పాపం జనానాం పుణ్య కర్మణామ్ ।
తే ద్వంద్వమోహ నిర్ముక్తాః భజంతే మాం దృఢవ్రతాః ॥

పుణ్య కర్మలు చేసి సకల పాపాలనూ పోగొట్టుకున్న మహానుభావులు సుఖదుఃఖరూపమైన మోహాలనుంచి విముక్తులై గట్టి పట్టుదలతో నన్ను భజిస్తారు.

జరామరణ మోక్షాయ మామాశ్రిత్య యతంతి యే ।
తే బ్రహ్మ తద్విదుః కృత్స్నం అధ్యాత్మం కర్మ చాఖిలమ్॥

ముసలితనం, మృత్యువులనుంచి ముక్తి పొందడానికి నన్ను ఆశ్రయించి, ప్రయత్నించేవాళ్లు పరబ్రహ్మతత్త్వాన్ని, ఆత్మస్వరూపాన్ని, సమస్త కర్మలనూ గ్రహించ గలుగుతారు.

సాధిభూతాధిదైవం మాం సాధియజ్ఞం చ యే విదుః ।
ప్రయాణకాలేఽపి చ మాం తే విదుర్యుక్త చేతసః ॥

అధిభూతమూ, అధిదైవమూ, అధియజ్ఞాలతో కూడిన నా రూపాన్ని తెలిసిన వాళ్లు మరణకాలంలో కూడా నన్ను మరచి పోరు.

ఇలా ఉపనిషత్తులు, బ్రహ్మవిద్య, యోగశాస్త్రం, శ్రీకృష్ణార్జున సంవాదం అయిన శ్రీమద్భగవద్గీతలోని "విజ్ఞాన యోగం" అనే ఏడవ అధ్యాయం సమాప్తం.

(5వ పేజీ తరువాయి)
ప్రకారము భార్యగా స్వీకరించి తనలో లీనం చేసుకొన్నాడు. ఆమె జ్ఞాపకార్థమే నేటికి ధనుర్మాసమందు వైష్ణవ ఆలయాల యందు తిరుప్పావై పఠనము కొనసాగు తున్నది.

మకరసంక్రాంతి :

భారతదేశంలో దీపావళి, వినాయక చవితి, హోళి, దసరా పండుగల తర్వాత ప్రజలు విశేషంగా జరుపుకొనే పండుగలలో సంక్రాంతి ఒకటి. దీనిని ఆంధ్రదేశంలో పెద్దపండుగయని, అరవదేశంలో 'పొంగల్' అని, బెంగాలు, గుజరాతు, మహారాష్ట్ర ములందు 'తిలసంక్రాంతి' అని వ్యవహరిస్తారు. ఈ పండుగ పంటలు పుష్కలంగా పండి ప్రజలు సుఖశాంతులతో వర్ధిల్లేసమయంలో వస్తుంది. బెంగాలురాష్ట్రంలో స్త్రీలుధాన్యపు రాశి చుట్టు సాంప్రదాయపద్ధతిన పచ్చటి గడ్డి పరకలు చేతపట్టి 'బావన్‌పూరి' అని పాడుతూ నాట్యం చేస్తారట! పంజాబులో మకర సంక్రాంతి రోజున సంతానగోపాల స్వామిని పూజచేస్తారు.

ఆంధ్ర దేశమందు ఈ పండుగను పెద్ద పండుగని వ్యవహరిస్తారు. ఈ రోజుపితృదేవ తల ఆత్మశాంతికై తర్పణం వదలి, బ్రాహ్మ ణులకు, నూతన వస్త్రాలు, ధాన్యము, గుమ్మడికాయ దానమిస్తారు. సంక్రాంతి మూడు రోజుల పండుగ. మొదటిరోజున 'భోగి' అని రెండవరోజును సంక్రాంతి, మూడవరోజును కనుమ అంటారు. భోగి పండుగరోజు తెల్లవారు జామున ఇంటిలోని పాతవస్తువులనన్నింటిని కుప్పవేసి పెద్ద పెద్ద మంటలు వేస్తారు. పురాణకాల ప్రకారం ప్రహ్లాదుడు అతడి మేనత్త (హిరణ్యకశిపుని చెల్లెలు) అగ్నికి ఆహుతి కాగ వారి జ్ఞాప కార్థమీ మంటలు వేస్తారని, మరి కొందరు రావణాసురుని కాష్ఠమని చెపుతారు. భోగి రోజున పల్లెలలో కోడి పందెములు మహాసర దాగా జరుగుతాయి.

రెండవరోజు సంక్రాంతి. ఈ పుణ్యదినాన సూర్య భగవానుడు ఉత్తరాయణ సంక్ర మణం చేస్తాడు. ఈ రోజు పితృదేవతలకు తర్పణం వదిలితే వారి ఆత్మ శాంతిస్తుందని పురాణములు పేర్కొంటున్నాయి. ఈ రోజు తెల్లవారి జామునే లేచి తలంటుస్నానమాచ రించి, నూతన వస్త్రములు ధరించి, పితృ దేవతలకు తర్పణం వదులుతారు. గ్రామాల్లో జంగమదేవర్లు, గంగిరెద్దులవాళ్లు, బుడబుడ కలవాళ్ళు, దాసర్లు సాంప్రదాయ పద్ధతిలో భిక్షమెత్తుతారు. ఈ రోజు ప్రతివారు తమ కున్నంతలో లేదనకుండా దానం చేయవలె నని నియమము. ఈ పండుగ మహాభారత కాలంనుండి వాడుకలోనున్నట్లు తెలుస్తోంది. మహాభారత యుద్ధంలో గాయపడిన కౌరవ పితామహుడైన భీష్మాచార్యుడు అంపశ య్యపై పరుండి ఉత్తరాయణకాలం ప్రారం భమైన తర్వాతే ప్రాణత్యాగం చేసుకొ న్నాడు. ఈ సంక్రాంతిరోజుననే శ్రీ హరి వామనావతారమెత్తి బలిచక్రవర్తిని నిర్జిం చినది. అలాగే శ్రీకృష్ణుడు గోవర్ధనగిరిని గోటితో పైకెత్తి యాదవులను రాళ్ళ వర్షము నుండి కాపాడినాడు.

కనుమ. దీనిని పశువుల పండుగ యని, పలకలు పెరికే పండుగ యని కూడా అంటారు. ఈరోజు గోవులకు స్నానము చేయించి వాటికి చెక్కు ఆహారముగా తిని పించి, కొమ్ములకు రంగురంగుల కాగిత ములతోను కురివిగింజలతోను తయారు చేసిన ప్రభలుకట్టి గ్రామాలచుట్టూ మేళ తాళాలతో మెరవడి త్రిప్పుతారు. కొన్ని గ్రామాల్లో పశువుల కొమ్ములను క్రొత్త వస్త్రాలు డబ్బులేక ప్రభలుకట్టి డప్పులు వాయించి వాటిని బెదరించి తరుముతారు. (అల్లి) సరిహద్దులో పౌరుషవంతులైన యువకులు ఆ పశువుల కొమ్ములు పట్టి నిల వేసి వాటికున్న వస్తువులను స్వాధీనము చేసుకొని యుద్ధంలో శత్రు సైన్యాన్ని జయించినట్లు విఱ్ఱవీగిపోతారు. అందుచేతనే పలకలు పెరికే పండుగ అంటారు. ఈ పండుగ చిత్తూరు జిల్లా చంద్రగిరి తాలూ కాలో విశేషంగాను, తమిళనాడు రాష్ట్రంలోని ఉత్తర ఆర్కాడు చెంగల్పట్టు జిల్లాలలో మాట్టుపొంగల్ పేరుతోను జరుపుతారు. ఈ రోజు సాయంత్రము గోవులను గ్రామాలకు దూరంగా తీసుకెళ్ళి అచ్చట పోతులరాజు అనే దేవతలకు పూజచేసి 'చిల్లాకుకుప్ప' అనే పెద్దమంటవేసి గోవులను మంటల చుట్టూ త్రిప్పి రాత్రి ఇల్లు చేరుకొంటారు. కొన్ని గ్రామాల్లో పారువేటలు కూడా జరుగుతాయి,

ఈ సంక్రాంతిధనుర్మాసంలో (డిసెంబరు 15వ తేదినుండి జనవరి 15 వ తేది)వస్తుంది. ఈ మాసం మొదటిరోజు నుండి స్త్రీలు ఇండ్లముంగిట కళ్ళాపిచల్లి రంగవల్లులువేసి మధ్యలో గుమ్మడిపూలుపెట్టి రంగవల్లుల చుట్టూ తంగేడిపూలు చల్లుతారు. సాయం కాలం పసుపుముద్దతో గౌరమ్మబొమ్మను చేసి, ఒక పాత్రలో పాలుపోసి మధ్యన గౌరమ్మనుపెట్టి క్రమముగ ముట్టించి ప్రతి ఇంటివాకిట పుంచుకువెళ్ళి, రకరకాలైన గొబ్బిపాటలు పాడుతూ చందాలు వసూలు చేస్తారు. అలావసూలైన, డబ్బు, ధాన్యంతో కనుమ మరుసటిరోజు పిండివంటలు పద్మో దనం తయారుచేసి, ఊరిబెలుపల కాలువ గట్టుకో చెరువుకోవెళ్ళి గౌరమ్మను నీటిలో నిమజ్జనం చేసి చేసిన వంటలు భోంచేసి తమ ఇళ్ళకు చేరుకొంటారు. ఈ నెలరోజులు ముఖ్యంగా పండుగ మూడురోజులు స్త్రీలు ఒకరితో ఒకరు పోటీపడి తమఇండ్లముంగిట ముగ్గులు వేస్తారు. అందుకే స్త్రీ ల పండు గను ముగ్గుల పండుగ అంటారు. కనుమ మరుసటి రోజు గ్రామస్థులందరు ఏకమై ఉదయమే గ్రామ సమీపములోని ఒక వనము లోనికివెళ్ళి వంటలుచేసి సహ పంక్తి భోజనము చేస్తారు. దీనినే వన భోజనమంటారు. అలా సంక్రాంతి ఒక మాసం రోజులు ప్రజల కెంతో ఉత్సాహాన్ని గ్రామాలకు కాంతిని ఐకమత్యాన్ని కలుగ చేస్తుంది.

ఈ ధనుర్మాసంలోనే స్వామి అయ్యప్ప పూజలు కూడా విశేషంగా జరుగుతాయి. సంక్రాంతి రోజున అయ్యప్ప స్వామి ఆల యానికి వెళ్ళి స్వామిని నిష్ఠతో కొలిచి ధ్యానించితే వారి కష్టాలన్ని తొలగి పోతాయి. ఈ రోజే శబరిమలై భక్తులకు ఆకాశంలో 'ఒకకాంతి' జ్యోతి కనపడు తుంది. దానినే భక్తులు 'మకరవిళక్కు' అంటారు.

ధనుర్మాసము ఇంత పవిత్రతను సంత రించుకొన్నది కాబట్టే వేల సంవత్సరాలు గడచినా హిందువులు ఆచారం తప్పకుండా ఈ మాసంలో సాంప్రదాయంగా జరిపెడి పూజలను క్రమము తప్పకుండా జరిపించు చున్నారు. ఈ మాసంలోనే వైకుంఠఏకాదశి కూడా వస్తుంది.

మన మరో జన్మ ఎలా వుంటుంది?

శ్రీ చిట్టా దామోదరశాస్త్రి

పునర్జన్మ, కర్మ సిద్ధాంతాలు పరస్పరం ముడిపడి ఉన్నాయి. పురాతనకాలంలో ఓ తెలివిగలవాడు స్వార్థపరుడై ఈ రెండిటినీ కనిపెట్టాడనీ, ఫలితంగా సమాజంలో అసమానతల్ని సమర్థిస్తున్నామనీ ఈ కాలంలో దేవుడు లేడనేవారు చెప్పేమాటలు.

మార్క్సుమహాశయుడు అర్థికశాస్త్రాన్ని వడబోసి సమాజంలో అసమానతలు తొలగాలంటే వ్యక్తి పెట్టుబడిదారీవిధానం కాక ప్రభుత్వ పెట్టుబడిదారీ విధానం కావాలన్నాడు. ఇదిపాటిస్తున్న ప్రముఖదేశం రష్యా. ఆదేశంలో ప్రభుత్వం నడిపే వ్యవసాయక్షేత్రంలో కంటే వ్యక్తి సొంత ఇంటి పెరడులో పంటలు బాగాపండుతున్నాయని ఎప్పుడో ఋజువైంది. నేడు మాస్కోలో ప్రైవేటు టాక్సీలను ప్రభుత్వ టాక్సీలకు పోటీగా నడిపితే బాగుంటుందని అక్కడి మేధావులు అభిప్రాయ పడ్డారు.

తుంటికొడితే పళ్ళురాలాయన్నట్లు పునర్జన్మకు మార్క్సు సిద్ధాంతానికి సంబంధం ఏమి టంటారా? మనవిచేస్తా. మార్క్సు సిద్ధాంతంలో దేవుడు లేడుగదా! దాన్ని పాటిస్తున్నరష్యాలో చర్చిలున్నాయి. మసీదులూఉన్నాయి. అడపాదడపా ప్రభుత్వ ఖర్చుతో వాటిని బాగుచేయిస్తూంటారు కూడా. అట్టి రష్యాలో ఇప్పుడు ప్రైవేటు టాక్సీలు అనధికారకంగా నడుస్తున్నాయ్. శంఖంలో పోస్తేగాని తీర్థం కాదన్నట్లు ప్రైవేటు టాక్సీలను అధికారికంగా అనుమతిస్తారు. ఇట్లా పోగాపోగా కొన్నాళ్ళకు వాళ్లు పునర్జన్మమీద పరిశోధన చేయక పోతారా? అని నా ఆకాంక్ష.

హిందూమతంలో మోక్షం అంటే జన్మ రాహిత్యం. సులభంగా చెప్పాలంటే మనం సొంత ఇంట్లో ప్రవేశించడం. అంతవరకు ఇళ్ళు మారుతూ ఉండవలసిందేగదా!మారే ప్రతివాడూ, అద్దె ఎక్కువైనా, యేదైనా ఇంటిలో ప్రవేశిస్తాడుగాని నాసిరకం ఇల్లు కోరడు. అద్దె సుతరామూ చెల్లించలేనివాడు ధర్మసత్రాలలోనో పాడుబడిన మఠాలలోనో ఉంటాడు.

ఈపునర్జన్మ ఎట్లా వస్తుంది? సూక్ష్మంలో చెప్పాలంటే లావాదేవీలు తేల్చుకోటానికే పునర్జన్మ వస్తుంది. నులకమంచం సొంతంగా అల్లుకొనేవాడు నిన్న పగంలో ఆపాడను కొండి, ఈ రోజునిద్రలేచి నిన్నఎక్కడ వదిలాడో అక్కడ పనిఎత్తుకొంటాడు. అంతే కాని మళ్ళీ మొదటికిరాడు, మానవుడు.

మా చిన్నప్పుడు ఓ స్నేహితుడు ఈ జన్మలో నాకు లెక్కలు రావురా అనేవాడు. ఎంత సత్యం! ఫర్వాలేదు. వచ్చే జన్మలోనైనా వస్తాయని నమ్మాడు. ఈ పునర్జన్మ లేక పోతే అన్నీ అందరికి రావద్దా? అందునా సమానంగా రావద్దా?

పూర్వజన్మ విషయాలు మనం మర్చిపోతున్నాంగానీ, జ్ఞాపకంఉంటేగొప్పచిక్కే. చిక్కేమిటంటే ఈ జన్మలో సుఖపడలేం. ఐదేళ్లలోపు పిల్లలు క్రిందటి జన్మ విశేషాలు చెప్పటం: నమ్మిన పెద్దలు ఆ పిల్లల పూర్వ జన్మస్థలాలకు తీసుకొని పోగా ఆపిల్లలు తమ పూర్వపరిచయాలను గుర్తుపట్టటం: ఆ పెద్దలు 'ఆహా!' అనుకోవటం వార్తాపత్రికల్లో వస్తున్నవే.

సరే, పునర్జన్మ వస్తుంది. అది ఏపునాది మీద వస్తుంది? దానికేమైనా నియమ నిబంధనలున్నాయా? లేక డబ్బున్నవాడికో నియమం డబ్బులేని వాడికి మరోనియమంగా సాగుతుందా? అందే మన పూర్వులు ఈ విషయం చక్కగావిశ్లేషించారు. భగవద్గీత ఎనిమిదవ అధ్యాయం లోని ఆరవశ్లోకం ఈవిషయాన్నే చెప్తుంది.

యం యం వాపి స్మరన్ భావం
త్యజత్యంతే కళేబరం
తం తమేవైతి కౌంతేయ!
సదా తద్భావభావితః

ఓ కుంతీ పుత్రా! ఎవ డే యే భావాన్ని స్మరిస్తూ తుదకు దేహత్యాగం చేస్తాడో అతడాయా భావాన్నే పొందుతాడు. అంటే ఉత్తర జన్మ మరణకాలమందు కలిగే కట్టకడపటి భావంమీద ఆధార పడి ఉంటుంది.

ఈ మాట సాక్షాత్తు కృష్ణుడు చెప్పింది. అందునా అర్జునుడికి చెప్పింది, అర్జునుడు వట్టి శిష్యుడు కాడు. కుంతీ పుత్రుడు, శ్రీకృష్ణుని మేనత్త కొడుకు.

కృష్ణుడు అబద్ధంచెప్పడా? చెప్పమనడా? ఒక్క భార్యతో రోజువెళ్ళబుచ్చే వాళ్ళకే అబద్ధం ఆడకుండా గడపటం లేదే! అంత మంది భార్యలతో అంతా నిజమే చెప్పి కాలక్షేపం చేశాడా? నేను సత్యమే పలుకుతానని గౌరవంగా కాలక్షేపం చేస్తున్న ధర్మరాజుచేత. 'అశ్వత్థామా హతః' అని బిగ్గ

ఎరుక

ఈ చిలుక
ఎన్ని గూళ్ళు మార్చిందో!
ఈ హంస
ఏ ఏ లోకాల విహరించిందో?!
నా కేమెరుక-?.
ఆది మధ్యాంతాల్లేని
ఈ మహాసృష్టి మగ్గంలో
నేనూ ఓ పోగైనందుకు
కలిగే తృప్తి మాత్రమే ఎరుక

—కె. బి. కైలాస్‌నాథ్

దగా చెప్పించి లోగొంతులో "మంచిదే" అనిపించలేదా? అటువంటి మహానుభావుడు అర్జునుడితో నిజంచెప్తాడా? చెప్తాడు. వాళ్ల సంబంధం అటువంటిది. అందుకే కృష్ణుడు మరీ ముఖ్యమైన ఘట్టాలలో కౌంతేయ, కుంతీపుత్త్రి అంటాడు—మేనత్త కొడుకువి కాబట్టి నీకే మంచి విషయం చెప్తున్నా నన్నట్లు.

ఈ పునర్జన్మ సిద్ధాంతానికి ఉదాహరణ లున్నాయా? కొల్లలు!! జయ విజయుల కథ ప్రసిద్ధమే గదా! అందులో హిరణ్య కశిపుడి జన్మ చూడండి. చచ్చేముందు ఆతడు నరసింహ మూర్తిని చూచాడు. అంతకు ముందు నరుల్ని చూచాడు. సింహాల్ని చూచాడు. ఈ వింత ఆకారం, తల్లీ తండ్రీ లేకుండా, తాను నిర్దేశించిన స్తంభము నుండి విరుచుకు పడ్డాడు. మతి పోయింది, "ఇదేమిటీ భూతం"? అన్నాడు ఇదే వాని ఉత్తర జన్మకు–రావణ జన్మకు పునాది. ఆ రావణుడు దశ కంఠాలు వింశతి హస్తాలు గలవాడు. వింతగా లేదూ? అందుకే వాలి రావణుని పట్టుకొని పోయి తనకొడుకు అంగదుని ఉయ్యాలలో వ్రేలాడ గట్టాడట! అట్టి రావణుడు రామునితో తల పడి చచ్చేముందు రాజకుమారుడు రాముడను కొన్నాడు. అందుకే ఉత్తర జన్మలో రాజకుమారుడైన శిశుపాలుడైనాడు.

ఈ పునర్జన్మ మహా మహా మహర్షులకే తప్ప లేదు. జడ భరతుడన్న మహర్షి సృష్టి అంతా బ్రహ్మమయంగా చూచినవాడు. మరి మోక్షం రావాల్సిందే. రాలేదు సరిగదా జింక జన్మ వచ్చింది. ఎందుకూ? ముందుకు పోతున్న బండి వెనక్కి తిరిగినట్లు లేదూ? ఆ జడ భరతుడు తపస్సుచేసుకొంటున్నాడు. నిండు చూలాలైన లేడి పులి గాండ్రింపు విని ఉరికింది. జారి పడిన లేడి పిల్లను జడ భరతుడు సాకాడు. పెరిగి పెద్దదైన ఆ లేడి మరో "లేడి" కోసం పోయింది. కన్న పిల్లలే కడదాకా తల్లి దండ్రుల దగ్గర ఉండరే! లేడి పిల్ల ఉంటుందా? చరమ కాలంలో ఆ జడ భరతుడు తన్ను విడిచి పోయిన ఆ జింక పిల్లనే స్మరించాడు—జింకగానే పుట్టాడు మరు జన్మలో.

ఆడవాళ్ల సహారం మహా మహావీరుల్ని మట్టి కరిపించగలదనేది అంబ కథ సూచిస్తుంది. కాశీరాజు ముగ్గురు కూతుళ్లలో అంబ పెద్దది. నేటి పిల్లల్లాగే సాళ్వరాజును ప్రేమించింది. తండ్రి స్వయంవరం చాటించాడు. కథ అడ్డం తిరక్కపోతే సాళ్వ రాజును పెళ్లాడేదే. కాని భీష్ముడు ఆ ముగ్గురినీ తన తమ్ముడి కోసం తీసుకొని పోతూ ఉండగా – అంబ తన ప్రేమగాథ విని పించింది. నీవు కోరిన చోటికే పొమ్మని భీష్ముడు అంబను వదిలేశాడు. కాని సాళ్వ రాజు అంబను నిరాకరించాడు. ప్రవాహంలో ఒక ఒడ్డుకు కొట్టుకొని మరల రెండో ఒడ్డుకు చేరే పడవలాగా అంబ భీష్ముణ్ణి చేరింది. ఆయననే పెళ్లిచేసికొమ్మంది. దీనికి ప్రోద్బలంగా భీష్ముని గురువు పరశురాముణ్ణే పట్టుకు వచ్చింది. ఆ గురు శిష్యులకు ఘోర యుద్ధమైంది. గురువే ఓడి పోయాడు. ఇక అంబ భీష్ముణ్ణి చంపే శక్తి కోసం శివుని గూర్చి తపస్సు చేసింది. శివుడు సరే నన్నాడు. నేను భీష్ముణ్ణి చంపాలి అని కోరుతూ అగ్గిలో ఉరికింది. స్త్రీగానే శిఖండి జన్మించింది. అలాగున అంబకు ఉత్తర జన్మ దేహ త్యాగ సమయమందలి ఆమె కోర్కె కారణంగా కలిగింది. ఆ శిఖండిని అడ్డం పెట్టుకొని అర్జునుడు యుద్ధ మాడాడు. భీష్ముడు అస్త్ర సన్యాసం చేశాడు. ఒళ్లంతా బాణాలే ఐనా భీష్ముడప్పుడు చావలేదు. అది వేరే కథ.

నిజానికి భీష్ముడప్పుడు చావనే లేదు. తండ్రి శంతనుడు అతనికి స్వచ్ఛంద మరణం వరంగా ఇచ్చాడు. అంటే కోరి నప్పుడు చనిపోతా నన్నమాట. ఆ భీష్ముడు ఉత్తరాయణ పుణ్యకాలం దాకా ఆగాడు. ఐనా భీష్ముడికి మోక్షం రాలేదు.

ఆ భీష్ముడు సామాన్యుడా? మన్మథుణ్ణి ఎవరు గెలవగలరు? అనే ప్రశ్న వస్తే మొదట చెప్పదగిన వాడు భీష్ముడు. ఆ బ్రహ్మచర్య దీక్ష వలననే శ్రీకృష్ణుడు చెప్పిన గీతను అల్లంత దూరంలో ఉండిన్నీ ఆక ళించు కొన్నాడు. అర్జునుని జెండా మీద ఉన్న కపిరాజు న్నూ విన్నా డనుకోండి. ఎంతో కష్టపడి ఆర్జించిన జ్ఞానాన్ని తగిన వాడికి ఈ లాగున బోధించాలి సుమా అన్నట్లు ధర్మరాజు మనస్సు శాంతపడేట్లు నీతి ప్రవాహంతో అభిషేకించాడు. దానికి వ్యాసుడు, కృష్ణుడు సాక్షులు.

ఇంతా చేసి అంత్యకాలంలో మనసు నిండా శ్రీకృష్ణుడికి తప్ప ఇతరానికి చోటు లేకుండా చేసి ముప్ఫయి శ్లోకాలలో కృష్ణుణ్ణి స్తుతించాడు భీష్ముడు. ఐనా ప్రాణోత్క్రమణ వేళ చిన్న పిల్లవాడి గుప్పిలిలోని చేపలాగా జారి పోయాడా కృష్ణుడు. అందుకే భీష్ముడు అష్ట వసువుల్లో జేరిపోయాడు.

జడ భరతుడికీ భీష్ముడికీ అందని ఆ పరమాత్ముడు మన కందుతాడా అని నిరాశ పడకండి—"కృషితో నాస్తి దుర్భిక్షం" అన్నారు. ఒక్కపూట కడుపు నిండటానికి ఎంతో కష్ట పడతామే! శాశ్వతానందానికి ఎంత కృషి చేయాలో అని భయపడకండి. ఆ భగవంతుడు భక్తవశుడు పరమసులభుడు.

అట్లా అని ఉద్యోగాలు మానేస్తారా? ఆ పని చేసే కాసేపూ దానిలో మనసు పెట్టడం నేర్చుకోండి. మిగిలిన కాలంలో కూడా మనసునిండా మన్మథుణ్ణి కాదు—మాధవుణ్ణి నిలపండి. ఆ ప్రాణోత్క్రమణ వేళ ఎప్పుడొస్తుందో భీష్ముడు లాంటి వాళ్ళకే తెలియ వచ్చు. అందుకే మనలాంటివాళ్లు నిత్యమూ భగవత్స్మరణ చేయాలి. ✱

నివేదనము

కొండపై నీవు నిలుచుండ నేల
గుండెలున్నవి నావి కూర్చుండరాద!
ఆ నా కధుని నీరు తేలేను
నాకన్నీటి పాదాలు కడిగేను స్వామి:
దీప ధూప నైవేద్యముల నర్పింపగా లేను
పాపపంకిల కాయంబు నీచెంత
దహియింతు స్వామి:
నారదాదుల వోలె నే పాడ లేను
తీరని శోకాలాపనమె వినిపింతు స్వామి
కాపాడు మాదేవ! ఓ శ్రీనివాస!
నీ పాదమే గతి తిరువేంకటేశ!

— నైవారు అప్పాస్వామి

రగా చెప్పించి భోగాంతులో "మంజరి" అనిపించలేదా? అటువంటి మహానుభావుడు అర్జునుడితో నిలంచెప్తాడా? చెప్తాడు. వాళ్ల సంబంధం అటువంటిది. అందుకే కృష్ణుడు మరీ ముఖ్యమైన ఘట్టాలలో కౌంతేయ, కుంతీపుత్ర అంటాడు—మేనత్త కొడుకువి కాబట్టి నీకే మంచి విషయం చెప్తున్నా నన్నట్లు.

ఈ పునర్జన్మ సిద్ధాంతానికి ఉదాహరణ లున్నాయా? కొల్లలు!! జయ విజయుల కథ ప్రసిద్ధమే గదా! అందులో హిరణ్య కశిపుడి జన్మ చూడండి. చచ్చే ముందు ఆతడు నరసింహ మూర్తిని చూచాడు. అంతకు ముందు నరుల్ని చూచాడు. సింహాల్ని చూచాడు. ఈ వింత ఆకారం, తల్లీ తండ్రీ లేకుండా, తాను నిర్దేశించిన స్తంభము నుండి విరుచుకు పడ్డాడు. మతి పోయింది, "ఇదేమిటీ భూతం"? అన్నాడు ఇదే వాని ఉత్తర జన్మకు–రావణ జన్మకు పునాది. ఆ రావణుడు దశ కంఠాలు వింశతి హస్తాలు గలవాడు. వింతగా లేమా? అందుకే వాలి రావణుని పట్టుకొని పోయి తనకొడుకు అంగదుని ఉయ్యాలలో వ్రేలాడ గట్టాడట! అట్టి రావణుడు రామునితో తల పడి చచ్చేముందు రాజకుమారుడు రాముడను కొన్నాడు. అందుకే ఉత్తర జన్మలో రాజకుమారుడైన శిశుపాలుడైనాడు.

ఈ పునర్జన్మ మహా మహా మహర్షులకే తప్పలేదు. జడ భరతుడన్న మహర్షి సృష్టి అంతా బ్రహ్మమయంగా చూచినవాడు. మరి మోక్షం రావాల్సిందే. రాలేదు సరిగదా జింక జన్మ వచ్చింది. ఎందుకూ? ముందుకు పోతున్న బండి వెనక్కి తిరిగినట్లు లేదూ? ఆ జడ భరతుడు తపస్సుచేసుకొంటున్నాడు. నిండు.చూలాలైన లేడి పులి గాండ్రింపు విని ఉరికింది. జారి పడిన లేడి పిల్లను జడ భరతుడు సాకాడు. పెరిగి పెద్దదైన ఆ లేడి మరో "లేడి" కోసం పోయింది. కన్న పిల్లలే కడదాకా తల్లి దండ్రుల దగ్గర ఉండరే! లేడి పిల్ల ఉంటుందా? చరమ కాలంలో ఆ జడ భరతుడు తన్ను విడిచి పోయిన ఆ జింక పిల్లనే స్మరించాడు— జింకగానే పుట్టాడు మరు జన్మలో.

ఆడవాళ్లు సహితం మహా మహావీరుల్ని మట్టి కరిపించ గలరనేది అంబ కథ సూచిస్తుంది. కాశీరాజు ముగ్గురు కూతుళ్లలో అంబ పెద్దది. నేటి పిల్లలాగే సాళ్వరాజును ప్రేమించింది. తండ్రి స్వయంవరం చాటించాడు. కథ అడ్డం తిరక్కపోతే సాళ్వ రాజును పెళ్లాడేదే. కాని భీష్ముడు ఆ ముగ్గురినీ తన తమ్ముడు కోసం తీసుకొని పోతూ ఉండగా – అంబ తన ప్రేమగాథ విని పించింది. నీవు కోరిన చోటికే పొమ్మని భీష్ముడు అంబను వదిలేశాడు. కాని సాళ్వ రాజు అంబను నిరాకరించాడు. ప్రవాహంలో ఒక ఒడ్డుకు కొట్టుకొని మరల రెండో ఒడ్డుకు చేరే పడవలాగా అంబ భీష్ముణ్ణి చేరింది. ఆయననే పెళ్లిచేసికొమ్మంది. దీనికి ప్రోద్బ లంగా భీష్ముని గురువు పరశురాముణ్ణే పట్టుకు వచ్చింది. ఆ గురు శిష్యులకు ఘోర యుద్ధమైంది. గురువే ఓడి పోయాడు. ఇక అంబ భీష్ముణ్ణి చంపే శక్తి కోసం శివుని గూర్చి తపస్సు చేసింది. శివుడు సరే నన్నాడు. నేను భీష్ముణ్ణి చంపాలి అని కోరుతూ అగ్గిలో ఉరికింది. స్త్రీగానే శిఖండి జన్మించింది. ఆలాగున అంబకు ఉత్తర జన్మ దేహ త్యాగ సమయమందలి ఆమె కోర్కె కారణంగా కలిగింది. ఆ శిఖండిని అడ్డం పెట్టుకొని అర్జునుడు యుద్ధ మాడాడు. భీష్ముడు అస్త్ర సన్యాసం చేశాడు. ఒళ్లంతా చావాలే ఐనా భీష్ముడప్పుడు చావలేదు. అది వేరే కథ.

నిజానికి భీష్ముడప్పుడు చావనే లేదు. తండ్రి శంతనుడు అతనికి స్వచ్ఛంద మరణం వరంగా ఇచ్చాడు. అంటే కోరి నప్పుడు చనిపోతాడన్నమాట. ఆ భీష్ముడు ఉత్తరాయణ పుణ్యకాలం దాకా ఆగాడు. ఐనా భీష్ముడికి మోక్షం రాలేదు.

ఆ భీష్ముడు సామాన్యుడా? మన్మథుణ్ణి ఎవరు గెలవగలరు? అనే ప్రశ్న వస్తే మొదట చెప్పదగిన వాడు భీష్ముడు. ఆ బ్రహ్మచర్య దీక్ష వలననే శ్రీకృష్ణుడు చెప్పిన గీతను అల్లంత దూరంలో ఉండిన్నీ ఆక ళించు కొన్నాడు. అర్జునుని జెండా మీద ఉన్న కపిరాజున్నూ విన్నా డనుకోండి. ఎంతో కష్టపడి ఆర్జించిన జ్ఞానాన్ని తగిన వాడికి ఈ లాగున బోధించాలి సుమా అన్నట్లు ధర్మరాజు మనస్సు శాంతపడేట్లు నీతి ప్రవాహంతో అభిషేకించాడు. దానికి వ్యాసుడు, కృష్ణుడు సాక్షులు.

ఇంతా చేసి అంత్యకాలంలో మనసు నిండా శ్రీకృష్ణుడికి తప్ప ఇతరానికి చోటు లేకుండా చేసి ముప్ఫయి శ్లోకాలలో కృష్ణుణ్ణి స్తుతించాడు భీష్ముడు.ఐనా ప్రాణోత్క్రమణ వేళ చిన్న పిల్లవాడి గుప్పిలిలోని చేపలాగా జారి పోయాడాకృష్ణుడు. అందుకే భీష్ముడు అష్ట వసువుల్లో జేరిపోయాడు.

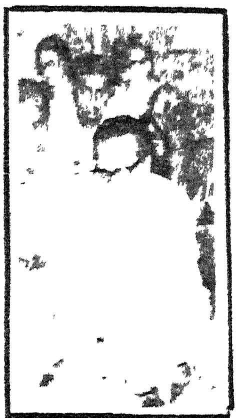
జడ భరతుడికీ భీష్ముడికీ అందని ఆ పరమాత్ముడు మన కందుతాడా అని నిరాశ పడకండి—"కృషితో నాస్తి దుర్భిక్షం" అన్నారు. ఒక్కపూట కడుపు నిండటానికి ఎంతో కష్ట పడతామే! శాశ్వతానందానికి ఎంత కృషి చేయాలో అని భయపడకండి. ఆ భగవంతుడు భక్తవశుడు పరమసులభుడు.

అట్లా అని ఉద్యోగాలు మానేస్తారా? ఆ పని చేసే కాసేపూ దానిలో మనసు పెట్టడం నేర్చుకోండి. మిగిలిన కాలంలో కూడా మనసునిండా మన్మథుణ్ణి కాదు— మాధవుణ్ణి నిలపండి. ఆ ప్రాణోత్క్రమణ వేళ ఎప్పుడొస్తుందో భీష్ముడు లాంటి వాళ్ళకే తెలియ వచ్చు. అందుకే మనలాంటివాళ్లు నిత్యమూ భగవత్స్మరణ చేయాలి. *

నివేదనము

కొండపై నీవు నిలుచుండ నేల
గుండెలున్నవి నావి కూర్చుండరాద!
ఆ నా కథుని నీరు తేలేను
నాకన్నీటి పాదాలు కడిగేను స్వామి:
దీప ధూప నైవేద్యముల నర్పింపగా లేను
పాపపంకిల కాయంబు నీచెంత
దహియింతు స్వామి:
నారదాదుల వోలె నే పాడ లేను
తీరని శోకాలాపనమె వినిపింతు స్వామి
కాపాడు మాదేవ! ఓ శ్రీనివాస!
నీ పాదమే గతి తిరువేంకటేశ!

— నైవారు అప్పాస్వామి

శ్రీ నందగోపాల్

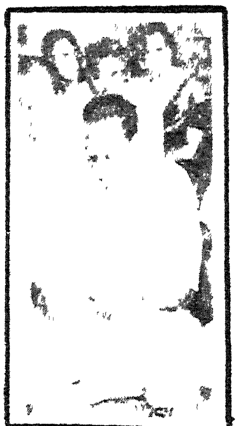
చైర్మన్ శ్రీ కనకదుర్గా వెంకట సత్యనారాయణరాజుగారి ప్రమాణ స్వీకారం

శ్రీమతి యస్. రాజకుమారి

ప్రమాణ స్వీకారోత్సవం

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల నూతన బోర్డునిర్వాహక మండలి సభ్యుల పదవీ స్వీకారోత్సవం అక్టోబర్ 17వ తేదిన తిరుమల శ్రీవారి ఆలయం పరకామణి మండపంలో విశిష్ట రీతిలో జరిగింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నందమూరి తారక రామారావు ఈ కార్యక్రమానికి విచ్చేయటం, ఆద్యంతం సంచాలకత్వం వహించటం దీనికి ప్రత్యేక ప్రాధాన్యతను సంతరించి పెట్టింది. దేవస్థాన కార్య నిర్వాహణాధికారి శ్రీ జి. కుమారస్వామిరెడ్డి ప్రమాణపత్రం చదువుతుండగా తొలుత మండలి అధ్యక్షులు శ్రీ కనకరాజు ఆ తరువాత ఇతర సభ్యులు తెలుగులో ప్రమాణస్వీకారం చేశారు- కార్యక్రమం చివరన ముఖ్యమంత్రి సభ్యులందరిని శ్రీవారి సన్నిధిలో నుంచివారిని స్వామిసేవకు అంకితం కావలసిందిగా కోరారు

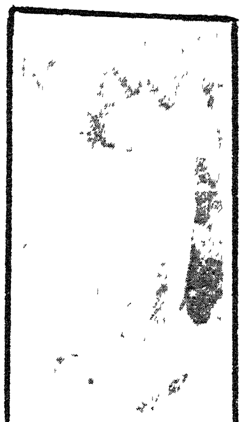
శ్రీ హెచ్. ఆర్. బసవరాజు

శ్రీ జి. మాధవరెడ్డి

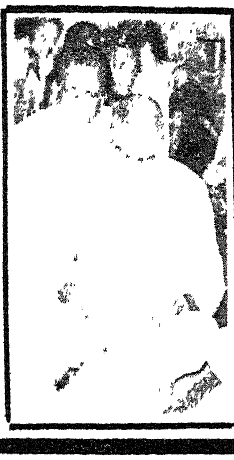

శ్రీ యల్. నర్శింగ్ నాయక్

శ్రీ పి. వెంకటేశ్వర్లు

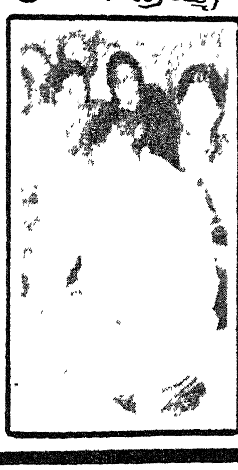
శ్రీ పి. యాదగిరి

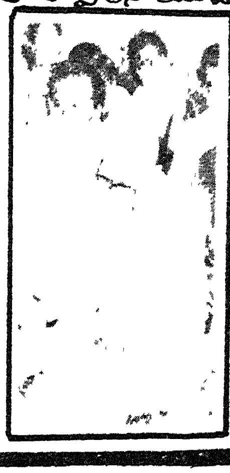
శ్రీ బి. సత్యనారాయణ

శ్రీ టి. రుద్రయ్య

శ్రీ కె. అప్పలనాయుడు

నల్లని అక్షతలు

— శ్రీ కంకేపంటి రంగాచార్యులు

మంత్రాలయం ఆంధ్రదేశంలోని దివ్య స్థలాలలో ఒకటి. ఇది కర్నూలు జిల్లాలో ఉంది. తుంగభద్రానదీ తీరాన కట్టబడి వుంది. గొప్ప సన్యాసియైన రాఘవేంద్ర స్వాములవారి బృందావనం ఇక్కడ వుంది. ప్రతిరోజూ వేలాదిమంది మంత్రాలయం సందర్శిస్తారు;

రాఘవేంద్రస్వామి వారు సుమారు మూడువందల ఏళ్ళ క్రితం జీవించినవారు. వీరు దేశంలోని అన్ని స్థలాలకూ వెళ్ళి, ప్రజలను కలుసుకొని, వారికి సత్యపథాన్ని గురించి ప్రబోధిస్తూ వుండేవారు. వారు పలుమార్లు ప్రజలకు ఈ విధంగా చెబుతూ వుండేవారు. "దైవమంటే భక్తికలిగి ఉండండి, మీ మనస్సులను పరిశుభ్రంగా ఉంచుకోండి. ఇతరుల మనస్సులను గాయపరచకండి"

ఒకసారి వీరు దేశపర్యటన చేస్తూ చేస్తూ ఒక కుగ్రామానికివెళ్లారు. అక్కడ ఒక ఆంజనేయస్వామి బృందావనంలో విడిచివేశారు. వారిని దర్శించుకోడానికి ప్రతిరోజూ వందలాది మంది వస్తూవుండేవారు. వారు అక్కడున్న స్వాములవారితో వారి దుఃఖాలనూ, కష్టాలనూ, రోగాలనూ చెప్పుకొంటూ వుండేవారు. ఆ స్వాములవారు ప్రార్థనలతో వారి బాధలను పోగొడుతూండేవారు.

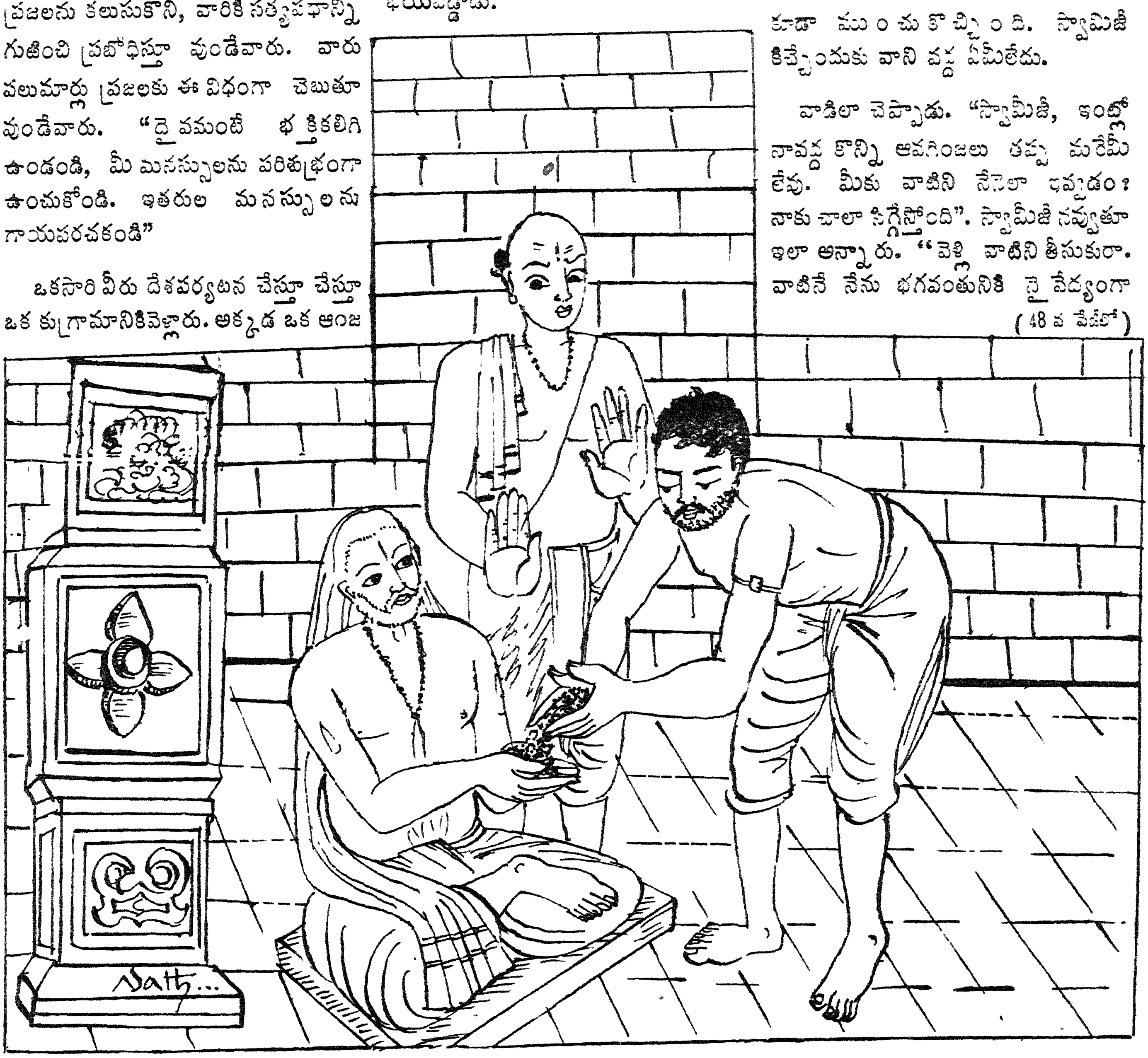
ఒకరోజు ఒక అంటరానివాడు స్వాముల వారిని చూడడానికి వచ్చాడు. ఆ అంటరానివాడు స్వామివారి సన్నిధికి వెళ్ళడానికి భయపడ్డాడు.

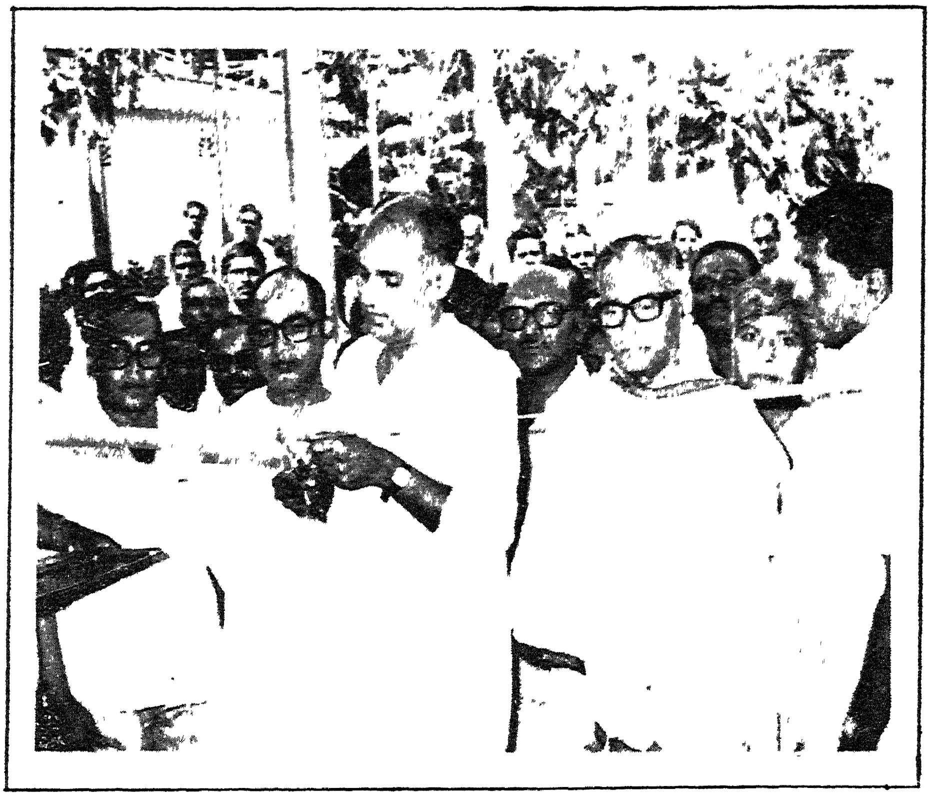
స్వామివారికి వాడెవరో తెలుసు. వారు ఆ అంటరానివానిని తన దగ్గరికి పిల్చు న్నారు. వానితో ఇలా అన్నారు. "నీవెవరో నాకు తెలుసు. నా దగ్గరకు వచ్చేందుకు నీ వెందుకు అలా భయపడుతున్నావ్? నీవు ఇతర మానవులలాగే ఉన్నావు. శ్రీస్వామికి నైవేద్యం పెట్టడానికై నీవేంతెచ్చావు?"

అంటరానివాని ఆశ్చర్యానికి అంతు లేకుండా పోయింది. స్వామీజీ వానిని పల్కరించారని వానికి అమందమైన ఆనందం కలిగింది. అయితే అతనికి వెంటనే దుఃఖం కూడా ముంచుకొచ్చింది. స్వామిజీ కిచ్చేందుకు వాని వద్ద ఏమీలేదు.

వాడిలా చెప్పాడు. "స్వామీజీ, ఇంట్లో నావద్ద కొన్ని ఆవగింజలు తప్ప మరేమీ లేవు. మీకు వాటిని నేనెలా ఇవ్వడం? నాకు చాలా సిగ్గేస్తోంది". స్వామీజీ నవ్వుతూ ఇలా అన్నారు. "వెళ్ళి వాటిని తీసుకురా. వాటినే నేను భగవంతునికి నైవేద్యంగా

(48 వ పేజీలో)

తిరుమలలో నెలకొల్పిన తి. తి. దే. ఉద్యానవన విభాగకార్యాలయానికి తే 17-10-83 దిన దేవస్థాన కార్యనిర్వహణాధికారి శ్రీ జి. కుమారస్వామిరెడ్డి ప్రారంభోత్సవం చేశారు. ఈ చిత్రంలో తి. తి. దే. సంయుక్త కార్యనిర్వహణాధికారి శ్రీ డి. సుబ్బరాయులు ఉద్యానవన విభాగాధికారి శ్రీ తమ్మణ్ణ తదితరులున్నారు.

గ్రంథావిష్కరణ

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములవారి ధార్మిక గ్రంథప్రచురణల ఆర్థికసహాయం పథకం క్రింద ప్రచురింపబడిన 'అన్నమాచార్య సంకీర్తనామృతము' 'ప్రబోధ చంద్రోదయము ఒక తులనాత్మక విమర్శ' అనే రెండు గ్రంథాల ఆవిష్కరణోత్సవం నవంబర్ 1 వ తేదిన తిరుపతి శ్రీ అన్నమాచార్య కళామందిరంలో జరిగింది-'కరుణశ్రీ' జంధ్యాల పాపయ్యశాస్త్రిగారు అధ్యక్షత వహించగా ప్రముఖ పౌరాణికులు తి. తి. దే. పౌరాణిక పాఠశాల ప్రధానాధ్యాపకులు శ్రీ మల్లాది చంద్రశేఖరశాస్త్రిగారు 'అన్నమాచార్య సంకీర్తనామృతము' ను ఆవిష్కరించారు. హిందూధర్మ రక్షణ సంస్థ కార్యదర్శి శ్రీ సముద్రాల లక్ష్మణయ్య దీని రచయిత- శ్రీ మల్లెల గురువయ్యగారి 'ప్రబోధ చంద్రోదయ విమర్శను శ్రీ రావుల సూర్యనారాయణమూర్తి (దేవస్థాన ప్రజాసంబంధ శాఖ) ఆవిష్కరించారు - సభాధ్యక్షులు 'కరుణశ్రీ' గారు ఈ రెండు గ్రంథాల విశిష్టతను గురించి వివరించారు-తెలుగులో వెలసిన పదసాహిత్యానికంతా అన్నమయ్య పాటలే పెట్టుబడిఅనీ, వాటిలోని ఆధ్యాత్మికతను వెలికితీయుటానికి శ్రీ సముద్రాల లక్ష్మణయ్య శృతిస్మృతి పురాణేతిహాసాలను బాగా శోధించారని కరుణశ్రీగారు పేర్కొన్నారు. ప్రబోధ చంద్రోదయం పి. హెచ్‌డి. పట్టం పొందిన గ్రంథమని ఇంతటి గహనమైన తాత్త్విక విషయాన్ని పరిశోధనకు ఎన్నుకొన్న శ్రీ మల్లెల గురవయ్య అభినందీయుడని ఆచార్య జాస్తి సూర్యనారాయణ పేర్కొన్నారు. శ్రీయుతులు ముదివర్తి కొండమాచార్యులు, కె. సర్వోత్తమన్, తదితరులు గ్రంథకర్తల్ని అభినందిస్తూ ప్రసంగించారు.

వార్తాలహరి

కోటి రూపాయల విరాళం

దేవస్థాన నూతన మండలి తన తొలి నిర్ణయంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ కోస్తా తెలంగాణా జిల్లాలలో జల ప్రళయానికి గురైన బాధితుల సహాయార్థం శ్రీవారి విరాళంగా ఒక కోటి రూపాయలను ముఖ్యమంత్రి సహాయ నిధికి అంద జేస్తున్నట్లు ప్రకటించింది. వరద భీభత్సానికి గురైన ప్రజానీకం దురవస్థలపట్ల మండలి తన సానుభూతి సంతాపాలను వ్యక్తంచేసింది. తి. తి. దే. ధర్మకర్తల మండలి అధ్యక్షులు శ్రీ సత్యనారాయణ రాజు దేవస్థాన కార్యనిర్వహణాధికారి శ్రీ జి. కుమారస్వామిరెడ్డి ముఖ్యమంత్రిని కలిసి 30-10-83 తేదిన ఈ చెక్కును అందజేశారు.

వికలాంగుల శిక్షణ

వికలాంగుల సంక్షేమం పట్ల ప్రభుత్వ పరంగానే కాకుండా సామాన్య ప్రజానీకం సైతం శ్రద్ధాసక్తులు చూపించ వలసిన తరుణం ఆసన్నమైనదని తిరుమల తిరుపతి దేవస్థాన కార్యనిర్వహణాధికారి శ్రీ జి. కుమారస్వామి రెడ్డి పేర్కొన్నారు. అక్టోబర్ ౨ వ తేదిన తిరుపతిలోని శ్రీ వేంకటేశ్వర వికలాంగుల శిక్షణ కేంద్రంలో జరిగిన ఒక సమావేశంలో వికలాంగులకు శిక్షణ సర్టిఫికెట్లను అందజేస్తూ ఆయన పై విధంగా అన్నారు.

ఈ ఏడాది ఉగాదినాడు ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నందమూరి తారక రామారావు చేతుల మీదుగా ప్రారంభింప బడిన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల వికలాంగ శిక్షణ కేంద్రంలో తొలిజట్టుగా ఇప్పటికి 50 మంది వికలాంగులకు (మూగ, బధిర, అంధులకు) వివిధ సాంకేతిక వృత్తులలో శిక్షణ ఇవ్వడం జరిగిందని కేంద్ర డైరెక్టర్ శ్రీమతి వై. ఆర్. ధనలక్ష్మి వెల్లడించారు. గత 5 నెలల కాలంలో వారు రు 12 వేల విలువ చేసే వస్తుసామాగ్రిని ఉత్పత్తి చేయడం జరిగిందని కూడ ఆమె చెప్పారు.

ఆనాటి సభకు దేవస్థాన పౌరసంబంధ శాఖాధి కారి శ్రీ రావుల సూర్యనారాయణ మూర్తి స్వాగతం పలుకగా వికలాంగుల సంస్థ ప్రాజెక్టు ఆఫీసర్ శ్రీ జుఝూరి మలి పలుకులు పలికారు.

★ ధర్మరక్షణ కార్యక్రమాలు ★

గ్రామం గ్రామానికి గంగామాత

హిందూ సమాజం అఖండం, అవిభాజ్యం ధర్మం మన ఆత్మ. దేశం మన దేహం. ఈ ఏకాత్మతా భావాన్ని మరచి పోయింది నేటి మన సమాజం. వర్ణ, వర్గ, భాషా, ప్రాంతాభి వైవిధ్యంలో ఐక్యతా భావాన్నే కోల్పోయింది.

ఈ ఐక్యతను పునరుద్ధరించడానికి విశ్వ హిందూ పరిషత్ చేపడుతున్న పెక్కు పథకాలు కార్యక్రమాలలో "ఏకాత్మక యజ్ఞం" ఒక చారిత్రక విశేషం.

ఉత్తరాన గంగోత్రి నుండి గంగా జలాన్ని, భారతమాత చిత్ర సహితమైన సుందర రథంలో తీసుకొని దక్షిణాన రామేశ్వరం లోను, తూర్పున పరశురామ గుండం నుండి బ్రహ్మపుత్రా నదీ జలాన్ని తీసికొని పశ్చిమాన సోమనాథంలోను అభిషేకం చేసే ఒక మహత్తర తీర్థయాత్ర ఇది. నెల రోజుల పాటు జరిగే ఈ యాత్రలో మార్గ మధ్యంలో సమస్త ప్రాంతాలను సందర్శిస్తూ, ఆయా ప్రదేశములందలి పవిత్ర నదీ జలాలను స్వీకరిస్తూ సాగి వెళ్ళాలని యోచన. ఈరెండు యాత్రలు 1983 నవంబర్ 16న ఆరంభమై డిసెంబర్ 16 న ముగుస్తాయి రెండు రథాలు నవంబరు 29 న నాగపూర్‌లో కలుస్తాయి. మార్గమధ్యంలో వివిధ ప్రాంతాలలో అనేక ఉపయాత్రా రథాలు ఈ ప్రధాన యాత్రలో కలుస్తాయి.

50 వేల కిలోమీటర్ల పొడువున సాగే ఈ అద్భుత యావద్దేశీయ యాత్రలో 1700 ప్రదేశాలలో రథాలు ఆగుతాయి. అక్కడ పరిసర ప్రదేశముల 3 లక్షల గ్రామాలనుండి జన వాహినులు వచ్చి ఈ కేంద్రాల ఉత్సవాలలో పాల్గొంటారు. ఈ విధంగా 10 కోట్ల మంది ఈ మహోత్సవంలో పాల్గొనాలని లక్ష్యం. ఆయా కేంద్రాలలో సభలు, సమావేశాలు, కీర్తనలు, ప్రవచనలు ధార్మిక వస్తు విక్రయాలు జరుగుతాయి. అంతేకాదు యాత్రా తీర్థమును కోట్లాది లకు చిన్న చిన్న కలశములలో ప్రసాదంగా ఇచ్చి, లక్షలాది గ్రామాలకు అందించాలని సంకల్పం.

కుంభమేళా వంటి మహోత్సవములలో లక్షలాది గ్రామాలనుండి ప్రజ గంగా మాత వద్దకు వెళ్ళితే, ఈ మహాయజ్ఞంలో గంగామాత లక్షలాది గ్రామాలు చేరుతుంది. గ్రామ గ్రామానికి గంగామాత చేరాలని సంకల్పం.

దైవం, ధర్మం, దేశం, సమాజం పట్ల ఏకాత్మకమైన పవిత్ర భక్తిభావాన్నియావద్దేశంలోను ఉద్దీపింపజేసే మహాయజ్ఞమిది.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో వివిధజిల్లాలలో డిసెంబర్ 3-10 తేదీల మధ్య మొత్తం నాలుగు ఉప యాత్రలలో నాలుగు ఉప రథాలు వచ్చి మహా యాత్రలో పాల్గొంటాయి. మొత్తం సుమారు 80 కేంద్రాలలో కార్యక్రమాలు యోజింపబడ్డాయి.

ఈ చారిత్రక ధార్మిక మహాయజ్ఞములో ఎల్లరు పాల్గొని గంగాజల ప్రసాదమును గ్రామ గ్రామానికి అంద జేయవలసింది గాను, హిందూ సమాజ ధార్మిక ఏకాత్మతా చరిత్రలో ఒక అద్భుత అధ్యాయమును ఆరంభించుటలో సహకరించవలసిందిగాను విశ్వ హిందూ పరిషత్ విజ్ఞప్తి చేస్తున్నది.

నెల్లూరులో శరన్నవరాత్రులు

దసరా పర్వదిన సందర్భంగా, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల, హిందూధర్మ రక్షణ సంస్థ, నెల్లూరుజిల్లా శాఖ నిర్వాహకులు శ్రీ ఎస్. ఎస్. శివశంకర్ ఆధ్వర్యములో ధార్మిక సమ్మేళన కార్యక్రమాలను నెల్లూరు గూడూరు నగరములందు వైభవోపేతముగ నిర్వహించినది. వందలాది భక్తులు, భక్త సంఘ సభ్యులు ఈ కార్యక్రమములలో ఆనందోత్సాహములతో పాల్గొన్నారు.

శ్రీ వేంకటేశ్వర స్వామి భక్త సేవా సంఘము వారిచే దేవీశరన్నవరాత్ర దేవీ పూజ మంగళవాయిద్యములతో ధూపదీప నైవేద్యములతో వైభవోపేతముగా నిర్వహింపబడినది. సాయంత్రము "ఋషి ప్రోక్త దేవీ భాగవత" పురాణ ప్రవచనము శ్రీమాన్ పి. యమ్. కృష్ణస్వామి గారిచే మృదు మధురముగా ప్రవచింపబడినది.

ఈ మాసపు ప్రత్యేక ఆకర్షణ కుమారి శ్రీదేవి 12 సంవత్సరముల బాల భాగవతారిణిచే "శ్రీనివాస కళ్యాణము" హరికథోపన్యాసము. ఇతరులచే భజన, కార్యక్రమములు శ్రావ్యముగా గానము చేయబడినవి.

"సీతరూపచిత్రణ" గూర్చి శ్రీ యమ్. శ్రీనివాసులు గారు చక్కని శైలిలోను, శ్రీ టి. నారసింహారెడ్డి గారిచే "వేదాంతోపన్యాసము" చక్కని కథల రూపేణ సరళ శైలిలో గావింపబడినవి.

[4వ పేజీ తరువాయి]

మతమే విభిన్నతకు కారణమైతే, ఒకేమతంలోని వారిలో ఎన్నోదేశాలలో ఘర్షణ ఎందుకు ఏర్పడుతున్నది? పాలుగారే పిల్లలను, పొంగుల యువతరాన్ని సమిధలుచేసి, సంబరపడే మతంఏదీలేదు. ఏమతంవారైనా ఈ జాతీయజీవన విధానంతో అల్లుకుపోయినవా అందరూ ఈ పుణ్యభూమికి పసిపాపలే! అందువల్లనే, జరుగుతున్నవి మతోన్మాదచర్యలుకావు మదోన్మాద చర్యలు-అంతే! సాటి మాన సంఘర్షణలాధారంగా బ్రతికే పరాన్న జీవులు కొంతమంది ఎప్పుడూ ఉంటారు. ఎదురింటిమంటతో మనచుట్ట వెలిగించుకొందా మతమేతప్పు, వేరేమతం, ధర్మం, జాతి భేదాలేవీ వీరికి ప్రత్యేకంగా వుండవు. కాని, ఈ మందే కొరవుల్ని పక్కనుంచుకొని సమ నిద్రపోతూ, మతోన్మాదమని కలవరిస్తోంది. మతం ఒక నియమకం మాత్రమే. అది మానవత్వపు విలువలకు అడ్డురాకూడదు. మనుష ప్రవర్తించాలన్న విషయం భారతంలో స్పష్టంగావుంది.

ఒరులేయవి యొనరించిన
నరవర యప్రియము తన మనంబున కగు, దా
నొరులకవి సేయకునికి య
పరాయణము పరమధర్మపథముల కెల్లన్.

దీన్నే ఇంకోవిధంగా ఎదటివారి కంటి నలుసుగూర్చి చెప్పే ముందు నీకంటిదూలం తొలగించుకోమని అన్నారు. ఈ లని కాదన్న మతం ఇంతవరకూ రాలేదు. కనుక అన్నిమతాలవారూ ఈ మదోన్మాదాన్ని ఎదుర్కొని బుద్ధిచెప్పాలి. అప్పుడే మతాలలోని సమతాధర్మం మరింత జాగృత మౌతుంది. అంతవరకు....?

సబ్ కో సన్మతి దే భగవాన్! అని ప్రార్థించటమే.

(45వ పేజీ తరువాయి)

అర్పిస్తాను. భగవంతుడు ప్రేమతో దేనిని ఇచ్చినా ప్రీతితో గ్రహిస్తాడు".

అంటరానివాడు ఇంటికి వెళ్లి ఆవగింజలను తెచ్చాడు. వాటిని వాడు స్వామీజీకి గౌరవపురస్సరంగా సమర్పించాడు. స్వామివారు వాటిని శ్రీరామునికి నైవేద్యంగా పెట్టారు. వారు వంటవాళ్ళను పిలిచి, వాళ్ళకు ఆ ఆవగింజలనిచ్చి, వాటిని ఆనాటి వంటలో ఉపయోగించండని చెప్పారు.

స్వామీజీ శిష్యులూ, అనుయాయులూ అందుకిష్టపడలేదు. వారిలా చెప్పారు. "స్వామీజీ, మీరెలా ఈ ఆవగింజల నంగీకరించారు? పైగా, వాడు అంటరానివాడాయె ఆషాఢమాసంలో ఆవాలను వంటలో వాడకూడదు కూడా".

స్వామీజీ నవ్వి, ఇలా అన్నారు. "మీకు ఈ అంటరాని వాడెవరో తెలియదు. ఇతడు పరమభాగవతోత్తముడు. వీనికి మీకన్నా పరిశుద్ధమైన హృదయముంది. అంటరాని వాడుగా పుట్టటమే పాపమా? భగవంతుడు మానవుల్లో ఒకరికీ ఇంకొకరికీ నడుమ భేదాన్ని కల్పించలేదు. మనం తెలివి తక్కువ వాళ్లం. మనమే మనిషికీ మనిషికీ మధ్య భేదాన్ని సృష్టిస్తున్నాం. ఈ రోజు వంటలో ఈ ఆవగింజలను తప్పకుండా మీరు వాడాలి. అంతే".

స్వామీజీ శిష్యుల్లో ఒకనికి ఇది సరిపడలేదు. అతడిలా విజ్ఞప్తి చేసుకొన్నాడు. 'స్వామీజీ, ఈ రోజు నేను ఇక్కడ భోజనం చేయను. నాకు వేరేపని ఉంది. దయచేసి నాకు ఇక్కడినుండి వెళ్లిపోవడానికి అనుమతి ఇవ్వండి''.

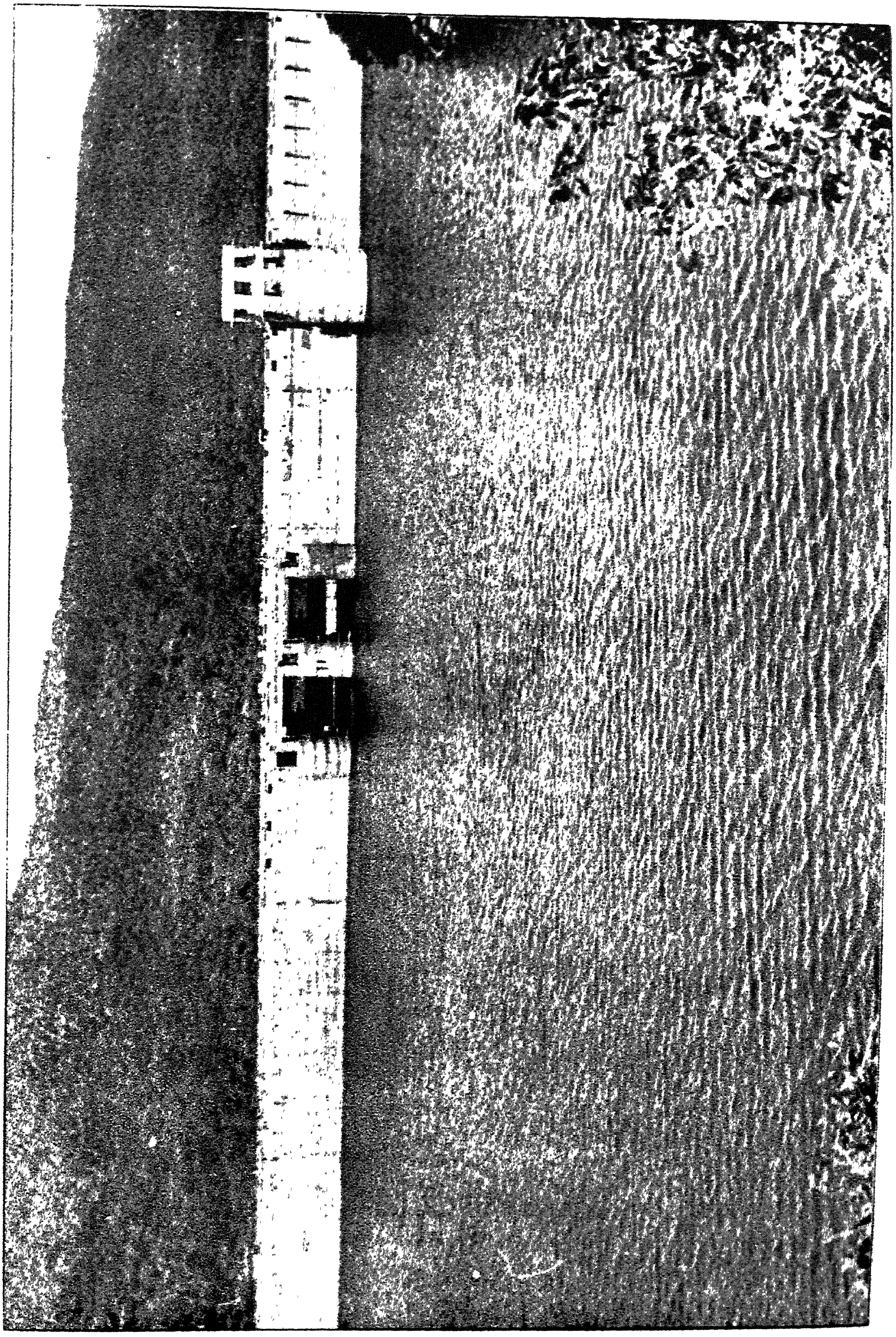
స్వాములవారు అతనికి అనుమతి ఇచ్చారు కానీ వెళ్లిపోయేందుకు ముందు తీర్థమూ, అక్షతలూ తీసుకొని వెళ్లి పొమ్మన్నారు.

ఎర్రని అక్షతలు స్వామీజీ శిష్యుని చేతుల్లోకి వేశారు. శిష్యుని చేతులకు తగిలిన వెంటనే అక్షతలు నల్లగా మారాయి, శిష్యుడు ఆశ్చర్యభయాలతో స్వామీజీని ఇలా అడిగాడు. "స్వామీజీ, ఎర్ర ల్లాగా నిగ నిగలాడుతున్న అక్షత కిలా బొగ్గుముక్కల్లా నల్లబారాయి మైనా అపరాధం చేశానా?"

స్వామీజీ నవ్వుతూ అన్నారు. మనశ్శుద్ధిలేదు. నీ మనస్సులోని తలపులే ఎర్రని అక్షతలను మార్చాయి. అంటరానివాడుకూ గానూ, నాలాగానూ ఒక మానవు వానిపట్ల చెడ్డగా ప్రవర్తించరాదు అంటరానివాడనటం ఒకపాపం, దేవుడు అతనిని అంటరానివాడన మలా అంటాము. నీకు అలాం తలంపు లుండరాదు. ఉంటే దేవు క్షమించడు''.

శిష్యుడు స్వాములవారిని వేడాడు. స్వాములవారు అతని చారు. ఇంకెప్పుడూ అలాంటి భావాలకు మనస్సులో చోటీ అతనికి బోధించారు.

Edited and Published on behalf of the T. T. Devasthanams by K. Subba Rao, M.A., and Printed at T.T.D. Press by M. Vijayakumar Reddy, L.P.T., Manager, T.T.D. Press, Tirupati.

Regd. No. H/TRP/13

సంవత్సర చందా: 12-00.

